

Polvijärven kunta

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2018

Tilinpäätös ja
toimintakertomus

Sisällysluettelo

1.	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1.	OLENNAISET TAPAHTUMAT JA KOKONAISTALOUDEN KEHITYS	2
1.1.1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	2
1.1.2.	KUNNAN HALLINTO	4
1.1.3.	YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	7
1.1.4.	OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS	8
1.1.5.	OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	10
1.1.6.	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA.....	15
1.1.7.	YMPÄRISTÖTEKIJÄT	16
1.1.8.	SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	17
1.1.9.	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	19
1.1.10.	TOIMINNAN RAHOITUS	21
1.1.11.	KUNNAN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	23
1.1.12.	KUNNAN KOKONAISTULOT JA –MENOT.....	26
1.1.13.	KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	27
1.1.14.	KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	31
1.1.15.	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	32
1.1.16.	KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT.....	34
1.1.17.	KESKEISET LIITETIEDOT	36
1.1.18.	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMIS- TOIMENPITEET	37
1.1.19.	ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	39
1.2.	TOTEUTUMISVERTAILUT	40
1.2.1.	Käyttötalousosan toteutusvertailu tulosalueittain	41
1.2.2.	Tuloslaskelmaosan toteutusvertailu	44
1.2.3.	Investointien toteutusvertailu.....	49
1.2.4.	Rahoitusosan toteutusvertailu	56
1.3.	HALLINTOKUNTIEN TOIMINTAKERTOMUKSET	58
1.3.1.	RAHOITUSERÄT JA LAINAT.....	61
1.3.2.	VAALIT.....	61
1.3.3.	TILINTARKASTUS	62
1.3.4.	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	62
1.3.5.	YLEISHALLINTO.....	62
1.3.6.	TALOUSSHALLINTO	70
1.3.7.	ELINKEINOTOIMI.....	72
1.3.8.	TEKNISEN LAUTAKUNNAN LUPAJAOSTO.....	74

1.3.9. SIVISTYSTOIMI.....	77
1.3.10. TEKNINEN TOIMI.....	88
2. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	92
2.1. TULOSLASKELMA.....	93
2.2. RAHOITUSLASKELMA.....	95
2.3. KUNNAN TASE	97
2.4. KONSERNITULOSLASKELMA	100
2.5. KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	102
2.6. KONSERNITASE	104
3. LIITETIEDOT	107
3.1. Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös.....	109
3.2. Tuloslaskelman liitetiedot	113
3.3. Rahoituslaskelman liitetiedot.....	120
3.4. Taseen liitetiedot.....	122
3.5. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	140
4. LUETTELOT JA SELVITYKSET	152
5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS.....	155

1. TOIMINTAKERTOMUS

1. TOIMINTAKERTOMUS**1.1. OLENNAISET TAPAHTUMAT JA KOKONAISTALouden KEHITYS****1.1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS**

Vuosi 2018 sujui sekä toiminnallisesti että taloudellisesti ilman suuria yllätyksiä.

Toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti ja pienenivät noin 56 000 euroa (0,9 %) edellisestä vuodesta. Toimintakulut kasvoivat 691 000 euroa (2,3 %) edellisvuodesta, mutta jäivät 586 000 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi. Toimintakulut toteutuivat kaikilla toimialoilla talousarviossa arvioitua pienempinä. Toimintakulujen kasvun ja tuottojen vähenemisen seurauksena toimintakate heikkeni noin 747 000 euroa (3,1 %) edellisvuodesta, mutta toteutui 582 000 euroa talousarviossa arvioitua parempana.

Verotulot jäivät 672 000 euroa talousarviossa arvioitua pienemmiksi ja pienenivät peräti 864 000 euroa edellisvuodesta. Pieneneminen johtuu pääasiassa suurista ennakonpalautuksista ja edellisvuotta koskevista negatiivisista oikaisuksista. Valtionosuudet vähenivät noin 75 000 euroa edellisvuodesta.

Toimintakatteen heikkenemisen ja verotulojen vähenemisen seurauksena vuosikate heikkeni huolestuttavasti 1,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Vuosikatteen heikkenemiseen oli varauduttu jo talousarviossa ja vuosikate toteutui vain noin 30 000 euroa talousarviossa arvioitua heikompana.

Tilikauden tulos oli -332 528 euroa. Poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi kirjattiin 41 643 euroa. Talousarviossa varauduttiin siihen, että tilikaudelta ei kerry lainkaan uutta yli- tai alijäämää. Kun huomioidaan verotulojen poikkeuksellinen romahtaminen, voi tilikauden tulokseen ja ylijäämään olla melko tyytyväinen.

Vuoden 2018 lopussa kunnan taseeseen kertynyt kumulatiivinen ylijäämä oli 8 309 270 euroa.

Kunta investoi vuonna 2018 poikkeuksellisen paljon: nettoinvestoinnit olivat lähes 4,8 miljoonaa euroa. Suurimpia investointeja olivat vapaa-aikatalon peruskorjaus, paloasema ja Sotkuman kylän kevyen liikenteen väylä ja alikulkutunneli. Investoinnit rahoitettiin kokonaan kassasta.

Vuoden lopussa kunnalla oli noin 750 000 euroa pitkäaikaista lainaa, 175 euroa/asukas. Uutta lainaa ei otettu lainkaan. Kunnalla ei ole merkittäviä vuokra- tai leasingvastuita.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2018 oli -904.000 euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden yli-/alijäämä oli -533.000 euroa. Konsernin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2018 lopussa oli 21.292.614 euroa. Konsernilla oli lainaa vuoden 2018 lopussa 5.606.711 euroa eli 1.301 euroa/asukas. Lainamäärää voidaan pitää kohtuullisena, kun otetaan huomioon, että vuoden 2017 lopussa kuntien konserneilla oli lainaa keskimäärin 6299 euroa/asukas.

Polvijärven asukasluku vuoden 2018 lopussa oli 4 309 asukasta. Asukasluku väheni ennustettua enemmän, 106 henkilöllä edellisen vuoden lopusta.

Vuoden 2018 alkupuolella hyväksyttiin kunnan uusi viestintästrategia, jonka mukaan kunnan sisäinen ja ulkoinen viestintä on tavoitteellista, johdonmukaista ja avointa. Viestintästrategiaa on vuoden aikana jalkautettu koko organisaatioon. Viestinnästä on saatu runsaasti positiivista palautetta niin henkilöstöltä, kunnan asukkailta kuin yhteistyökumppaneiltakin. Viestintää kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi ja vuorovaikutteisemmaksi.

Polvijärven työttömyysaste pieneni edellisvuodesta 1,2 prosenttiyksikköä ja oli vuoden 2018 lopussa 13,2 prosenttia työvoimasta. Vaikka työttömyys on Pohjois-Karjalan kuntien joukossa kolmanneksi matalinta, se on valtakunnallisesti tarkasteltuna edelleen huolestuttavan korkea. Kunnassa tehtyjen toimenpiteiden ansiosta kunnan työmarkkinatukimenot ovat vähentyneet edellisvuodesta.

Kiitän koko henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja yhteistyökumppaneita yhteisestä menestyksekkästä toiminnasta ja tavoitteissa onnistumisesta!

Jari Tuononen
Kunnanjohtaja

1.1.2. KUNNAN HALLINTO

Kunnan toimieliminä ovat päättyneenä tilikautena olleet seuraavat:

<u>Toimielin</u>	<u>Tulosalueet</u>
Valtuusto	
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tilintarkastus
Kunnanhallitus	Sosiaali- ja terveystoimet Yleishallinto Taloushallinto Elinkeinotoimi
Rakennusltk./Tekn. ltk. lupajaosto	Rakennusvalvonta
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi
Tekninen lautakunta	Tekniset palvelut

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat valtuustoa lukuun ottamatta edellä mainittujen toimielinten jäsenet sekä asianomaisten toimielinten tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia vuonna 2018 olivat kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, sivistysjohtaja sekä tekninen johtaja.

Polvijärven kunnanjohtajana on toiminut Jari Tuononen.

Valtuuston puheenjohtajana on toiminut Hanna Vannas, 1. varapuheenjohtajana Tiina Mustonen ja 2. varapuheenjohtajana Urpo Leminen.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana on toiminut Asko Mustonen, 1. varapuheenjohtajana Riitta Kuronen ja 2. varapuheenjohtajana Jorma Huttunen.

Kevään 2017 kuntavaalien jälkeen valtuuston paikkajakauma on:

KESK	12
SDP	7
PS	1
KOK	<u>1</u>
Yhteensä	21 valtuutettua.

Polvijärven kunta kuului vuoden 2018 lopussa kolmeen eri kuntayhtymään: Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä (Siun sote), Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto.

Kunnan vakinaisessa palvelussuhteessa olevan henkilöstön yhteismäärä vuoden lopussa oli 151, eli 3 suurempi kuin edellisen vuoden lopussa.

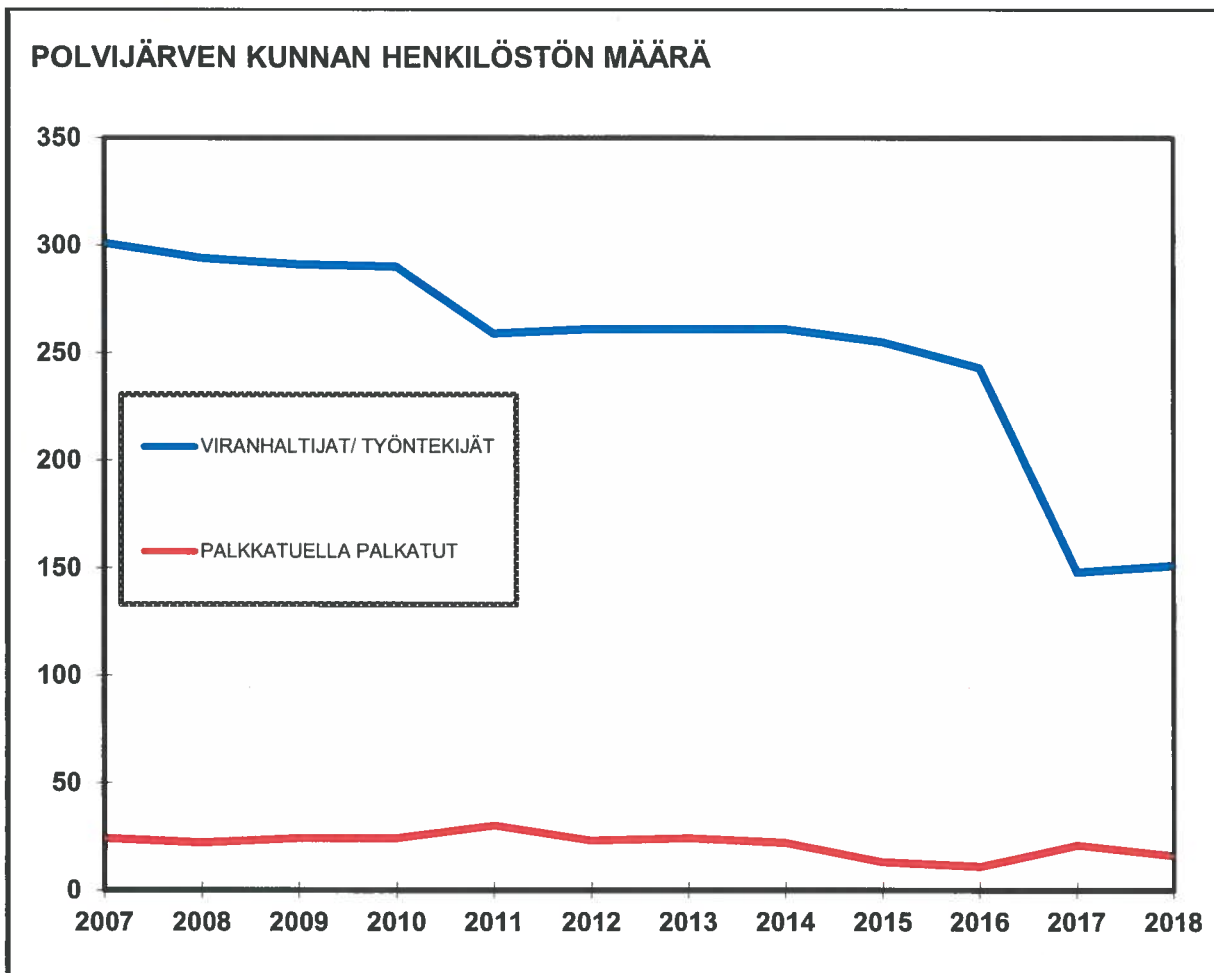
Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrän kehitys ilmenee seuraavalta sivulta.

POLVIJÄRVEN KUNTA

HENKILÖSTÖ 31.12.

	VIRANHALTIJAT/ TYÖNTEKIJÄT	PALKKATUELLA PALKATUT	YHTEENSÄ
2007	301	24	325
2008	294	22	316
2009	291	24	315
2010	290	24	314
2011	259	30	289
2012	261	23	284
2013	261	24	285
2014	261	22	283
2015	255	13	268
2016	243	11	254
2017	148	21	169
2018	151	16	167

Vuoden 2017 henkilöstömäärän vähennys johtuu sote-henkilöstön siirtymisestä Siun sotelle.

1.1.3. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 2,4 prosenttia vuonna 2018. Inflaatio oli 0,5 %. Valtion velkamäärä kasvoi edelleen. Koko maan työllisyysaste oli 72 %. Pohjois-Karjalassa ja Polvijärvellä työttömyys oli huomattavasti korkeampi kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavassa on esitetty suhdannekehitystä kuvaavia muuttujia ja niiden muutosta edelliseen vuoteen verrattuna:

	2015	2016	2017	2018 ^{*)}
BKT	0,5 %	2,8 %	2,7 %	2,4 %
Inflaatio, vuosikeskiarvo	-0,2 %	1,0 %	0,7 %	0,5 %
Valtion velka, mrd.€	99,8	102,3	103,6	105,0
Valtion velan osuus BKT:sta	47,7 %	47,7 %	61,4 %	59,0 %

^{*)} Ennakkotietoja

Valtiolla oli velkaa vuoden 2018 lopussa noin 105,0 mrd.€, eli 19.050 €/asukas. Valtion velkamäärä kasvoi vuoden aikana noin 1,4 mrd.€, eli noin 1,3 %.

Korkotasoa oli erittäin matala koko vuoden ajan.

Kuntaliiton tiedotteen mukaan kuntien vuoden 2018 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden heikentyneen viime vuonna. Suurimpana syynä siihen oli kunnallisverotulojen heikko kehitys suurista veronpalautuksista johtuen. Kuntien velkaantumisen kasvu jatkui.

Ennakkotietojen mukaan noin 2/3 kunnista tekee alijäämäisen tilinpäätöksen vuonna 2018.

Alueelliset ja paikalliset erot taloustilanteissa kuntien kesken olivat suuria.

1.1.4. OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Asukasluvut vuoden vaihteessa

	Vuoden vaihde	Vuoden vaihde	Muutos		Vuoden vaihde (ennakkotieto)	Muutos	
	2016-2017	2017-2018	hlöä	(%)	2018-2019	hlöä	(%)
Polvijärvi	4.513	4.414	-98	(-1,0 %)	4.309	-105	(-2,4 %)
Joensuu	75.871	76.096	+225	(+0,4 %)	76.577	+510	(+0,7 %)
Juuka	4.937	4.817	-121	(-2,0 %)	4.705	-112	(-2,3 %)
Kaavi	3.154	3.048	-106	(-1,2 %)	2.984	-64	(-2,1 %)
Kontiolahti	14.811	14.830	+22	(-0,1 %)	14.841	+11	(+0,1 %)
Liperi	12.304	12.150	-148	-0,2 %)	12.149	-1	(+0 %)
Outokumpu	7.096	7.003	-87	(-0,6 %)	6.812	-191	(-2,7 %)

Polvijärven, Pohjois-Karjalan ja koko maan työttömyysasteet (lomautetut mukaan lukien) olivat seuraavat:

	joulukuu 2017	joulukuu 2018	vuoden keskiarvo 2018
Polvijärvi	14,4 %	13,2 %	13,7 %
Pohjois-Karjala	16,1 %	13,7 %	13,9 %
Koko maa	11,2 %	9,7 %	9,7 %

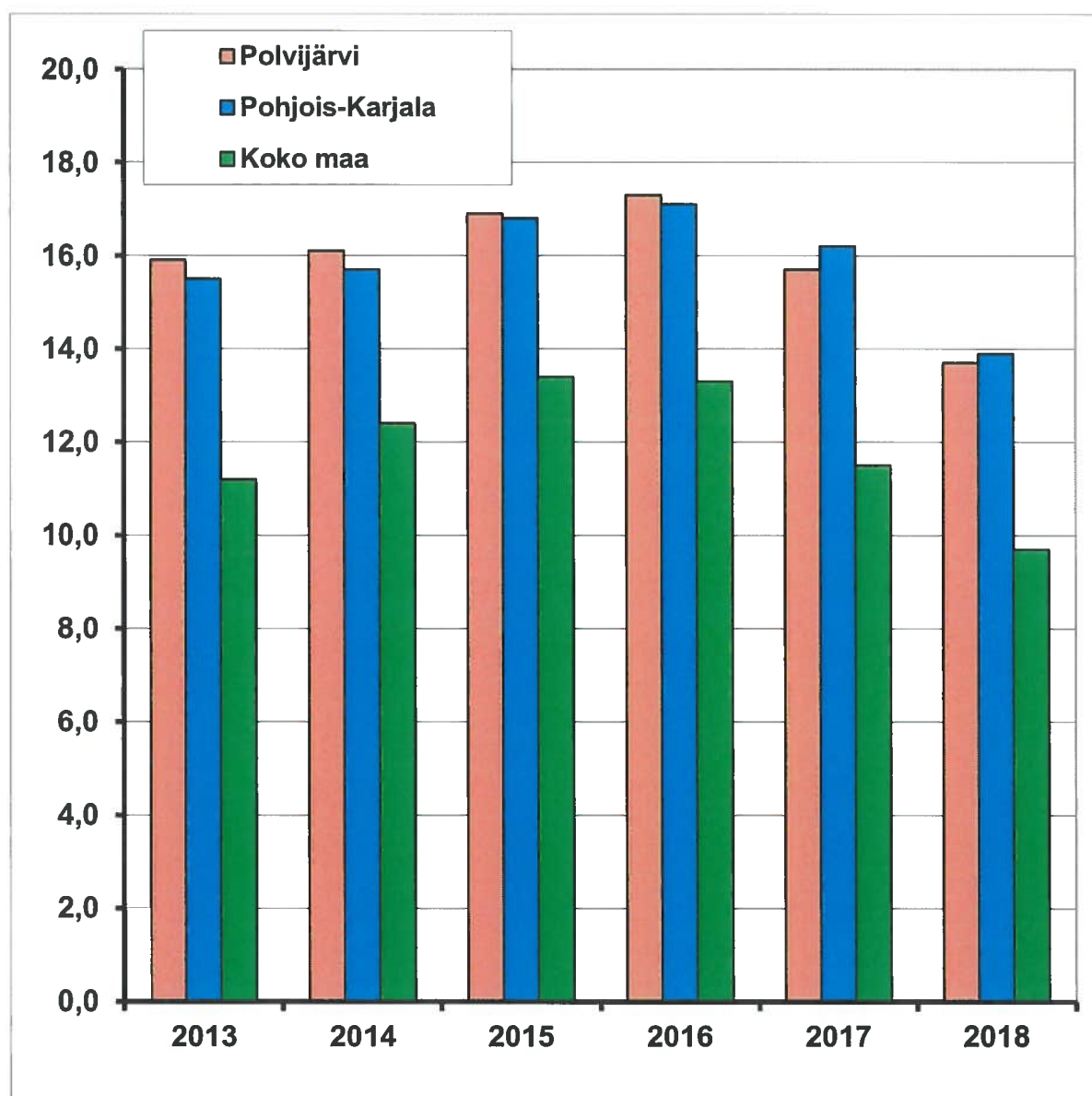
Työttömyysaste lasketaan ammatissa toimivasta väestöstä (ATV:stä)

Työttömyyden kehitys on ollut seuraava:

TYÖTTÖMYYSASTEET

Vuoden keskiarvot

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Polvijärvi	15,9	16,1	16,9	17,3	15,7	13,7
Pohjois-Karjala	15,5	15,7	16,8	17,1	16,2	13,9
Koko maa	11,2	12,4	13,4	13,3	11,5	9,7

Polvijärven kunnan työllisyyden hoidossa on saavutettu myönteisiä tuloksia. Kunnan työttömyysaste on tällä hetkellä Pohjois-Karjalan kolmanneksi pienin Liperin ja Kontiolahden jälkeen. Alle 20-vuotiaita työttömiä oli viimeisessä kuukausitilastossa 7 ja alle 25-vuotiaita 20.

Kuntaan palkattiin työllisyyskoordinaattori 1.8.2017 lukien. Työtä on tehty asiakaslähtöisesti yhteistyössä Polvijärven työpajojen kanssa. Työllisyysasteen paranemisen vuoksi työmarkkinatuen kuntaosuuden menot ovat pienentyneet. Ne olivat vuonna 2017 yhteensä 484.326 euroa ja vuonna 2018 472.928 euroa.

1.1.5. OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Tilikauden tulos

Polvijärven kunnan vuoden 2018 talousarvio oli laadittu ns. nollatuloksen pohjalle. Tilinpäätös osoittaa 41.642,66 euron ylijäämää.

Kysymyksessä on kunnan 18. peräkkäinen ylijäämäinen tilinpäätös. Kunnan viimeisin alijäämäinen tilinpäätös on vuodelta 2000.

Kunnan toimintamenot kasvoivat 660.336 euroa (+2,3 %) edellisvuoteen verrattuna. Toimintakate huononi 0,7 milj. euroa, koska toimintamenot kasvoivat. Toimintatuotoissa ei tapahtunut suurta muutosta.

Suurimmat muutokset edellisvuoteen verrattuna olivat:

Kunnallisverotulot	-740.000	Vuoden 2017 vero-oikaisut, kiky-vaikutukset ja veroperustemuutokset.
Yhteisöverotulot	-116.000	Vuoden 2018 oikaisu alensi yhteisöverotuloja 165.000 eurolla.
Eläkekulut	-486.000	Siun soten osalta kirjattu v. 2017 eläkekuluksi, muutettu v. 2018 tilintarkastajan ohjeen mukaisesti. maksuosuuskuluksi.
Siun soten maksuosuudet	-62.000	Myönteinen kehitys.
Palkat ja palkkiot	+288.000	
Rakennusten kunnossapito- menot	+131.000	

Verotulot

Kunnallisverotuloja kertyi tilinpäätösvuonna 9.223.031 euroa, mikä oli 531.968 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kunnilta perittiin takaisin vuonna 2017 liikaa tilitettyjä kunnallisveroja. Lisäksi kyky-sopimuksen vaikutuksia ei osattu täysin ennakoida veroennakoissa. Asiaan vaikuttivat myös veroperuste-muutokset. Kunnallisverotuksen maksuunpannut verot vähenivät verovuonna 2017 edellisvuoteen verrattuna 5,0 %. Kunnallisveron kertymä oli 740.224 euroa eli 7,4 % pienempi kuin vuonna 2017. Tuloveroprosentti oli sama kuin edellisenä vuonna, eli 20,25.

Yhteisöverotuloja kertyi 1.124.897 euroa. Yhteisöveroja kertyi 130.103 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Yhteisöverotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 115.866 eurolla, eli 9,3 %. Yhteisöverotuloja oikaistiin verottajan virheen vuoksi tilinpäätökseen 165.000 euroa.

Kiinteistöverotuloja kertyi 900.676 euroa, mikä oli 10.324 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kiinteistöverotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 7.996 eurolla, eli 0,9 %.

Verotuloja kertyi yhteensä 11.248.605 euroa.

Verotulot muodostuivat yhteensä 672.395 euroa talousarviossa ennakoitua pienemmiksi. Verotulot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 864.088 eurolla eli 7,1 %.

Valtionosuudet

Kunta sai valtionosuuksia yhteensä 14.480.502 euroa, mikä oli 84.894 euroa enemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Valtionosuudet vähenivät edellisvuoteen verrattuna 74.713 eurolla, eli 0,5 %.

Siun soten menot

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen (Siun soten) menot olivat 16.332.452 euroa, eli 207.548 euroa pienemmät kuin talousarviossa.

Siun soten vuoden 2018 maksuosuuksia on käsitelty jäsenkuntien valtuustoissa keväällä 2019. Esillä ovat olleet kuntien maksuosuudet Siun soten tarkentuneiden laskelmien, palveluiden käytön ja perussopimuksen pohjalta. Polvijärven kunnan vuoden 2018 maksuosuus olisi muodostumassa 65.072 euroa pienemmäksi kuin vuonna 2018 on laskutettu. Siun soten maksuosuudet on kirjattu tilinpäätökseen siten, kuin ne on kunnalta laskutettu. Asiassa on noudatettu varovaisuuden periaatetta. Mikäli vuoden 2018 maksuosuus muuttuu, oikaisu tehdään oman pääoman kautta vuoden 2019 aikana, kun lopullinen maksuosuus on varmistunut. Edellä oleva menettely on Siun soten tilintarkastajan ehdotuksen mukainen.

Henkilöstö

Kunnan palveluksessa olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden lukumäärä kasvoi kolmella. Vuoden 2018 lopussa viranhaltijoita ja työntekijöitä oli yhteensä 151 henkilöä, edellisvuoden lopussa 148.

Taloushallinnon henkilöstömäärä väheni yhdellä henkilöllä. Sivistystoimen henkilöstömäärä kasvoi kahdella henkilöllä ja teknisen toimen henkilöstömäärä samoin kahdella henkilöllä.

Henkilöstömenot olivat 6.960.662 euroa, eli 264.721 euroa, (3,7 %) pienemmät kuin vuonna 2017. Henkilöstömenot olivat 820.631 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Vähennys johtui Siun soten eläkemaksujen kirjaamistavan muutoksesta (v. 2017 ne kirjattiin eläkemenoksi, v. 2018 maksuosuudeksi).

Palvelujen ostot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 794.726 eurolla.

Talousarvion poikkeamat

Tulosalueiden menot ovat valtuustoon nähden sitovia. Tulosalueiden menoista ylittyivät ainoastaan rahoituserien menot 10.993 eurolla. Ylitys johtui tammikuussa 2019 maksetusta virka- ja työehtosopimusten mukaisesta kertaerästä, joka huomioitiin jo v. 2018 tilinpäätöksessä, koska se maksettiin vuoden 2018 perusteiden mukaisesti.

Kaikkien muiden tulosalueiden menoihin käytettiin vähemmän kuin niihin oli talousarviossa varattu.

Lainamäärä

Kunnan lainamäärä väheni 300.000 eurolla. Vuonna 2018 ei nostettu ollenkaan uutta lainaa. Kunnalla oli vuoden 2018 lopussa lainaa 750.000 euroa, eli 174 euroa/asukas.

Kuntien lainamäärän keskiarvo vuoden 2017 lopussa oli 2.933 euroa/asukas. **Polvijärven lainamäärä euroa/asukas on Pohjois-Karjan pienin ja kuntien 7. pienin koko Suomessa.** Edellä olivat Kauniainen, Koski TL, Sysmä, Enonkoski, Hirvensalmi ja Ylitornio.

Kunta on nostanut uutta lainaa viimeksi vuonna 2011, eli lainamäärä on vähentynyt vuodesta 2012 lähtien yhteensä noin 2,6 milj. eurolla. Vuonna 2019 joudutaan uutta lainaa nostamaan investointien katteeksi.

Polvijärven kunnan nettoinvestoinnit vuosina 2012 – 2017 ovat olleet yhteensä noin 14,0 milj. euroa.

Lainajen lyhennykset ja nettoinvestoinnit ovat vuosina 2012 - 2018 olleet yhteensä 16,6 milj. euroa ja ne on pystytty rahoittamaan kokonaan vuosittaisella tulorahoituksella ja kunnan kassavaroilla. Kyseisenä aikana ei ole otettu yhtään uutta lainaa em. 16,6 milj. euron katteeksi.

Kuntakonsernin lainamäärä väheni tilikauden aikana 223.000 eurolla. Konsernilla oli vuoden 2018 lopussa lainaa 5.606.711 euroa, eli 1.301 euroa/asukas.

Kuntien konsernilainojen keskiarvo vuoden 2017 lopussa oli 6.299 euroa/asukas. Vuoden 2018 tietoja ei ole vielä saatavissa.

Kuntakonsernin ylijäämä

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2018 lopussa oli 21.292.614 euroa. Konsernissa ylijäämään lasketaan kertyneen ylijäämän lisäksi poistoero ja vapeehtoiset varaukset.

Polvijärven kunnan ja tytäryhtiöiden lainamäärät 31.12.2018
(Pitkäaikaiset lainat)

	Lainojen kokonais- määrä	Siitä Polvi- järven kunnan myöntämää lainaa	Lainaa kunnan ulko- puolelta
Polvijärven kunta	750.000		750.000
Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot	732.014	191.661	540.353
Polvijärven yrityspalvelu Oy	<u>58.000</u>	<u>58.000</u>	<u>0</u>
Yhteensä	1.540.014	249.661	1.290.353

(299 euroa/
asukas)

Konsernitaseessa olevaan lainamäärään lasketaan mukaan edellä oleva kunnan ulkopuolelta otettu laina ja lisäksi kunnan omistusosuuden mukainen osuus kuntayhtymien lainamäärästä.

Seuraavaksi on esitetty kuntakonsernin ja kunnan lainamäärän, vuosikatteen ja korkokulujen kehitystä:

POLVIJÄRVEN KUNTA

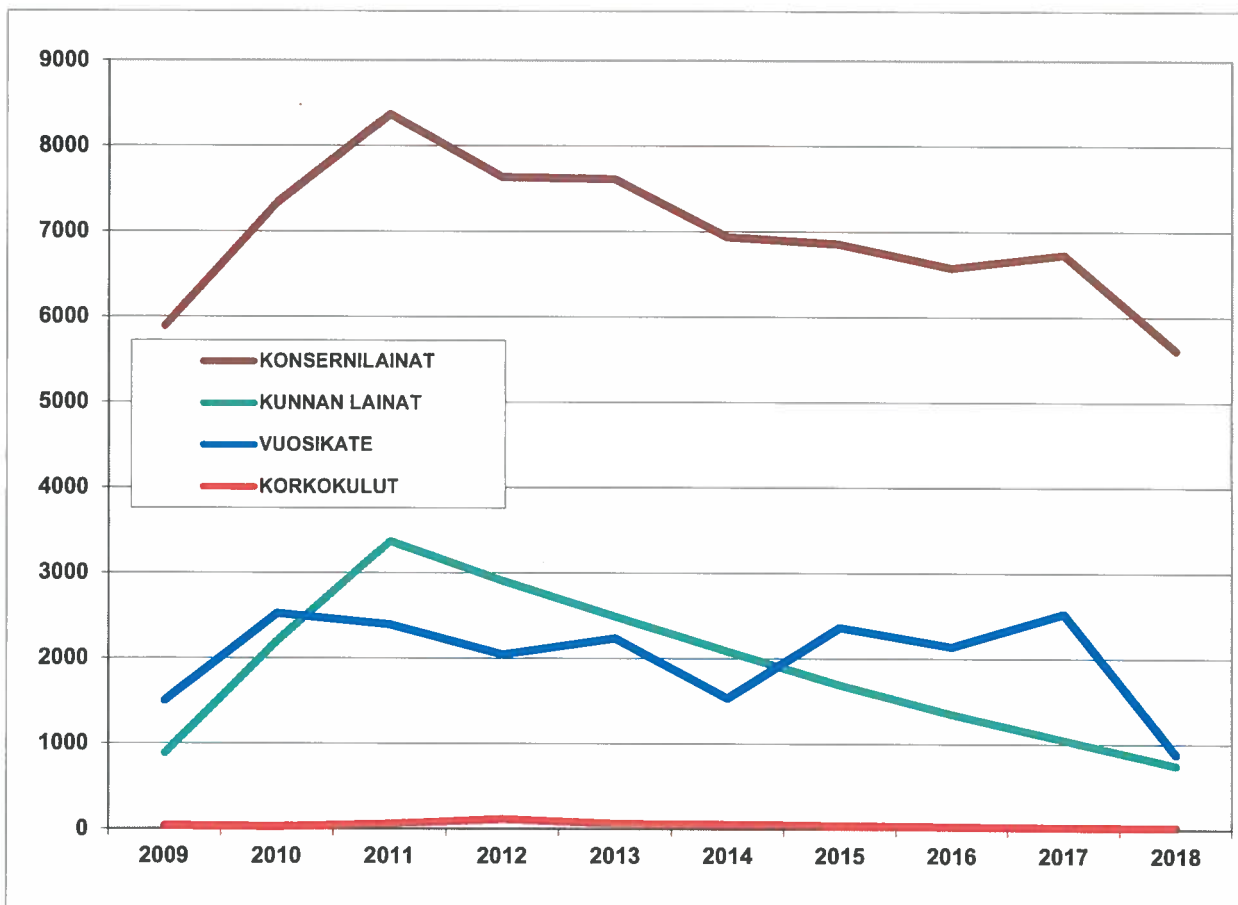
KUNTAKONSERNIN LAINAMÄÄRÄ 31.12.

KUNNAN LAINAMÄÄRÄ, VUOSIKATE JA KORKOKULUT 31.12.

Kuntakonsernin lainamäärään lasketaan mukaan kunnan ja tytäryhtiöiden lainamäärät sekä kunnan omistusosuuden mukainen osuus kuntayhtymien lainamäärästä.

(1.000 euroa)

VUOSI	KONSERNILAINAT	KUNNAN LAINAT	VUOSIKATE	KORKOKULUT
2009	5889	887	1503	33
2010	7338	2201	2526	28
2011	8371	3372	2394	56
2012	7635	2910	2045	113
2013	7612	2492	2237	62
2014	6933	2086	1534	52
2015	6851	1690	2366	41
2016	6574	1350	2140	31
2017	6729	1050	2526	23
2018	5607	750	880	21

1.1.6. ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

1. Toiminnalliset riskit

Polvijärven kunnan kannalta merkittävin toiminnallinen riski liittyy valtion kuntapolitiikkaan. Polvijärven kunnan kannalta on tärkeää, että kunnalla säilyy riittävä valtionosuuksien taso peruspalveluiden rahoittamiseen.

Polvijärven kunnan valtionosuudet olivat vuonna 2018 noin 75.000 euroa pienemmät kuin vuonna 2017. Valtionosuudet vähenevät vuonna 2019 edelleen noin 55.000 eurolla.

Tietojärjestelmien toimivuuteen liittyy toiminnallisia riskejä, joita on lievennetty tietosuojaa-asetuksen mukaisilla toimilla, yhteistyössä Meitan kanssa, yhtenäisillä tietojärjestelmillä, koulutuksella ja käyttäjätuella.

Sosiaali- ja terveystalvöjien järjestäminen siirtyi vuoden 2017 alusta Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvöjien kuntayhtymän, Siun soten järjestämäksi. Siun soten talouskehitys vaikuttaa merkittävästi kunnan talouteen, koska Siun soten menot muodostavat kunnan käyttömenoista noin 52 %.

Suunniteltu sosiaali- ja terveystalvöjien uudistus sekä mahdollinen maakuntauudistus sisältävät rahoitusjärjestelmään liittyviä riskejä. Riskin muodostavat myös sote-kiinteistöt. Huolenaiheena on myös lähipalvelujen säilyminen paikkakunnalla, koska asia ei ole yksin kunnan päätösvallassa.

Henkilöstön eläköityminen lisää tarvetta uuden henkilöstön rekrytointiin. Avainhenkilöiden menettäminen on riski, koska osaaminen on monessa toimipisteessä yhden henkilön varassa. Riski on myös uuden henkilön rekrytointiprosessin onnistuminen.

2. Rahoitusriskit

Polvijärven kunnan tuloveroprosentti on 20,25, mikä on Pohjois-Karjalan maakunnan matalin. On hyvä, että tuloveroprosentti on matala, koska valtionosuudet ovat vähenemässä.

Kunnan lainamäärä oli vuoden 2018 lopussa 750.000 euroa ja kuntakonsernin lainamäärä 5.607.000 euroa. Lainamäärät/asukas ovat selvästi kuntien keskiarvon alapuolella, kunnan lainamäärä/asukas oli v. 2017 lopussa Suomen 7. pienin. Kunnan suurista investoinneista johtuen on talousarvioon ja taloussuunnitelmaan merkitty uutta pitkäaikaista lainaa vuosille 2019 - 2021 yhteensä 4.800.000 euroa. Korkotaso on tällä hetkellä alhainen ja lainamäärä huomioiden kunnan nykyisiin lainoihin ei sisälly merkittävää korkoriskiä.

Rahoituksen saatavuudessa ja kunnan maksuvalmiuden turvaamisessa ei lähitulevaisuudessa ole ongelmia. Korkoriskiä pienennetään siten, että lainoja hajautetaan kiinteäkorkoisten ja vaihtuvakorkoisten lainojen kesken.

3. Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla kiinteistöt ja kunnan toiminta.

Kunta on kilpailuttanut vakuutuksensa. Kunta on vakuuttanut omaisuuttaan ja toimintaansa seuraavilla vakuutuksilla:

- työnantajan pakollinen tapaturmavakuutus
- kunnan vapaaehtoinen tapaturmavakuutus (vakuutuksen piiriin kuuluvat kunnan asukkaat, jotka osallistuvat kunnan järjestämiin ja valvomiin toimintoihin)
- vastuuvakuutus (peittää sen vahingonkorvausvelvollisuuden, johon kunta voi joutua ulkopuoliselle tai omalle työntekijälleen aiheutetusta henkilö-, esine- tai varallisuusvahingosta)
- kiinteistö- ja irtaimistovakuutukset
- ajoneuvovakuutukset
- hallinnon vastuuvakuutus.

1.1.7. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Merkittävimmät ympäristöriskit liittyvät vesi- ja jätevesihuoltoon.

Toimintaan liittyvä olennainen riski on talousveden laatu ja riittävyys. Veden laatu on ollut hyvä, koska Polvijärvellä käytetään ainoastaan pohjavettä. Vesihuollon suurimpana riskinä on pitkäkestoinen sähkökatkos, joilloin veden pumppaaminen estyy.

Liikenneturvallisuutta parannettiin vuonna 2018 rakentamalla Sotkuman kylän kevyen liikenteen väylä ja Joensuuntien alikulkutunneli.

Polvijärven kirkonkylän, Sotkuman kylän, Lomakeskus Huhmarin ja Kontiolahden Puntarikosken jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuun kaupungin jätevesiverkostoon ja edelleen puhdistettaviksi Joensuussa sijaitsevassa Kuhasalon jätevedenpuhdistamossa.

Kunnan alueella ei ole sellaista teollisuutta, joka aiheuttaisi suurta ympäristöriskiä.

Polvijärven kunnan alueella ei vuonna 2018 ollut merkittäviä ympäristövahinkoja.

1.1.8. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Valtuusto on 27.10.2014 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen.

Polvijärven kunnalla on sisäisen valvonnan ohje ja se on saatettu toimialojen tietoon ja noudatettavaksi. Kunnan sisäistä valvontaa on hoidettu em. ohjeen mukaisesti ja osana kunnan normaalia toimintaa. Kaikki kunnan toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina ovat vastanneet sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Talousarvion toteutumisesta on raportoitu kunnanhallitukselle kuukausittain. Valtuustolle on annettu kunnan taloudesta puolivuotisraportti ja toimintakertomus sekä annettu muuta kunnan toimintaan liittyvää informaatiota.

Kunnanhallitus on talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä antanut ohjeet laskujen hyväksymismenettelystä.

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Kunnan sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu puutteita kuluneella tilikaudella.

Talousarvion tavoitteiden toteutuminen ja seuranta

Valtuusto hyväksyy kunnan taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Toimielimet jakavat valtuuston hyväksymät määrärahat tarkemmalle tasolle ja tavoitteiksi omissa käyttösuunnitelmissaan. Kunnanhallitus on antanut talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, joissa on tarkemmat määräykset eri asoista.

Valtuustolle on toimitettu toimialojen laatima puolivuotisraportti tiedoksi.

Lainat ja vakuudet

Kunnanhallituksella on valtuuston päätöksen perusteella mahdollisuus antaa ns. välirahoitusta Leader-hankkeisiin liittyen. Ko. lainoille ei ole vaadittu erillistä vakuutta.

Välitettyjä valtion asuntolainoja ei ole enää jäljellä.

Maa-ainesluville on vaadittu jälkitoimenpiteitä varten vakuus. Samoin urakoissa on vaadittu rakennus- ja takuuaikainen vakuus.

Viranhaltijapäätökset

Viranhaltijapäätökset laaditaan Dynasty-asianhallintajärjestelmässä ja henkilöstöä koskevat päätökset Populuksessa. Dynastyn viranhaltijapäätökset on annettu tiedoksi toimielimille kokousten yhteydessä.

Laskujen hyväksyminen ja tilien käyttö

Toimielimet hyväksyvät viranhaltijoiden laskujen hyväksymisvaltuudet. Laskun asiataarkastajana tulee olla eri henkilö kuin hyväksyjä. Toiminta on ollut sujuvaa, eikä väärinkäytöksiä ole havaittu.

Rahaliikenne ja kassatoiminnot

Rahaliikenne hoidetaan pankkiyhteysohjelmalla. Ohjelman siirtopäiväkirjasta näkyy, kuka henkilö on tehnyt maksatuksen. Ohi reskontran maksuja tulee tehtäväksi vain poikkeustapauksissa ja niihin tarvitaan normaali hyväksyntä.

Käteiskassoille on perustamisen yhteydessä nimetty vastuuhenkilöt. Käteiskassatilityksissä ei ole ollut huomautettavaa.

Tieto- ja laskentajärjestelmät

Kaikista tietojärjestelmistä on laadittu henkilörekisterilain mukaiset henkilörekisteriselosteet. Jokaiselle tietojärjestelmälle on määriteltä pääkäyttäjät. Tietojärjestelmien varmistukset hoitaa Meita Oy.

Tietosuoja-asetus on tuonut uusia tietosuojaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevia velvoitteita, jotka kunta on huomionnut erittäin hyvin ja pannut täytäntöön.

Henkilöstö ja palkanlaskenta

Palkkojen ja matkalaskujen oikeellisuuden sekä matkapuhelinten käytön valvonta on kunkin esimiesten vastuulla. He seuraavat myös sopimusten ja henkilöstöohjeiden noudattamista. Kunnassa järjestetään säännöllisesti esimiesten yhteisiä tilaisuuksia. Vaaralliset työyhdistelmät ehkäistään tehtävänkuvilla. Palkkaluettelon hyväksyy talous- ja hallintojohtaja. Palkkojen maksatuksen tekee maksuliikenneohjelman käyttäjä (hallintosihteeri). Palkkasihteereillä ei ole käyttöoikeutta maksuliikenneohjelmaan.

1.1.9. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

KUNNAN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Ulkoiset tulot ja menot

	2018 1.000 euroa	2017 1.000 euroa
Toimintatuotot	4.005	4.091
Toimintakulut	-29.029	-28.369
TOIMINTAKATE	-25.024	-24.277
Verotulot	11.249	12.113
Valtionosuudet	14.480	14.555
Korkotuotot	13	17
Muut rahoitustuotot	233	248
Korkokulut	-21	-23
Muut rahoituskulut	-50	-105
VUOSIKATE	880	2.526
Poistot käyttöomaisuudesta	-1.213	-1.231
TILIKAUDEN TULOS	-333	1.295
Poistoeron muutos	374	-1.125
Varausten muutos	—	354
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	41	524

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %:

100 x Toimintatuotot/Toimintakulut 13,8 % 14,4 %

Vuosikate prosenttia poistoista:

100 x (Vuosikate/Poistot) 72,6 % 205,1 %

Vuosikate, euroa/asukas:

204 572

Asukasmäärä:

4.309 4.415

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksudahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

1. Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Tunnusluku oli vuonna 2017 kunnissa keskimäärin 20,3 %.

Vuosikate osoittaa tuloahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tuloahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tuloahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

2. Vuosikate prosenttia poistoista:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % oletetaan kunnan tuloahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tuloahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot.

Mikäli vuosikate on alijäämäinen (miinusmerkkinen) on kunnan tuloahoitus heikko.

Vuoden 2017 keskiarvo kunnissa oli 149 %.

3. Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tuloahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Eryteisesti silloin kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tuloahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin. Vuosikatteen vertailtavuus edellyttäisikin, että ne laskettaisiin saman suuruisilla, esimerkiksi kuntien keskimääräisillä veroprosenteilla.

Vuoden 2017 keskiarvo kunnissa oli 596 euroa/asukas.

1.1.10. TOIMINNAN RAHOITUS

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018 1.000 euroa	2017 1.000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	880	2.526
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	39	-10
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-5.771	-1.358
Rahoitusosuudet investointeihin	970	32
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>23</u>	<u>23</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	<u>-3.858</u>	<u>1.212</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	380	109
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-300	-300
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		-7
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>1.156</u>	<u>-1.786</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	<u>1.235</u>	<u>-1.977</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	<u>-2.623</u>	<u>765</u>
Rahavarat 31.12., 1.000 euroa	4.773	7.396
Rahavarat 1.1., 1.000 euroa	7.396	8.161

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1.000 euroa	-453	3.349
Investointien tulorahoitus, %	18,3 %	191,2 %
100 x Vuosikate/Investointimenot - inv.rahoitusosuudet		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	18,6 %	167,2 %
100 x Vuosikate/Investointimenot - inv.rahoitusosuudet		
+ antolainojen nettolisäys + lainan lyhennykset		
Lainanhoitokate	2,8	7,9
<u>Vuosikate + Korkokulut</u>		
korkokulut + Lainanlyh.		
Kassan riittävyys, pv	<u>48</u>	<u>82</u>
365 x Kassavarat 31.12./Vuoden kassasta maksut		

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

1. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1.000 euroa:

Rahoituslaskelmassa oleva positiivinen välitulos kertoo sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainoitukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Mikäli välitulos on negatiivinen, määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai lainaa ottamalla. Tunnusluku viideltä viime vuodelta kertoo yhteenlasketun euromäärän (ei siis vuotuista keskiarvoa). Tarkempi erittely on taseen liitetiedoissa.

2. Investointien tulo-rahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulo-rahoitus tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Kuntien investointien tulo-rahoitus-% oli vuonna 2017 keskimäärin 98 %.

3. Pääomamenojen tulo-rahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainan lyhennykset})$$

Pääomamenojen tulo-rahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi kaavassa olla myös negatiivinen, mikäli lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

4. Lainanhoitokate:

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

5. Kassan riittävyys (pv):

$$= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassan riittävyys oli vuonna 2017 kunnissa keskimäärin 46 pv.

1.1.11. KUNNAN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €	VASTATTAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	27.855	24.669	A OMA PÄÄOMA	17.190	17.148
I Aineettomat hyödykkeet	62	74	I Peruspääoma	8.881	8.881
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotuserahasto		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	62	74	III Muut omat rahastot		
3. Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	8.267	7.744
II Aineelliset hyödykkeet	19.221	15.978	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	42	524
1. Maa- ja vesialueet	1.074	1.075	B POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	12.983	13.357
2. Rakennukset	10.554	10.232	1. Poistoero	7.648	8.022
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4.659	4.104	2. Vapaaehtoiset varaukset	5.335	5.335
4. Koneet ja kalusto	242	221	C PAKOLLISET VARAUKSET	95	50
5. Muut aineelliset hyödykkeet			1. Eläkevaraukset		
6. Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	2.692	346	2. Muut pakolliset varaukset	95	50
III Sijoitukset	8.571	8.617	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11	11
1. Osakkeet ja osuudet	8.119	7.779	1. Valtion toimeksiannot		
2. Osakkuusyhteisöosuudet	318	318	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	11	11
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muut toimeksiantojen pääomat		
4. Muut lainasaamiset	134	520	E VIERAS PÄÄOMA	4.139	2.828
5. Muut saamiset			I Pitkäaikainen	866	1.166
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	-42	-42	1. Joukkovelkakirjalainat		
1. Valtion toimeksiannot			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	450	750
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	-42	-42	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Muut toimeksiantojen varat			4. Lainat muilta luotonantajilta		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6.606	8.767	5. Saadut ennakot	31	31
I Vaihto-omaisuus			6. Ostovelat		
1. Aineet ja tarvikkeet			7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	385	385
2. Keskenkäynteiset tuotteet			8. Siirtovelat		
3. Valmiit tuotteet			II Lyhytaikainen	3.273	1.661
4. Muu vaihto-omaisuus			1. Joukkovelkakirjalainat		
5. Ennakkomaksut			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300	300
II Saamiset	1.833	1.371	3. Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset saamiset			4. Lainat muilta luotonantajilta		
1. Myyntisaamiset			5. Saadut ennakot		
2. Lainasaamiset			6. Ostovelat	2.206	675
3. Muut saamiset			7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	106	36
4. Siirtosaamiset			8. Siirtovelat	661	651
Lyhytaikaiset saamiset	1.833	1.371	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>34.419</u>	<u>33.394</u>
1. Myyntisaamiset	561	441			
2. Lainasaamiset	115	109	TASEEN TUNNUSLUVUT		
3. Muut saamiset	1.157	821	Omavaraisuusaste, %	87,7 %	91,4 %
4. Siirtosaamiset			Rahoitusvarallisuus euroa/asukas	580	1.352
III Rahoitusarvopaperit			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	13,8 %	9,1 %
1. Osakkeet ja osuudet			Lainat, euroa/asukas	174	238
2. Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin			Lainakanta 31.12., 1.000 euroa	750	1.050
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			Lainasaamiset 31.12., 1.000 euroa	134	520
4. Muut arvopaperit			Asukasmäärä	4.309	4.415
IV Rahat ja pankkisaamiset	4.773	7.396			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>34.419</u>	<u>33.394</u>			

TASEEN TUNNUSLUVUT

1. Omavaraisuusaste, %:

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää noin 65 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2017 keskimäärin 60,8 %.

2. Rahoitusvarallisuus euroa/asukas:

$$= ((\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})) / \text{Asukasmäärä}$$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle, kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta. Kuntatalouden rahoitusvarallisuus oli vuonna 2016 keskimäärin 2.626 euroa/asukas negatiivinen.

3. Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla.

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2017 koko kuntasektorilla 56,2 %.

4. Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

5. Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Kuntien lainamäärä euroa/asukas oli vuonna 2017 keskimäärin 2.933 euroa.

6. Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Huom! Polvijärven kunnalla ei ole merkittäviä vuokravastuita tai leasingvastuita (vrt. uusi tunnusluku: Velat ja vastuut % käyttötuloista). Kunta ei ole toteuttanut rakennushankkeitaan leasingrahoituksella.

1.1.12. KUNNAN KOKONAISTULOT JA –MENOT

TULOT	1.000 euroa	%	MENOT	1.000 euroa	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	4.005		Toimintakulut	29.029	
Verotulot	11.249		Korkokulut	21	
Valtionosuudet	14.480		Muut rahoituskulut	50	
Korkotuotot	13		Investoinnit		
Muut rahoitustuotot	233		Investointimenot	5.770	
Tulorahoituksen korjaukset	39		Rahoitustoiminta		
Investoinnit			Antolainasaamisten lisäykset		
Rahoitusosuudet investointeihin	970		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	300	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	23		Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Rahoitustoiminta			Oman pääoman vähennykset		
Antolainasaamisten vähennykset	380		Kokonaismenot yhteensä	35.170	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Rahavarojen muutos	-2.623	
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>1.155</u>				
Kokonaistulot yhteensä	32.547				

Kokonaistulot = ulkoiset varsinaisen toiminnan ja investointien tulot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet
 Kokonaismenot = ulkoiset varsinaisen toiminnan ja investointien menot sekä rahoitustoiminnan rahan käyttö

1.1.13. KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntakonsernin toimintaa ohjataan valtuuston hyväksymillä konserniohjeilla.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Polvijärven kuntakonserniin kuuluvat Polvijärven kunta ja kunnan kokonaan omistamat tytäryhtiöt Polvijärven yrityspalvelu Oy ja Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa kuntakonserniin on yhdistelty lisäksi kuntayhtymät, eli Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä (Siun sote) niihin sisältyvien Polvijärven kunnan omistusosuuksien mukaisesti.

Polvijärven kunnan tytäryhtiöt ovat omalta osaltaan toteuttaneet Polvijärven kunnan kuntastrategiassa ja toiminta-ajatuksessa valtuuston asettamia tavoitteita ja päämääriä.

Tytäryhtiöillä ei ole omaa palkattua vakinaista henkilöstöä, vaan tehtävät on hoidettu kunnan henkilöstön toimesta oman toimen ohella. Kunnan ja tytäryhtiöiden rahoitus on hoidettu yhteisesti konserniajattelun periaatteiden mukaisesti.

Kuntaa ja sen tytäryhtiöitä on johdettu keskitetysti ja tytäryhtiöitä koskevat merkittävimmät päätökset muun muassa rahoituksen osalta ovat olleet osa kunnan talousarviota. Kunnan ja sen tytäryhtiöiden toimintaa on hoidettu kunnan palveluksessa olevien henkilöiden toimesta, joten tiedonkulku on ollut nopeaa ja tehokasta. Tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne on ollut hyvin kunnan tiedossa.

Kuntayhtymien osalta Polvijärven kunta on yhteistyössä muiden kuntayhtymän jäsenkuntien kanssa toteuttanut kuntayhtymien toiminta-ajatusta kuntien tarpeista ja lähtökohdista katsoen.

Polvijärven yrityspalvelu Oy:n toimintakertomus vuodelta 2018

Polvijärven yrityspalvelu Oy on kokonaan Polvijärven kunnan omistama elinkeino-yhtiö. Yhtiön pääasiallisena tehtävänä on omistamiensa teollisuustilojen vuokraus ja yritystoiminnan edistäminen Polvijärvellä. Polvijärven yrityspalvelu Oy:n toimitusjohtajina ovat vuonna 2018 toimineet Asko Mustonen ja Ari Soikkeli.

Polvijärven yrityspalvelu on edistänyt Polvijärven yrityselämää läheisessä yhteistyössä yrittäjien ja Polvijärven kunnan elinkeinoasioita hoitavien henkilöiden kanssa.

Polvijärven yrityspalvelu Oy on tehnyt suunnitelman mukaisia poistoja 69.413,98 euroa. Tilikauden tappio on 8.156,78 euroa.

Yhtiön vieras pääoma tilikauden lopussa on 101.959,94 euroa ja se pieneni tilikauden aikana 59.920,86 eurolla. Vieraasta pääomasta oli Polvijärven kunnan myöntämiä lainoja 93.000 euroa.

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratulojen toimintakertomus vuodelta 2018

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratulot on Polvijärven kunnan kokonaan omistama tytäryhtiö. Yhtiö on perustettu 31.12.1993 fuusioimalla kahdeksan erillistä yhtiötä. Yhtiöllä on asuinhuoneistoja yhteensä 132 kpl, joiden rakennusala on yhteensä 9.241,50 m². Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Ari Soikkeli.

Polvijärven kunta teki vuonna 2018 150.000 euron suuruisen SVOP-sijoituksen yhtiöön.

Yhtiöllä oli tyhjiä asuntoja 31.12.2018 yhteensä 42 kpl. Vuokratulot olivat 619.270,23 euroa, ne jäivät 52.746,77 euroa pienemmiksi kuin yhtiön talousarviossa oli arvioitu. Vuokrasaattavia oli vuoden lopussa 26.241,09 euroa.

Poistoja vuodelle 2018 on tehty rakennuksista 139.114,29 euroa ja koneista 5.316,77 euroa.

Yhtiöllä oli lainoja vuoden lopussa yhteensä 732.014,88 euroa, velkamäärä/asunto-m² on 100,35 euroa. Yhtiön lainamäärä väheni vuoden aikana 186.466,91 eurolla ja korkokulut olivat 10.167,50 euroa. Lainamäärästä on Polvijärven kunnan myöntämiä lainoja 191.661 euroa.

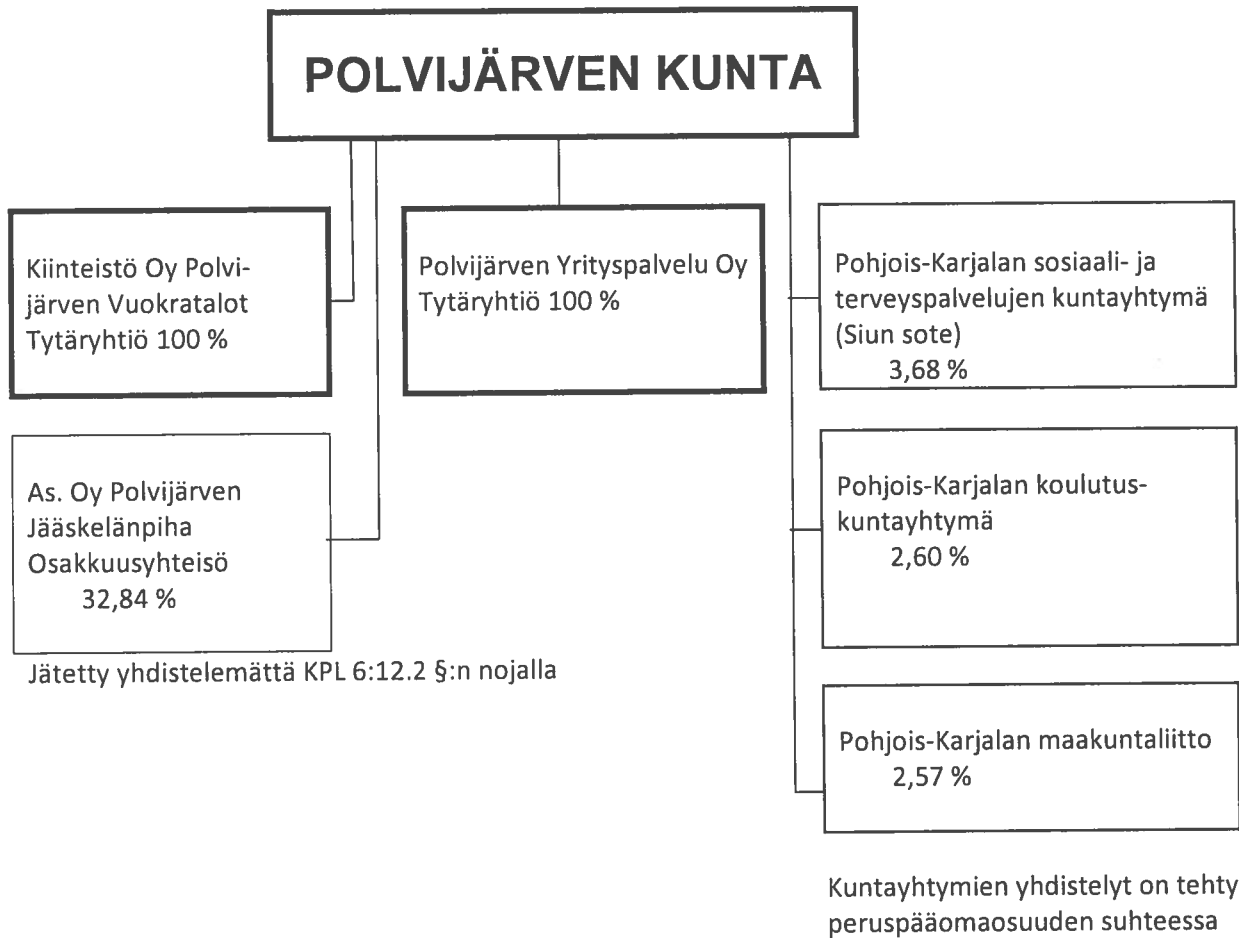
Yhtiön tilikauden tappio on 114.899,39 euroa ja se siirretään voitto-/tappiotilille.

Vuokrataloyhtiössä on tehty kuntokartoitus vuonna 2017. Kokonaisuutena asuntojen peruskorjaustoimenpiteitä ja kunnossapitoa on pystytty toteuttamaan kiinteistömässän kuntoon nähden riittämättömästi. Kartoituksessa todettujen havaintojen pohjalta tehtyjä toimenpiteitä on jatkettava. Huonokuntoisimpien kiinteistöjen osalta tulee tehdä pysyvät ratkaisut asuntojen kysynnän ja tarjonnan tasapainotuksen varmistamiseksi.

Jatkossa yhtiö toteuttaa edelleen tarvittavia kiinteistöjen peruskorjauksia ja asuntojen remontoiteja.

KUNTAKONSERNIN RAKENNE 31.12.2018

1.1.14. KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT
Sisältää vain ulkoiset tulot ja menot

	2018 1.000 euroa	2017 1.000 euroa
Toimintatuotot	32.003	30.998
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-56.688	-55.734
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
TOIMINTAKATE	-24.685	-24.735
Verotulot	11.248	12.113
Valtionosuudet	14.480	15.789
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16	12
Muut rahoitustuotot	244	279
Korkokulut	-63	-84
Muut rahoituskulut	-51	-108
VUOSIKATE	1.190	3.267
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.055	-2.043
Tilikauden arvonalentumiset	-39	-122
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	-904	1.103
Tilinpäätössiirrot	371	-800
Vähemmistöosuudet		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-533	302

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %: 100 x Toimintatuotot/Toimintakulut	56,4 %	55,6 %
Vuosikate prosenttia poistoista: 100 x (Vuosikate/Poistot)	57,9 %	160,0 %
Vuosikate, euroa/asukas:	276	740
Asukasmäärä:	4.309	4.415

1.1.15. KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018 1.000 euroa	2017 1.000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1.150	3.286
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	117	272
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-6.839	-7.662
Rahoitusosuudet investointimenoihin	986	46
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>56</u>	<u>87</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	<u><u>-4.528</u></u>	<u><u>3.971</u></u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		1
Antolainasaamisten vähennykset	270	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4.239
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1.133	-475
Lyhytaikaisten lainojen muutos	46	13
Oman pääoman muutokset	-3	1.593
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	33	37
Vaihto-omaisuuden muutos	17	-142
Saamisten muutokset	-406	-990
Korottomien velkojen muutokset	<u>1.957</u>	<u>1.746</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	<u><u>782</u></u>	<u><u>-6.021</u></u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	-3.746	2.051
Rahavarat 31.12.	8.108	11.855
Rahavarat 1.1.	11.855	9.804

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:

	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1.000 euroa	-6.338	-1.008
Investointien tulorahoitus, % 100 x Vuosikate/Investointimenot - inv. rahoitusosuudet	20,3 %	43,1 %
Pääomamenojen tulorahoitus, % 100 x Vuosikate/Investointimenot - inv. rahoitusosuudet + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset	17,7 %	40,6 %
Lainanhoitokate <u>Vuosikate + Korkokulut</u> Korkokulut + Lainanlyhennykset	1,0	6,0

1.1.16. KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €	VASTATTAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	33.427	29.913	A OMA PÄÄOMA	30.584	31.437
I Aineettomat hyödykkeet	96	121	I Peruspääoma	8.895	8.874
Aineettomat oikeudet	9	15	Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä	2	2
Konserniliikearvo			II Arvonkorotusrahassto	101	104
Muut pitkävaikutteiset menot	87	106	III Muut omat rahastot	247	247
Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	21.826	21.908
II Aineelliset hyödykkeet	32.292	28.543	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-533	302
Maa- ja vesialueet	1.632	1.634	VÄHEMMISTÖSUUDET	46	47
Rakennukset	21.175	21.050			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4.746	4.177	KONSERNIRESERVI		
Koneet ja kalusto	970	890			
Muut aineelliset hyödykkeet	3	438	B POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	3.766	353	Poistoero		
III Sijoitukset	1.039	1.248	Vapaaehtoiset varaukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	323	422			
Osakkeet ja osuudet	715	565	C PAKOLLISET VARAUKSET	558	417
Joukkovelkakirjalainasaamiset			Eläkevaraukset	6	7
Muut lainasaamiset		261	Muut pakolliset varaukset	552	409
Muut saamiset	1	1	ARVOSTUSERÄT		
ARVOSTUSERÄT					
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	66	86	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	196	183
Valtion toimeksiannot	101	128	Valtion toimeksiannot	177	166
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	-42	-42	Lahjoitusrahastojen pääomat	12	16
Muut toimeksiantojen varat	7	1	Muut toimeksiantojen pääomat	7	1
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10.986	14.417			
I Vaihto-omaisuus	126	143	E VIERAS PÄÄOMA	13.144	12.333
Aineet ja tarvikkeet	126	143	I Pitkäaikainen	4.893	6.025
Keskeneräiset tuotteet			Joukkovelkakirjalainat		
Valmiit tuotteet			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4.454	5.224
Muu vaihto-omaisuus			Lainat julkisyhteisöiltä		358
Ennakkomaksut			Lainat muilta luotonantajilta		
II Saamiset	2.752	2.419	Saadut ennakot	54	58
Pitkäaikaiset saamiset	15	9	Ostovelat		
Myyntisaamiset	4		Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Lainasaamiset		1	Siirtovelat		
Muut saamiset	11	9	Liittymismaksut	385	385
Siirtosaamiset			II Lyhytaikainen	8.251	6.308
Lyhytaikaiset saamiset	2.737	2.409	Joukkovelkakirjalainat		
Myyntisaamiset	1.202	1.079	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	749	748
Lainasaamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut saamiset	1.196	1.015	Lainat muilta luotonantajilta		
Siirtosaamiset	339	314	Saadut ennakot	7	3
III Rahoitusarvopaperit	420	468	Ostovelat	3.613	1.960
Osakkeet ja osuudet			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	673	471
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin	302	334	Siirtovelat	3.190	3.110
Joukkovelkakirjalainasaamiset	113	129	Laskennalliset verovelat	19	-15
Muut arvopaperit	5		VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>44.480</u>	<u>44.416</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	<u>7.688</u>	<u>11.387</u>			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	44.480	<u>44.416</u>	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
			Omavaraisuusaste, %	68,7 %	70,9 %
			Rahoitusvarallisuus, euroa/asukas	-516	454
			Konsernin lainat, euroa/asukas	1.301	1.524
			Konsernin lainakanta 31.12., 1.000 €	5.607	6.729
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1.000 €	0	261
			Kunnan asukasmäärä	4.309	4.415

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

1. Konsernin omavaraisuusaste (%):

$$= 100 * \frac{\text{Oma pääoma} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}}{\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot}}$$

Tunnusluku mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Konsernin omavaraisuusasteen keskiarvo kunnissa v. 2017 lopussa oli 44,4 %.

2. Rahoitusvarallisuus euroa/asukas:

$$= \frac{(\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})}{\text{Asukasmäärä}}$$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle, kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

3. Konsernin lainakanta 31.12.:

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

4. Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Konsernin lainat/asukas keskiarvo kunnissa v. 2017 lopussa oli 6.299 euroa/asukas.

5. Lainasaamiset 31.12.:

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.1.17. KESKEISET LIITETIEDOT

	2018	2017
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset		
Takuuvaraus/Vahingonkorvausvaraus		
Muut pakolliset varaukset		
Vastuositoumukset		
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Takaukset		
Muut vastuositoumukset		
Takaukset muiden puolesta	304.368,66	356.762,12
Muut taloudelliset vastuut		
Täytetakaukset		
Sopimusvastuut		
Maankäyttösopimukset		
Ympäristövastuut		

1.1.18. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

1. Edellisten tilikausien ylijäämät

Kunnan taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 8.267.627,37 euroa.

2. Edelliseen tilinpäätökseen sisältyvät investointivaraukset ja kertyneet poistoerot

Kunnan taseessa 31.12.2017 olivat seuraavat investointivaraukset:

Urheilukenttä	50.000,00
Laajakaista	850.000,00
Toimintakeskus Turvalan muutos- ja perusparannustyöt	2.678.961,79
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	<u>1.755.969,37</u>
Yhteensä	5.334.931,16 euroa

Kunnan taseessa 31.12.2017 olivat seuraavat kertyneet poistoerot:

Poistoerot:

Koulukeskuksen peruskorjaus	1.880.524,01
Kallioniementien peruskorjaus	7.748,74
Sotkuman koulu ja päiväkoti	2.854.087,95
Siirtoviemäri	2.646.914,84
Jätevedenpuhdistamon muutostyöt	172.532,68
Kk:n Jyrintien alueen vesihuolto	89.616,31
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaitos	<u>370.924,52</u>
Yhteensä	8.022.349,05 euroa

3. Tilikauden 2018 tuloksen käsittely

Tilikauden 2018 tulos osoittaa **-332.527,64 euron** tulosta.

Kunnanhallitus esittää seuraavaa tilikauden tuloksen käsittelyä:

3.1. Taseessa olevaa kertynyttä poistoeroa tuloutetaan tuloslaskelmaan kattamaan valmistuneiden kohteiden vuosipoistoja:

Koulukeskuksen peruskorjaus	98.834,50
Kallioniementien peruskorjaus	7.748,74
Sotkuman koulu ja päiväkoti	106.694,33
Siirtoviemäri	105.761,24
Jätevesipuhdistamon muuttaminen tasausaltaaksi	17.617,95
Kirkonkylän vesi- ja viemärlaitoksen laajennus	28.551,91
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaitos	<u>8.961,63</u>
Poistoeron tuloutus yhteensä	374.170,30 euroa

3.3. Tilikauden ylijäämä 41.642,66 euroa

kirjataan edellisten tilikausien yli- ja alijäämättilille

4. Taseessa olevat kertyneet ylijäämät, varaukset ja poistoerot yhteensä 31.12.2018:

Kertyneet ylijäämät	8.309.270,03
Kertyneet investointivaraukset	5.334.931,16
Kertyneet poistoerot	<u>7.648.178,75</u>
Yhteensä	21.292.379,94 euroa

Investointivaraukset 31.12.2018 ovat:

Urheilukenttä	50.000,00
Laajakaista	850.000,00
Toimintakeskus Turvalan muutos- ja perusparannustyöt	2.678.961,79
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	<u>1.755.969,37</u>
Yhteensä	5.334.931,16 euroa

Poistoerot 31.12.2018 ovat:

Koulukeskuksen peruskorjaus	1.781.689,51
Kallioniementien peruskorjaus	0,00
Sotkuman koulu ja päiväkot	2.747.393,62
Siirtoviemäri	2.541.153,60
Jätevedenpuhdistamon muutostyöt	154.914,73
Kk:n Jyrintien alueen vesihuolto	80.654,68
Kaukolämpölaitoksen varalämpölaitos	<u>342.372,61</u>
Yhteensä	7.648.178,75 euroa

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan toimintakulut kasvoivat vuoteen 2017 verrattuna 660.336 eurolla (-2,3 %) ja yhteenlasketut käyttötulot (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet) vähenivät 1.025.193 eurolla. Kunnan vuosikate heikkeni 1.646.204 eurolla.

Toimintakulujen kasvu ei johtunut henkilöstömenojen kasvusta, sillä ne vähenivät 265.000 eurolla. Osittain se johtui Siun sotea koskevien eläkemaksujen kirjaustavan muutoksesta. Vuonna 2017 ne kirjattiin eläkemenoihin, vuonna 2018 tilintarkastajan ohjeen mukaaan maksuosuuksiin. Toimintakulujen kasvun suurimpia eriä olivat rakennusten kunnossapitomenot 131.000, kuljetuskustannukset 63.000 ja sähkö 40.000 euroa.

Polvijärven kunnan talous heikkeni, mutta säilyi vakaana. Kunnan omavaraisuusaste on 87,7 %, mikä on Suomen parhaimpien kuntien joukossa. Omavaraisuusaste oli kunnissa vuonna 2017 keskimäärin 60,8 %. Tilikauden ylijäämä on 41.642,66 euroa.

Kunnan talous ei vaadi kuntalain 110 §:ssä säädettyä alijäämän kattamista, koska taseessa ei ole kertynyttä alijäämää. Polvijärven kunta tasapainottaa taloutensa talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Talousarvion tarkka seuranta ja noudattaminen ovat kaikkien toimialojen vastuulla ja siitä on saatu hyviä tuloksia. Talousarvion menot eivät ylittyneet minkään toimialan osalta. Polvijärven kunnan tulee jatkossakin sopeuttaa toimintaansa käytettävissä oleviin tuloihin.

Kuntien talousvertailut ja ns. kriisikuntakriteerit tapahtuvat nykyisin konsernitasolla.

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2018 lopussa oli 21.292.614 euroa, joten Polvijärven kuntakonsernin tilanne on siltä osin hyvä. Konsernissa ylijäämään lasketaan kertyneen ylijäämän lisäksi poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

1.1.19. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Polvijärven kunnan talous on ollut ylijäämäinen yhtäjaksoisesti jo 18 vuoden ajan. Polvijärvellä on noudatettu talouspolitiikkaa, jossa kunnan menot mitoitetaan käytettävissä oleviin tuloihin. Valtionosuuksien väheneminen tulee heikentämään kunnan taloutta, mutta verotulojen odotetaan palaavan normaalitasolle vuoden 2018 notkahduksen jälkeen. Vuoden 2018 notkahdukseen vaikuttivat eniten normaalia suuremmat veronpalautukset ja veronoikaisut.

Kunta on pystynyt toteuttamaan palvelunsa keskimääräistä edullisemmin ja tuottavammin.

Kunta on investoinut voimakkaasti. Kunta ei ole kuitenkaan velkaantunut, vaan kunnan lainamäärä on päinvastoin pienentynyt joka vuosi vuodesta 2012 lähtien. Kunnan rakentamisohjelmaan tuleville vuosille sisältyvät suuret investoinnit tulevat lisäämään kunnan lainamäärää jo vuonna 2019.

Kunnan talous on hyvässä kunnossa, mikä pienentää mahdollisesti toteutuvien riskien vaikutuksia.

1.2. TOTEUTUMISVERTAILUT

1.2.1. Käyttötalouden toteutumisvertailu tulosalueittain

KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Vertailu talousarvioon. Sisältää sekä sisäiset että ulkoiset menot ja tulot.

Luvut täysin euroin

	TALOUS- ARVIO 2018	Talous- arvio- muutokset	TALOUS- ARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILIN- PÄÄTÖS 2018	Poikkeama
KUNNANHALLITUS					
Tuotot	26.598.415		26.598.415	26.001.862	-596.552
Kulut	-128.415		-128.415	-139.408	-10.993
Netto	26.470.000		26.470.000	25.862.454	-607.545
VAALIT					
Tuotot	0		0	8.102	8.103
Kulut	-23.000		-23.000	-9.824	13.176
Netto	-23.000		-23.000	-1.721	21.878
TILINTARKASTUS					
Tuotot	0		0	0	0
Kulut	-22.000		-22.000	-16.150	5.850
Netto	-22.000		-22.000	-16.150	5.850
SOSIAALI JA TERVEYSPALVELUT					
Tuotot	0		0	-2.496	-2.496
Kulut	-16.540.000		-16.540.000	-16.332.451	207.548
Netto	-16.540.000		-16.540.000	-16.334.947	205.052
YLEISHALLINTO					
Tuotot	290.860		290.860	354.443	63.584
Kulut	-2.234.860	-92.000	-2.326.860	-2.312.037	14.823
Netto	-1.944.000	-92.000	-2.036.000	-1.957.593	78.407
TALOUSHALLINTO					
Tuotot	1.430.456		1.430.456	1.412.674	-17.782
Kulut	-1.756.456	92.000	-1.664.456	-1.524.077	140.379
Netto	-326.000	92.000	-234.000	-111.402	122.597
ELINKEINOTOIMI					
Tuotot	1.000		1.000	6.898	5.898
Kulut	-251.000		-251.000	-187.454	63.546
Netto	-250.000		250.000	-180.555	69.444
RAKENNUSVALVONTA					
Tuotot	49.200		49.200	53.522	4.323
Kulut	-144.200		-144.200	-139.460	4.740
Netto	-95.000		-95.000	-85.937	9.063

	TALOUS- ARVIO 2018	Talous- arvio- muutokset	TALOUS- ARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILIN- PÄÄTÖS 2018	Poikkeama
SIVISTYSTOIMI					
Tuotot	208.800		208.800	228.880	20.081
Kulut	-6.982.800		-6.982.800	-6.919.561	63.239
Netto	-6.774.000		-6.774.000	-6.690.680	83.319
TEKNISET PALVELUT					
Tuotot	3.972.403		3.972.403	3.882.445	-89.958
Kulut	-3.558.403		-3.558.403	-3.485.748	72.654
Netto	414.000		414.000	396.696	-17.304

1.2.2. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Sisältää sekä sisäiset että ulkoiset menot ja tulot hallintokuntien hyväksymien käyttösunnitelmien mukaan

Luvut täysin euroin

	TALOUS- ARVIO 2018	Talous- arvio- muutokset	TALOUS- ARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILIN- PÄÄTÖS 2018	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2.689.840		2.689.840	2.505.308	-184.532
Maksutuotot	338.788		338.788	320.842	-17.946
Tuet ja avustukset	234.165		234.165	387.999	153.834
Muut toimintatuotot	<u>2.711.733</u>		<u>2.711.733</u>	<u>2.756.781</u>	<u>45.048</u>
TOIMINTATUOTOT YHT.	5.974.526		5.974.526	5.970.930	-3.596
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut:	-7.719.294	-62.000	-7.781.294	-6.960.662	820.632
Palkat ja palkkiot	-5.438.159	-51.670	-5.489.829	-5.539.107	-49.278
Henkilösivukulut:	-2.281.135	-10.330	-2.291.465	-1.421.554	869.911
Eläkekulut	-1.951.451	-8.655	-1.960.106	-1.263.827	696.279
Muut henkilösivuk.	-329.684	-1.675	-331.359	-157.727	173.632
Palvelujen ostot	-19.630.000	92.000	-19.538.049	-20.019.996	-481.947
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.913.198			-1.917.255	-4.057
Avustukset	-1.054.934	-30.000	-1.084.934	-1.043.889	42.045
Muut toimintakulut	<u>-1.263.659</u>			<u>-1.054.312</u>	<u>209.347</u>
TOIMINTAKULUT YHT	-31.581.134	0	-31.581.134	-30.995.117	586.017
TOIMINTAKATE	-25.606.608			-25.024.186	582.422
Verotulot	11.921.000		11.921.000	11.248.604	-672.396
Valtionosuudet	14.395.608		14.395.608	14.480.502	84.894
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Korkotuotot	25.000		25.000	13.026	-11.974
Muut rahoitustuotot	235.000		235.000	233.270	-1.730
Korkokulut	-30.000		-30.000	-21.054	8.946
Muut rahoituskulut	-30.000		-30.000	-50.001	-20.001
VUOSIKATE	910.000		910.000	880.161	-29.839
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonal.	-1.360.000		-1.360.000	-1.212.688	147.312
TILIKAUDEN TULOS	-450.000		-450.000	-332.527	117.473
Poistoeron muutos	450.000		450.000	374.170	-75.830
Varausten muutos					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	0		0	41.642	41.642

Verotulojen erittely

	TALOUS- ARVIO	Talous- arvio- muutokset	TALOUS- ARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILIN- PÄÄTÖS	Poikkeama
Kunnallisvero	9.755.000			9.223.032	-531.968
Yhteisövero	1.255.000			1.124.897	-130.103
Kiinteistövero	<u>911.000</u>			<u>900.676</u>	<u>10.324</u>
Yhteensä	11.921.000			11.248.605	-651.747

Polvijärven kunnan tuloveroprosentit ja kiinteistöveroprosentit ovat olleet seuraavat:

	2018	2017	2016
Tuloveroprosentti	20,25	20,25	20,25
Yleinen kiinteistövero-%	0,93	0,93	0,90
Vakinaisten asuinrak. vero-%	0,50	0,50	0,50
Muiden asuinrak. vero-%	1,00	1,00	1,00
Yleishyödyllisten yhteisöjen vero-%	0,00	0,50	0,50

Verovuoden kunnallisverotuksen
maksuunpannut verot yhteensä

9.493.416 (-5,0 %)   9.987.403 (+3,7 %)

Kunnallisveroa kertyi 9.223.032 euroa, mikä oli 531.968 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kunnallisverojen kertymä oli 740.225 euroa pienempi kuin vuonna 2017. Kunnan tuloveroprosentti oli 20,25, eli sama kuin vuonna 2017.

Yhteisöveroa kertyi 1.124.897 euroa, mikä oli 130.103 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Yhteisöverotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 115.866 eurolla. Kunnan saamat yhteisöverotulot perustuvat ao. kunnassa toimivien yhteisöjen maksamien pääomaverojen määriin sekä metsätulo-osuuksiin.

Kiinteistöveroa kertyi 900.676 euroa, 10.324 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kiinteistöveroa kertyi 7.997 euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Tämä johtui kiinteistöjen verotusarvojen yhteissumman pienenemisestä.

Verotuloja kertyi yhteensä 11.248.605 euroa, mikä oli 651.747 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin. Kunnan yhteenlasketut verotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 864.088 eurolla, eli 7,1 %.

Verotulojen kertymä on viime vuosina ollut seuraava:
(1.000 euroa)

	2015	2016	2017	2018
Kunnallisvero	10.195	9.659	9.963	9.223
Yhteisövero	1.097	1.026	1.241	1.124
Kiinteistövero	<u>897</u>	<u>919</u>	<u>909</u>	<u>900</u>
Yhteensä	12.189	11.604	11.113	11.248

Valtionosuuksien erittely

	TALOUS- ARVIO 2018	Talous- arvio- muutokset	TALOUS- ARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TILIN- PÄÄTÖS 2018	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9.835.564			10.020.991	185.427
Verotuloihin perustuva vo. tasaus	4.893.044			4.871.364	-21.680
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	<u>-333.000</u>			<u>-411.853</u>	<u>-78.853</u>
Yhteensä	14.395.608			14.480.502	-84.894

Valtionosuuksien kertymä on viime vuosina ollut seuraava:
(1.000 euroa)

	2015	2016	2017	2018
Yhteensä	14.960	15.123	14.555	14.480

Verotulot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 864.088 euroa (7,1 %) ja valtionosuudet vähenivät 74.713 eurolla (-0,5 %).

Seuraavaksi on esitetty kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kehitystä:

POLVIJÄRVEN KUNTA

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET, 1.000 EUROA

Verotulot sisältävät:

*kunnallisveron

*yhteisöveron

*kiinteistöveron

Valtionosuudet sisältävät:

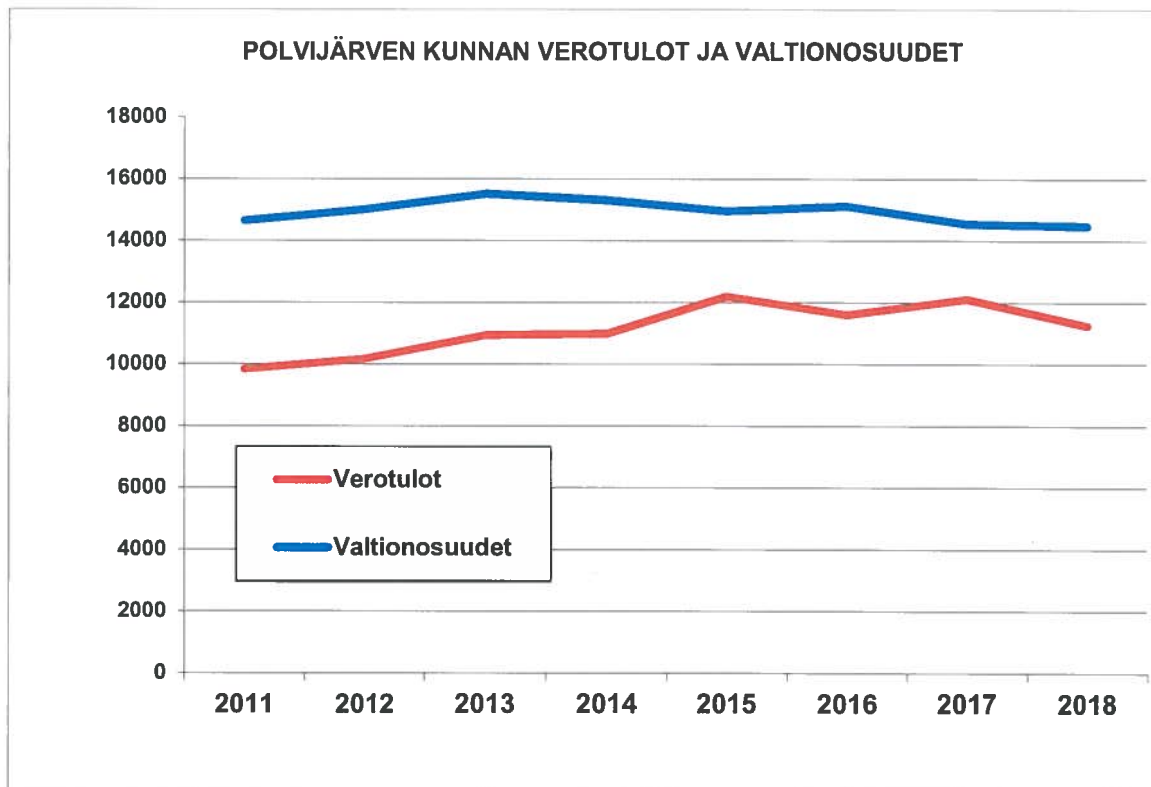
*Kunnan peruspalvelujen
valtionosuuden

*Verotuloihin perustuvan valtionosuuden
tasauksen

*Järjestelmämuutoksen tasauksen

*Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Verotulot	9832	10171	10938	10975	12189	11604	12113	11248
Valtionosuudet	14640	15008	15520	15312	14960	15123	14555	14480
Yhteensä	24472	25179	26458	26287	27149	26727	26698	25728

1.2.3. Investointien toteutumisvertailu

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Luvut täysin euroin

KUNNANHALLITUS

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
MAA- JA VESIALUEET			
Tuotot	10.000	6.100	-3.900
Kulut	-96.000	0	96.000
Netto	-86.000	6.100	92.100
KONEET JA KALUSTO, ATK			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20.000	-2.090	17.910
Netto	-20.000	-2.090	17.910
OSAKKEET JA OSUUDET			
Tuotot	0	16.651	16.651
Kulut	-484.000	-351.841	132.159
Netto	-484.000	-335.190	148.810
KESKUSKEITTIÖN HANKINNAT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-12.000	-12.105	-105
Netto	-12.000	-12.105	-105

SIVISTYSTOIMI

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
PÄIVÄKOTI PEUKALOISEN KALUSTEET			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20.000	-19.512	488
Netto	-20.000	-19.512	488
VAPAA-AIKATOIMEN HANKINNAT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-40.000	-36.000	4.000
Netto	-40.000	-36.000	4.000
VÄLTTÄMÄTTÖMÄT LAITEHANKINNAT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10.000	0	10.000
Netto	-10.000	0	10.000
KALUSTEET JA OPPIMISYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-50.000	-37.887	12.113
Netto	-50.000	-37.887	12.113

TEKNINEN TOIMI

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
KIINTEISTÖJEN PIENET KORJAUKSET			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20.000	-11.297	8.703
Netto	-20.000	-11.297	8.703
KIINTEISTÖJEN KORJAUKSET			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-50.000	-38.756	11.244
Netto	-50.000	-38.756	11.244
TOIMINTAKESKUS TURVALAN MUUTOS/ PERUSKORJAUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100.000	-62.775	37.225
Netto	-100.000	-62.775	37.225
PALOASEMAN PERUSKORJAUS			
Tuotot	0	220.000	220.000
Kulut	-980.000	-1.022.325	-42.325
Netto	-980.000	-802.325	177.675
TEKNISEN TYÖTUVAN HALLIREMONTTI			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-250.000	-251.943	-1.943
Netto	-250.000	-251.943	-1.943
KUNNAN KIINTEISTÖJEN PURKAMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100.000	-8.119	91.881
Netto	-100.000	-8.119	91.881
HAJA-ASUTUSALUEEN KIINT. JÄTEVESIJÄRJESTELMÄ			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-15.000	0	15.000
Netto	-15.000	0	15.000

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
VAPAA-AIKATALON PERUSKORJAUS			
Tuotot	0	750.000	750.000
Kulut	-2.600.000	-2.589.080	10.920
Netto	-2.600.000	-1.839.080	760.920
VESIMITTAREIDEN SULKUJEN UUSIMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-100.000	-36.468	63.532
Netto	-100.000	-36.468	63.532
LAVALAMPI-RÄISKY VESIJOHTOLINJA			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-50.000	-34.793	15.207
Netto	-50.000	-34.793	15.207
VESITORNIN SANEERAUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-30.000	-30.971	971
Netto	-30.000	-30.971	971
VESILIITTYMIEN RAKENTAMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-4.000	0	4.000
Netto	-4.000	0	4.000
VIEMÄRILIITTYMIEN RAKENTAMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-4.000	0	4.000
Netto	-4.000	0	4.000
VESIJOHTOVERKOSTON SANEERAUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10.000	0	10.000
Netto	-10.000	0	10.000

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
VIEMÄRIVERKOSTON SANEERAUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10.000	0	10.000
Netto	-10.000	0	10.000
HAJA-ASUTUSALUEEN VESI -JA JÄTEVESIHUOLLON SUUNNITTELU AVUSTUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-40.000	0	40.000
Netto	-40.000	0	40.000
TORIALUEEN JA KIRJASTON LIIKENNEJÄRJESTELYT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-250.000	-268.479	-18.479
Netto	-250.000	-268.479	-18.479
SOTKUMAN KYLÄN INFRA			
Tuotot	465.000	0	-465.000
Kulut	-930.000	-871.679	58.321
Netto	-465.000	-871.679	-406.679
KAUKOLÄMPÖLIITTYMÄT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-10.000	0	10.000
Netto	-10.000	0	10.000
KAUKOLÄMPÖLAITOKSEN KATTILAN UUSIMINEN			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-30.000	-39.527	-9.527
Netto	-30.000	-39.527	-9.527
IRTAIMISTOHANKINNAT			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-20.000	-734	19.266
Netto	-20.000	-734	19.266

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
VÄLITIE PERUSKORJAUS			
Tuotot	0	0	0
Kulut	-30.000	-39.466	-9.466
Netto	-30.000	-39.466	-9.466

1.2.4. Rahoitusosan toteutumisvertailu

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

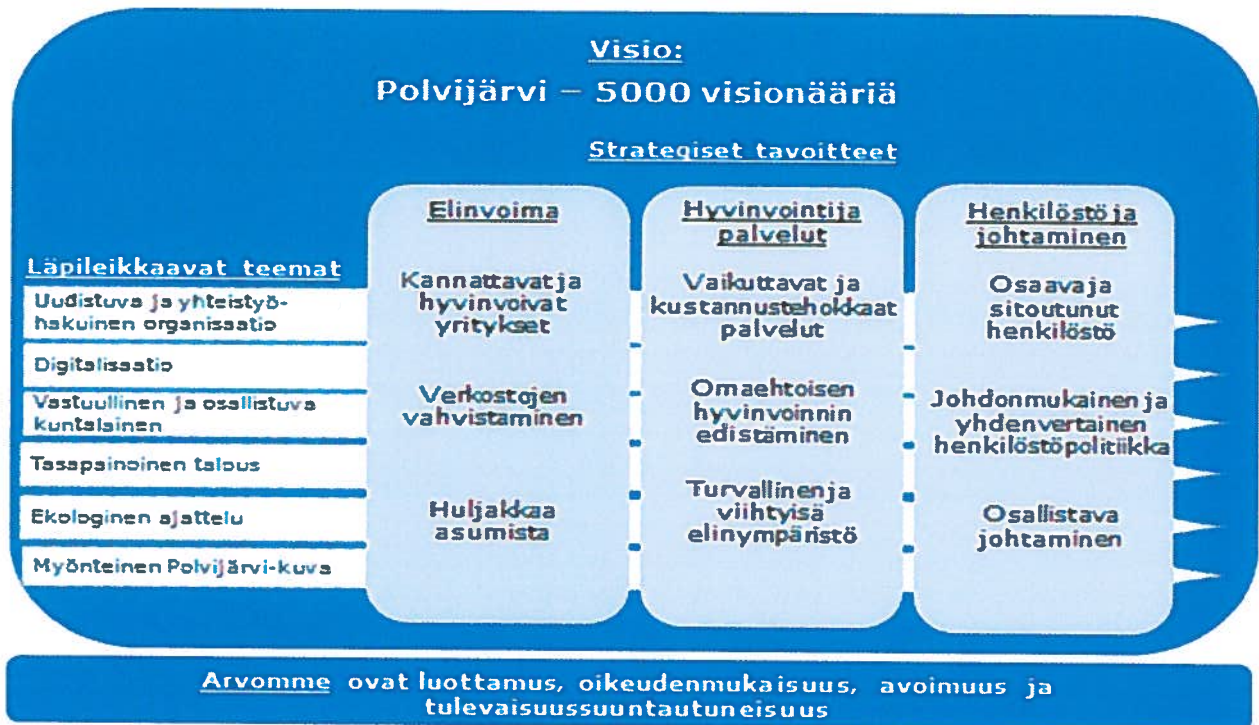
Luvut täysin euroin

	TALOUSARVIO 2018	TILINPÄÄTÖS 2018	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	910.000	880.161	-29.839
Tulorahoituksen korjauserät		39.444	39.444
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-6.365.000	-5.770.572	594.428
Rahoitusosuudet investointimenoihin	465.000	970.000	505.000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>10.000</u>	<u>22.750</u>	<u>12.750</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4.980.000	-3.858.215	1.121.785
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainaukset muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset	110.000	379.638	269.638
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2.000.000	0	-2.000.000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-300.000	-300.000	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset		1.155.713	1.155.713
Muut maksuvalmiuden muutokset			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1.810.000	1.235.351	-574.649
RAHAVAROJEN MUUTOS	-3.170.000	-2.622.864	547.136

1.3. HALLINTOKUNTIEN TOIMINTAKERTOMUKSET

POLVIJÄRVEN KUNTASTRATEGIA

Kuntastrategian uudistamistyö on menossa ja uusi kuntastrategia valmistuu vuonna 2019. Seuraavassa kaaviossa on voimassa oleva kuntastrategia:

POLVIJÄRVEN KUNNAN VISIO

Millaiseen tulevaisuuteen haluamme strategian avulla päästä?

Polvijärven kunnan visiona on Polvijärvi - 5000 visionääriä. Visionääri on henkilö, jolla on kykyä katsoa asioita laajemmin ja pidemmälle. Visiossamme 5000 visionääriä merkitsee sitä, että haluamme kehittää toimintaamme yhdessä osallistaen kuntalaisia, kesäasukkaita ja Polvijärven kunnan työntekijöitä sekä yhteistyökumppaneita yhteisen tulevaisuuden rakentamiseen. Visiomme kertoo siitä, että haluamme katsoa eteenpäin, tehdä yhteistyötä ja parantaa kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.

POLVIJÄRVEN KUNNAN ARVOT

Luottamus merkitsee kunnan toiminnassa sitä, että toimimme suhteessa kuntalaisiin, yhteistyökumppaneihin ja henkilöstöön siten, että päätökset toimeenpannaan ja sopimukset pidetään. Luottamus perustuu rehellisyyteen.

Oikeudenmukaisuus toiminnassamme tarkoittaa sitä, että palveluita tarjotaan kaikille yhdenmukaisilla kriteereillä. Päätöksentekoprosessissa kohdellaan kaikkia kuntalaisia tasavertaisesti.

Avoimuus Polvijärven kunnan arvona tarkoittaa avointa vuorovaikutusta kuntalaisten, yhteistyökumppaneiden ja henkilöstön välillä. Viestimme päätöksenteosta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tulevaisuussuuntautuneisuus merkitsee kunnan toiminnassa eteenpäin katsomista ja uudistumishalua. Suhtaudumme myönteisesti tulevaisuuden kunnan rakentamiseen ja toteutamme kunnan toiminnan kannalta parhaat ratkaisut hyvässä vuorovaikutuksessa. Kehitämme toimintaamme jatkuvasti.

POLVIJÄRVEN KUNNAN STRATEGISET TAVOITTEET

Polvijärven kunnan strategiset tavoitteet ovat elinvoiman, hyvinvoinnin ja palveluiden sekä henkilöstön ja johtamisen vahvistamisessa.

Polvijärvellä **kannattavat ja hyvinvoivat yritykset** nähdään yhtenä tärkeimmistä elinvoimatekijöistä. Hyvinvoivat ja kannattavat yritykset pystyvät tarjoamaan myös työtä ja toimeentuloa kuntalaisille. Elinvoimatekijöistä verkostojen vahvistaminen luo pohjaa eri toimijoiden väliselle yhteistyölle ja lisää mahdollisuuksia järjestää palveluita, toimintaa ja tapahtumia yhteisin resurssein. Huljakka asuminen eli elinympäristön väljyys ja luonnonläheisyys on Polvijärvellä vahva vetovoimatekijä, jonka kautta voimme houkutella kuntaan lisää asukkaita.

Hyvinvoinnin ja palvelujen osalta tavoittelemme vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Pidämme omaehtoisen hyvinvoinnin edistämistä tärkeänä tavoitteena kuntalaisten arjessa. Turvallista ja viihtyisää elinympäristöä haluamme ylläpitää ja rakentaa kaikkia kuntalaisia, kesäasukkaita ja kunnassa vierailijoita palvelevaksi.

Henkilöstön ja johtamisen tavoitteet kohdistuvat osaavan ja sitoutuneen henkilöstön vahvistamiseen, johdonmukaisen ja yhdenvertaisen henkilöstöpolitiikan rakentamiseen ja osallistavan johtamisen hyödyntämiseen.

POLVIJÄRVEN KUNTASTRATEGIAN LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT

Polvijärvellä strategisten tavoitteiden toteuttamisessa huomioidaan kaikille yhteiset teemat. Huomioimme toiminnassamme organisaation pyrkimyksen uudistua ja toimia yhteistyössä. Kehitämme kunnan kannalta parhaita ratkaisuja digitalisaation hyödyntämiseksi toiminnassamme ja palveluissamme. Etsimme keinoja kuntalaisten vastuullisuuden vahvistamiseksi ja kutsumme kuntalaisia mukaan tilaisuuksiin, tapahtumiin ja päätöksentekoon. Samalla haluamme huolehtia talouden tasapainosta, ekologisesta ajattelusta ja viestiä myös kunnan ulkopuolelle myönteistä Polvijärvi-kuvaa.

Jokaiselle talousarviovuodelle valitaan kolme yhteistä teemaa. **Vuoden 2018 strategian keskeiset teemat olivat vastuullinen ja osallistuva kuntalainen, myönteinen Polvijärvi-kuva ja digitalisaation edistäminen.**

Edellä mainittuja kolmea teemaa on vuonna 2018 toteutettu erittäin hyvin koko kuntaorganisaatiossa.

1.3.1. RAHOITUSERÄT JA LAINAT

Polvijärven kunnan verotuloja ja valtionosuuksia on selvitetty tässä asiakirjassa sivuilla 46-47.

Polvijärven kunnan tuloveroprosentti 20,25 oli sama kuin vuonna 2017. Tuloveroprosentti on Pohjois-Karjalan maakunnan matalin.

Korkotuottoja kertyi 13.026 euroa, 11.973 euroa vähemmän kuin talousarviossa ennakoitiin.

Osinkotuloja kertyi lähinnä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ltä ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ltä. Muut rahoitustuotot olivat yhteensä 233.270 euroa, 1.729 euroa pienemmät kuin talousarviossa ennakoitiin.

Korkokulut olivat 21.054 euroa, 8.945 euroa pienemmät kuin talousarviossa ennakoitiin. Tämä johtui siitä, että talousarvioon merkittyä 2.000.000 euron uutta lainaa ei tarvittu nostaa yhtään. Korkokulut vähenivät 2.487 euroa edellisvuoteen verrattuna.

1.3.2. VAALIT

Vuonna 2018 järjestettiin presidentinvaalit, joiden menot olivat 9.824 euroa. Kunta saa valtiollista vaaleista äänioikeutettujen lukumäärään perustuvan korvauksen, joka presidentinvaaleista oli 8.103 euroa. Vaalien nettomenoiksi muodostui 1.722 euroa.

1.3.3. TILINTARKASTUS

Tilintarkastuksen menot muodostuvat tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan menoista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on vuosittain arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastuksen menot olivat yhteensä 16.151 euroa.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimii Talvea Oy ja vastuullisena tarkastajana Timo Nuutinen.

1.3.4. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Polvijärven kunnan maksuosuudet Siun soten kuntayhtymälle olivat 16.332.452 euroa ja ne muodostuivat 207.548 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Alitus johtui KuEL- ja Varhe-maksujen alittumisesta, joiden osalta talousarvioon varattu summa perustui kunnan omaan arvioon.

Siun soten vuoden 2018 maksuosuuksia on käsitelty jäsenkuntien valtuustoissa keväällä 2019. Esillä ovat olleet kuntien maksuosuudet Siun soten tarkentuneiden laskelmien, palveluiden käytön ja perussopimuksen pohjalta. Polvijärven kunnan vuoden 2018 maksuosuus olisi muodostumassa 65.072 euroa pienemmäksi kuin vuonna 2018 on laskutettu. Siun soten maksuosuudet on kirjattu tilinpäätökseen siten, kuin ne on kunnalta laskutettu. Asiassa on noudatettu varovaisuuden periaatetta. Mikäli vuoden 2018 maksuosuus muuttuu, oikaisu tehdään oman pääoman kautta vuoden 2019 aikana, kun lopullinen maksuosuus on varmistunut. Edellä oleva menettely on Siun soten tilintarkastajan ehdotuksen mukainen.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot ovat kunnan menoista noin 52 %, joten niiden toteutumisella on aivan keskeinen merkitys. Siun soten menokehitys on Polvijärven osalta ollut maltillista.

Polvijärven kunnassa tarjottavien palvelujen osalta on tärkeää ylläpitää vuoropuhelua kunnan ja kuntayhtymän välillä.

1.3.5. YLEISHALLINTO

Talousarviossa yleishallinnon ja taloushallinnon tulosalueet olivat vielä vuonna 2018 erillisinä, mutta molemmat ovat kuuluneet talous- ja hallintojohtajan toimi-alueeseen. Vuoden 2019 talousarviossa tulosalueet on yhdistetty yleis- ja taloushallinnon tulosalueeksi.

Yleishallinnon tulosalueen menoihin oli talousarviossa 2.326.860 euron määräraha. Toteutuneet menot olivat 14.823 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Tulot olivat 63.584 euroa suuremmat kuin talousarviossa, jolloin nettomenot muodostuivat siten 78.407 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa.

Suurimmat nettomenojen alitukset talousarvioon verrattuna olivat valtuuston käyttövarat 19.000, khall. kokoukset 8.500, ICT-palvelut 15.000 ja huoneistomenot 16.000 euroa.

Talousarviossa oli kuntastrategiasta johdetut yleishallinnon vuositavoitteet merkitty seuraavasti:

	Tavoitteet 2018	Mittarit	Toimenpiteet 2018
Tavoite 1	Asioiden huolellinen valmistelu päättäjille	Kuntalaisten hyväksi tehtävät päätökset	Huolellinen ja asiantunteva perehtyminen asioihin
Tavoite 2	Osallistava johtaminen	Positiivinen työilmapiiri	Avoin ja työntekijät huomioiva johtamistapa
Tavoite 3	Myönteinen Polvijärvi-kuva	Positiivinen ja aktiivinen viestintä, kuntalaisten ja kesäasukkaiden antama palaute	Viestinnän ja kuntamarkkinoinnin tehostaminen

Valtuuston asettamiin, edellä mainittuihin tavoitteisiin on kaikilta osin päästy:

Tavoite 1:

Kunnanhallituksen päätöksistä ei vuonna 2018 tehty oikaisuvaatimuksia. Valtuuston päätöksistä ei vuoden 2018 osalta tehty yhtään valitusta eikä niitä ole hallinto-oikeuden käsiteltävänä aiemmiltakaan vuosilta.

Vuoden 2017 aikana on kunnan toimialoilla otettu käyttöön asianhallintajärjestelmä, jota päivitetään vuosina 2019-20 ja samalla siirrytään sähköiseen asiakirjahallintaan sähköinen arkistointi mukaan lukien. Kunnan toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat ovat nähtävänä kunnan verkkosivuilla.

Kunnanhallitukselle ja valtuustolle menevät asiat on valmisteltu huolellisesti. Kuntalaiset ja muut asiakkaat on huomioitu siten, että kunnan toiminta on pyritty tekemään avoimeksi ja asiointikynnys mahdollisimman matalaksi.

Tavoite 2:

Yleis- ja taloushallinnossa olemme onnistuneet luomaan positiivisen työilmapiirin ja toivomme sen osaltaan heijastuvan myös muille toimialoille ja kunnasta ulospäin. Positiivisesta ja rennosta ilmapiiristä ja oikeasta asenteesta olemme saaneet hyvää palautetta. Samaa asiakokonaisuutta on selvitetty myös jäljempänä taloushallinnon kohdalla, sillä tulosalueiden tavoitteet ovat olleet osittain samat.

Positiivisella työilmapiirillä ja motivoituneilla työntekijöillä on tärkeä merkitys kuntaimagon kannalta. Positiivinen työntekijä on kuntalaisten ohella tärkein oman kuntansa markkinoija.

Kunnan toimintatapaa on tietoisesti pyritty muuttamaan avoimeen suuntaan, mistä esimerkkinä ovat erilaiset kuntalaistilaisuudet. Työntekijöitä koskevia monia keskeneräisiä asioita on vuoden aikana saatu ratkaistuksi.

Tavoite 3:

Positiivinen ja aktiivinen viestintä on ehkä näkyvin ulospäin tapahtunut muutos vuonna 2018. Kunta käyttää viestinnässään monipuolisesti kaikkia kanavia, sosiaalinen media mukaan lukien. Viestinnässä ei ole unohdettu myöskään perinteisiä keinoja.

Palaute on ollut positiivista niin kuntalaisilta, kesäasukkailta kuin medialtakin. Viestinnän ja kuntamarkkinoinnin tavoitteiden toteutumista on selvitetty tarkemmin talousosaston kohdalla.

Työllisyyden hoidossa on edelleen saatu myönteisiä tuloksia. Vaikka työttömyysaste on useimpina kuukausina ollut Pohjois-Karjalan kolmanneksi matalin, on työttömyys valtakunnallisessa vetailussa hyvin korkealla tasolla. Työllisyyden hoidon kokonaisuuteen kuuluvat 1.8.2018 aloittaneen työllisyyskoordinaattorin alaisuudessa toimivat puutyöpaja ja kädentaitopaja Breikki, joissa molemmissa työskentelevät omat ohjaajat. Työllisyyden hoitoon panostaminen on pienentänyt työmarkkinatuen kuntaosuusmenoja.

Kunta on järjestänyt kesätöitä nuorille ja välittänyt nuoria kesätöihin myös yrityksiin, yhteisöille ja yksityisille. Polvijärvellä saivat vuonna 2018 kaikki vuosina 1999 – 2002 syntyneet nuoret halutessaan kesätöitä kahdeksi viikoksi.

Maataloustoimi

Joensuun seudun maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alue vastaa Polvijärven, Liperin, Kontiolahden, Ilomantsin, Juuan kuntien ja Joensuun, Outokummun kaupunkien maatalouden kuntien vastuulle siirretyistä hallintotehtävistä. Yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana toimii Liperin kunta. Yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa vuoden 2013 alussa. Liperin maaseutulautakunta kokoontui toimintavuoden aikana 2 kertaa.

Yhteistoiminta-alueen pääasiallisena tehtävänä on maataloushallinnon lakisääteisten kuntatason tehtävien ja maaseutuelinkeinoihin liittyvän kehittämistoiminnan hoitaminen. Polvijärven toimipisteessä työskentelee maaseutuasiamies ja toimistos sihteeri. Toimistos sihteeri valittiin maaseutupalveluissa avoimena olleeseen maaseutusihtheerin virkaan loppuvuonna 2018. Työpisteenä säilyy toistaiseksi Polvijärven toimipiste.

Maatalouden investoinnit

Myönnettyjä avustuksia oli yhteensä 524 800 euroa ja korkotukilainoja 780 700 euroa neljään eri kohteeseen.

Maatilan omistajanvaihdoksia toteutui neljä, joista kahteen myönnettiin nuoren viljelijän rahoitustuki.

Maatalouden tulotuki

Maatalouden tukijärjestelmien koulutusta järjestettiin Pohjois-Karjalassa Pro Agrarian hallinnoimalla Tiedolla Tuloksia tiedonvälityshankkeella yhteistyössä kuntien maaseutuhallinnon ja ELY – keskuksen kanssa. Maaseutuasiamies on osallistunut koulutuksen suunnitteluun, materiaalin tuottamiseen ja viljelijöiden kouluttamiseen. Polvijärvellä on vuonna 2018 kaksi EU-avustajaa. Tukihakemukset tuli palauttaa tänä vuonna 15.6 mennessä. Pinta-aratukihakemuksen jätti 182 viljelijää. Vuoteen 2017 verrattuna vähennystä tuen hakijoissa oli 3 hakijaa. Sähköiset tukihakemukset palauttivat 171 viljelijää, joka on 94 % tuenhakijoista. Vuonna 2017 vastaava luku 94 %.

Vuonna 2017 Polvijärvellä on tukihakemuksissa ilmoitettua pinta-alaa yhteensä 8029 ha, josta varsinaista peltoa 8730 ha hehtaaria (vuonna 2017 8808 ha vähennys 78 ha). Tilakohtainen keskipeltopinta-ala on 47,96 ha (vuonna 2016 47,61 ha). Tärkeimpien viljelykasvien pinta-arat ovat seuraavat rehuviljaa 2335 ha, leipäviljaa 130 ha, rypsi- ja rapsikasvustoja 78 ha, valkuaiskasvit 183 ha, nurmiviljelyä 5285 ha, kesantoja 260 ha ja luonnonhoitopeltoa 145 ha. Suojavyöhykenurmia ilmoitettiin 198 hehtaaria. Nämä sijaitsevat valtaojien, vesistöjen varsilla ja pohjavesialueilla. Viljelykasvien pinta-aloissa ei ole oleellisia muutoksia verrattuna aiempaan vuoteen.

Tulotukea myönnettiin kunnassa ja ELY-keskuksissa käsiteltyjen hakemusten ja sopimusten perusteella yhteensä n. 7,4 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset tukityypit ovat Luonnonhaittakorvaus n. 2,0 milj. euroa, perus- ja viherryttämistuki n. 1,5 milj. euroa, maidontuotantotuki n. 0,7 milj. euroa.

Talousarviossa tavoitteeksi asetettu tukien maksaminen määritellyissä aikatauluissa toteutui. Kaikki vuonna 2018 maksuluvan saaneet tukityypit oli maksettu vuoden loppuun mennessä.

Maaseudun yritystoiminnan tuki

Polvijärven yrityksille ja yhdistyksille on myönnetty Leader-rahoitusta viiteen eri hankkeeseen yhteensä 151 000 euroa. Maaseutuasiamies on nimetty Leader toiminnan yhteyshenkilöksi Polvijärven kuntaan.

ELY-keskus on myöntänyt maaseuturahastosta yritystukea avustuksina kuuteen hankkeeseen yhteensä 167 000 euroa.

Tiedottaminen

Maatalouden investointi- ja tukijärjestelmien muutoksista ja käytännöistä tiedotettiin aktiivituloille lähetetyillä kirjetiedoilla. Tiedotteet koostuivat ajankohtaisista rahoituksesta, tuki ja hanke-asioista. Sähköpostilla tiedotettiin etenkin tukien hakuun liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Maidontuotannon tilanne 2018

Tuotantosuunnista tärkeimmän maidon osalta tilojen määrässä tapahtui laskua 4 tilan verran. Vuoden lopussa maitotiloja oli 34 kpl. Tuotettu maitomäärä oli vuonna 2018 n. 8,9 milj. litraa. Maitomäärä vähentyi 0,6 milj. litraa verrattuna edellisvuoteen. Tilakohtainen maitomäärä on n. 250 000 litraa. Pohjois-Karjalan keskiarvo on n. 3000 000 litraa tilaa kohden.

Maaseutuohjelman toteuttaminen

Ohjelmakauden hanketoiminta maatalouden osalta on laajalti käynnissä vuonna 2018. Joensuun seudun maaseutupalvelut on ollut suunnittelemassa, rahoittamassa ja ohjaamassa osaa nyt käynnissä olevista maaseudun kehittämishankkeista.

Tiedolla Tuloksia – Tiedonvälityshanke 1.1.2016–31.12.2018

Hanke järjestää Infotilaisuuksia EU tuista, sukupolvenvaihdoksista, investoinneista, toimittaa EU-tukikalenterin ja toteuttaa tiedotuksellisia tietoiskuja maataloudesta myös sähköisin menetelmin. Polvijärvellä järjestettiin keväällä 2017 EU-infotilaisuus viljelijätukiin liittyen. Osallistujia oli 47 kpl

Tulosta Maidosta-koulutushanke 1.11.2015–31.10.2018

Hanke järjestää monimuotoista koulutusta investointien edistämiseen, tuottavuuden parantamiseen, yhteistyön lisäämiseen ja talouden hallintaan. Tavoitteen on nostaa maakunnan maidontuotanto 150 miljoonaan litraan koulutuksen keinoin. Koulutusmuotoina ovat pienryhmät, teemapäivät, seminaarit sekä opintomatkat kotimaassa ja ulkomailla. Käytännön havainto-opetusta järjestetään pellonpientareilla ja navetoissa, kokemusten vaihtoa ja vertailua toisten yrittäjien kanssa. Polvijärvellä on perustettu maitotilojen nurmiviljelyn kehittämisen pienryhmä. Polvijärveltä on osallistujia hankkeessa 20 kpl.

Ravinnerenki- hanke 24.6.2015–28.2.2019

Hanke kehittää, testaa ja kokoaa maataloille sopivia ratkaisuja mm. pellon ravinnetalouden parantamiseen ja valumavesien hallintaa Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Ravinnerenki edistää maatalouden ravinnekiertoa, vähentää ravinnehävikkejä ja parantaa osaltaan tilojen kannattavuutta. Hanke järjestää havaintomaatiloilla avoimia pellonpiennarpäiviä, työnäytöksiä ja teemapäiviä. Polvijärveltä on osallistujia hankkeessa 5 kpl.

Marjamaat – tiedonvälityshanke 1.1.2016–30.6.2018

Hanke välittää uusinta koti- ja ulkomaista tietoa sekä hyviä viljelykäytäntöjä kohdealueen tuottajille sekä muille alan toimijoille järjestämällä tiedotustilaisuuksia, työpajoja sekä tila- ja yritysvierailuja. Tavoitteena on edistää kasvustojen uudistusta, lisätä marjanviljelyn pinta-alaa ja kehittää tuotantoa ostajien tarpeisiin. Hanke parantaa marjan- ja hedelmäntuotannon kilpailukykyä lisäämällä yhteistyötä tutkimuksen, neuvonnan, viljelijöiden ja muiden toimijoiden kesken. Hankkeen toiminta-alueena on Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Keski-Suomi. Polvijärveltä on osallistujia 5 kpl.

Kasvua Pellosta koulutushanke 1.9.2016 – 31.12.2018

Kasvua pellostä -hanke auttaa päivittämään kasvinviljelysi tähän päivään. Maatilyritysten haasteena ovat kannattava yrityksen kehittäminen, kilpailukyvyyn ja markkinoinnin lisääminen. Tietoisuus oman alueen mahdollisista yhteistyökumppaneista ja potentiaalisista asiakkaista auttavat oman yrityksen kehittämisessä.

Pienryhmissä verkostoituminen ja kokemusten vaihto tuovat uusia näkökulmia kasvintuotantoon, liiketoimintaan ja tuotteiden markkinointiin. Pellonpientareilla ja opintomatkoilla nähdään hyviksi havaitut käytännöt ja haetaan vinkkejä omaan toimintaan. Polvijärveltä on hankkeessa osallistujia 11 kpl.

Poveria Biomassasta 1.9.2015–30.6.2018

Poveria biomassasta on yhteishanke, jonka toteutuksesta vastaavat Suomen metsäkeskuksen lisäksi Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES, Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI ja Karelia ammattikorkeakoulu Oy. Tavoitteena on kehittää hajautettua uusiutuvan energian käyttöä ja tuotantoa Pohjois-Karjalassa edistämällä tehokkaan tiedon ja osaamisen siirron keinoin muun muassa uusien teknologioiden käyttöönottoa ja demonstrointia alueella.

Hankkeessa tullaan järjestämään erilaisia aktiivointi- ja tiedonsiirtotilaisuuksia, tekemään osin seutukunnallisia resurssiselvityksiä liittyen uusiutuvan energian tuotantoon, teknologioihin ja käytön kannattavuuteen sekä tehokkuuteen etenkin edistämällä uusien liiketoimintamallien hyödyntämistä. Ensisijaisesti hankkeen kohderyhmänä ovat maatilat ja jo toimivat tai potentiaaliset uudet yritykset, jotka ovat kiinnostuneita uusiutuvan energian tuotannosta, uuden teknologian hyödyntämisestä tai sen valmistuksesta.

Vetävä Polvijärvi 1.3.2018–31.12.2018

Vetävä Polvijärvi - hanke toteuttaa kuntastrategian mukaisesti yhteisen tulevaisuuden rakentamista ja edistää kuntalaisten omaehtoista hyvinvointia. Suunnitellut toimenpiteet mahdollistavat ja madaltavat kynnyksiä fyysisestä ja henkisestä hyvinvoinnista huolehtimiseen.

Maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja kuntalaisten aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä edistetään sitouttamalla ja osallistamalla kyläyhteisöjä toimimaan kohteiden suunnittelussa, käytännön toimissa ja jatkotoimenpiteissä. Hankkeelle mukaan otetut kohteet ja ideat ovat kuntalaisten omia ajatuksia siitä, mitä elinvoimaisuuden ja asumisviihtyvyyden hyväksi voitaisiin tehdä käytännön tasolla. Samalla pyritään kannustamaan kyläyhdistyksiä mahdollisiin omiin hankkeisiin.

Selvityksen perusteella kunta kunnosti laajalla hankekokonaisuudella ensimmäiset kylien kohteet. Ruvaslahden ja Oriniemen vene- ja uimarannat kunnostettiin, samoin Martonvaaran venerannat. Kinahmon Selkäsalmen veneenlaskupaikka ja sen parkkipaikka kunnostettiin, alueelle tehtiin katettu tulisija. Myös Kinahmon Koronniemen ja Sotkuman uimarannat kunnostettiin. Kuorevaaran edustalla Höytiäisessä sijaitseva Hiekkasaaren rakenteita parannettiin veneilijöiden ja Lomakeskus Huhmarin asiakkaiden retkikohteeksi. Kaikkiin kohteisiin tehtiin asianmukaiset opasteet ja kohteet kerrotaan kunnan verkkosivuilla.

Parantuneella asumisviihtyvyydellä on myönteinen vaikutus positiivisen kuntakuvan kehittymiseen. Positiivisen mielikuvan ja kokemuksen toivotaan myös heijastuvan myönteisenä kuntakuvana ulospäin.

Hanke on luontainen jatke Vetävä Polvijärvi - esiselvityshankkeelle. Hankkeen toisen vaiheen myönteinen rahoituspäätös vuodelle 2019 saatiin Joensuun seudun Leaderista joulukuussa 2018.

Lomatoimi

Maatalouslomituksen Polvijärven kunnan alueella järjestää Liperin kunta.

Lomatoimen osalta tilinpäätös sisältää ainoastaan Polvijärven kunnan palveluksesta eläkkeelle jääneen henkilöstön eläkemaksut.

1.3.6. TALOUSHALLINTO

Talousosaston kuntastrategian vuosisuunnitelman mukaisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

	Tavoitteet 2018	Mittarit	Toimenpiteet 2018
Tavoite 1	Osaava ja sitoutunut henkilöstö ja digitalisaatio	Henkilöstö suoriutuu työtehtävistään ja noudattamme määräaikoja. Vuonna 2017 käyttöön otettuja uusia ohjelmia käytetään tehokkaasti.	Henkilöstön kouluttaminen ja palvelumyönteisyys. Ammattitaidon arvostaminen ja sen tukeminen. Positiivisen palautteen antaminen.
Tavoite 2	Myönteiseen Polvijärvi-kuvaan vaikuttaminen	Palaute kunnan sisältä ja ulkopuolelta.	Yhteiset päämäärät, tiedottaminen ja kuntamarkkinointi.
Tavoite 3	Verkostojen vahvistaminen	Hyvä yhteistyö kunnan sisäisten ja ulkoisten yhteistyökumppaneiden kanssa.	Hyvä sisäinen ja ulkoinen yhteistyö ja tiedottamiseen panostaminen. Palveluhenkisyys, yhdessä tekeminen.

Valtuuston edellä asettamiin vuositavoitteisiin on kaikilta osin päästy. Vuoden 2018 talousarviossa yleishallinto ja taloushallinto ovat erillisinä tulosalueina, mistä johtuen valtuusto on määritellyt niille omat tavoitteensa. Tavoitteiden toteutumista on kuitenkin tarpeen tarkastella yhdessä, koska henkilöstö toimii saman toimialan alla. Vuodesta 2019 lukien tulosalueet on yhdistetty.

Tavoite 1:

Yleis- ja taloushallinnon henkilöstö on suoriutunut työtehtävistään hyvin ja tuloksetkaasti. Palveluhenkisyydestä on tullut positiivista palautetta. Palautteen mukaan asiakaspalvelu on rentoa, työntekijät ovat ystävällisiä, asioista puhutaan ymmärrettävästi ja asiakkaat kokevat, että heidän asioitaan hoidetaan hyvin.

Pienessä kunnassa työntekijät vastaavat monipuolisista tehtävistä ja sen vuoksi kaikista asioista ei ole mahdollista tietää kaikkea. Tärkeintä on, että työt tehdään hyvällä asenteella ja työntekijät ovat motivoituneita. Työntekijöiden ammattitaitoa arvostetaan ja positiivista palautetta annetaan päivittäin. Yleis- ja taloushallinnossa on koulutukseen panostettu ja se näkyy myös euromääräisenä kasvuna henkilöstötilinpäätöksestä.

Vuonna 2019 uusitaan Työterveyslaitoksen toimesta kahdesti aiemmin tehty henkilöstökysely, jossa kartoitetaan henkilöstön työtyytyväisyyttä. Tuloksia verrataan aiempien kyselyiden ja muiden kuntien tuloksiin.

Kunnan kirjanpito on ollut koko vuoden ajan tasalla, mikä on ehdoton edellytys hyvälle talouden seurannalle. Talousarviot ja tilinpäätökset ovat valmistuneet määräaikaan mennessä. Kunnan henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät on hoidettu määräaikoja noudattaen niin palkansaajien, kuten myös Verohallinnon, Kevan ja Kelan suuntaan. Henkilöstö on työskennellyt tunnollisesti ja sattuneet virheet on oikaistu. Taloushallinnossa käytetään samoja ohjelmia kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa, mikä osaltaan luo turvallisuutta.

Henkilöstöä on jatkokoulutettu vuonna 2017 käyttöön otettujen ohjelmien osalta. Uudet ohjelmat aiheuttivat alussa opettelua ja henkilöstöasioiden hoitamisessa esimiesten työpanos on aiempaa keskeisempi myös palvelussuhdetietojen tallentamisessa. Ohjelmat ovat tulleet tutummiksi ja niiden käyttö on jo sujuvaa.

Tavoite 2:

Polvijärvi-kuva on saadun asiakaspalautteen mukaan muuttunut selvästi myönteisempään suuntaan. Kuntakuvaa mitataan keväällä 2019 kuntastrategian laadintaan liittyvällä kyselyllä. Kysely tehdään erikseen kuntalaisille, kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Kunnan viestintää on vuonna 2018 merkittävästi parannettu. Kunnassa on laadittu viestintästrategia, joka antaa suuntaviivat koko kuntaorganisaation viestinnälle. Kunta viestii asioista siten, että viestintä on Polvijärven kunnan näköistä, olemme siitä helposti tunnistettavissa ja viestintä on vuorovaikutteista. Sähköisten palveluiden osuus kasvaa koko ajan.

Kunnan viestintä suuntautuu sekä kuntaorganisaation ulkopuolelle, että oman henkilöstön keskuuteen. Viestinnässä hyödynnetään sähköisiä kanavia perinteisiä menetelmiä unohtamatta. Kunta uudisti verkkosivunsa vuonna 2018 ja samalla nuorille avattiin kunnan omat verkkosivut. Kunta on aktiivisesti mukana sosiaalisen median kanavissa. Kunta on saanut omia tiedotteitaan ja uutisiaan menestyksellä läpi lehdistössä, radiossa ja muissa medioissa, mikä on auttanut hyvän kuntakuvan

luomisessa ja on kunnalle ilmaista mainosta. Hyvä viestintä on osaltaan hyvää kuntamarkkinointia.

Kunnassa on valmisteilla kuntamarkkinointistrategia. Markkinointisuunnitelmaa käydään läpi valtuustoseminaarissa toukokuussa 2019. Tonttimarkkinointi tulee olemaan osa kuntamarkkinointia.

Tavoite 3:

Yleis- ja taloushallinnon tehtävien hoitaminen vaatii hyvää yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään sekä kunnan ulkopuolisten toimijoiden kanssa että kunnan sisällä. Työntekijöinä olemme saaneet hyvää palautetta yhteistyöstä.

Kunnan taloustilanne pysyi vuonna 2018 vakaana ja talousarvio toteutui kokonaisuutena hyväksytyyn talousarvion mukaisesti. Vuosikate ja tilikauden tulos olivat hyväksytyyn talousarvion mukaisia.

Kunnassa on pitkäjänteisesti noudatettu järkevää menotaloutta, joka on saatu koko organisaation yhteiseksi asiaksi. Kunnan talouden mittarit suhteessa muihin kuntiin kestävät kriittisenkin tarkastelun. Vuoden 2018 tilikauden tulos oli merkittävästi huonompi kuin edellisenä vuonna, mutta valtuuston hyväksymän talousarvion mukainen. Vuoden 2018 tilinpäätös on hieman ylijäämäinen, joka on hyvä asia, kun ottaa huomioon, että ennakkotietojen mukaan noin 2/3 kunnista tekee alijäämäisen tilinpäätöksen.

Taloushallinnon tulosalueella toimivan keskuskeittiön ateriapalvelut ovat toimineet hyvin. Aterioita on toimitettu kunnan kouluille ja varhaiskasvatukseen. Siun sote ostaa ateriapalvelut kunnalta Siun soten toimipisteisiin ja yksityisille sosiaalitoimen asiakkaille.

Taloushallinnon tulosalueen menoihin oli talousarviossa osoitettu 1.664.456 euron määräraha. Menot olivat 1.524.077 euroa, eli 140.379 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Talousarvion mukainen tuloarvio oli 1.430.456 euroa. Tuloja kertyi 1.412.674 euroa, eli 17.782 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Nettomenot olivat siten 111.403 euroa pienemmät kuin talousarviossa.

1.3.7. ELINKEINOTOIMI

Elinkeinotoimen tavoitteina ovat olemassa olevien yritysten toimintaedellytysten ja työpaikkojen turvaaminen sekä uusien yritysten ja työpaikkojen aikaansaaminen. Yritysten myönteinen kehitys ja kasvu vaikuttavat paikkakunnan työpaikkatarjontaan ja tätä kautta luovat edellytyksiä kunnan palvelujen kehittämiseen.

Kunnassa tuetaan aktiivisesti olemassa olevien yritysten toimintaa mm. pienyritysavustuksin ja tarjotaan yrityksille maksutonta yritysneuvontaa. Yritysneuvonnan avulla yritykset saavat tietoa mm. avustuksista, rahoituskanavista, työvoiman saatavuudesta, osaamisen kehittämisestä ja tärkeistä verkostoista. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä alueen elinkeinotoimijoiden, koulutuksen järjestäjien sekä paikallisen yrittäjähdistyksen kanssa.

Yritysneuvonnasta vastasi vuoden 2018 loppuun saakka Josek Oy. Kunta järjesti vuoden aikana yhdessä eri toimijoiden kanssa erilaisia tilaisuuksia yrittäjille, mm. yrittäjien iltakahvit, omistajanvaihdostreffit. Josekin hallinnoimassa Osaava Joensuun seutu -hankkeessa oli mukana kolme polvijärveläistä yritystä.

Polvijärvellä Josekin yrityspalveluita käytti vuoden aikana yhteensä 44 asiakasta. Heidän kanssaan oli tapaamisia, yhteydenottoja ja muita asiakkaaseen liittyviä tapahtumia yhteensä 136 kappaletta. Eniten kysyntää oli yritysten kehityspalvelulla. Seuraavaksi kysytyin palvelu oli yritysten yleisneuvonta ja kolmantena oli yritysten omistajanvaihdospalvelu. Osassa tapaamisista mukana oli myös kunnanjohtaja, maaseutuasiamies ja Polvijärven Yrityspalvelu Oy:n toimitusjohtaja.

Yrittäjyys ja elinkeinoelämän tarpeet näkyvät myös lukion toiminnassa. Rehtori on osallistunut mm. alueellisen metallin imagotyöryhmän toimintaan. Ryhmän yhtenä keskeisenä tavoitteena on toimialan vetovoimaisuuden parantaminen.

Josek Oy lanseerasi vuoden 2018 aikana Läsnä ja lähellä -toimintamallin, jonka mukaan Josekin palvelut olivat paikallisesti saavutettavissa ja joustavasti yrittäjien käytössä.

Uusia yrityksiä Polvijärvelle perustettiin vuoden 2018 aikana 19 kappaletta ja toimintansa lopetti 10 yritystä.

Yhtenä viime vuosien merkittävimpänä työllistäjänä on Polvijärven kunnan alueella ollut kaivostoimialalla toimiva Boliden Kylylahti Oy. Kaivostoiminta alihankkijoihin vaikuttaa myönteisesti myös alueen palveluelinkeinoihin.

Polvijärven kunta osallistuu Joensuun seudun Leader -ohjelman toteuttamiseen talousarviossa varatulla määrärahalla. Kunta on järjestänyt yhdessä Joensuun seudun Leader -yhdistyksen ja muiden kumppanien kanssa erilaisia tilaisuuksia yrittäjille ja yhdistyksille. Yrityksiä ja yhdistyksiä on kannustettu hakemaan Leader-rahoitusta ja tälläkin hetkellä Polvijärvellä on meneillään Leader-rahoitteisia hankkeita.

Polvijärven kunta on Outokummun Seudun Teollisuuskylä Oy:n vähemmistöosakas.

1.3.8. TEKNISEN LAUTAKUNNAN LUPAJAOSTO

Yleistä

Lupajaoston yleisenä tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa kunnassa sen mukaan kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa tai muutoin on säädetty ja määrätty. Lupajaoston tehtävänä on huolehtia rakentamisen valvonta- ja neuvontatoimen asianmukaisesta järjestämisestä. Lupajaosto kokoontui vuonna 2018 kaksi kertaa sekä tielautakuntana kaksi kertaa. Yksityistieasioiden hoito kuuluu rakennusvalvonnalle.

Rakennustoiminta oli tavanomaista.

Rakennusvalvonnassa on käytössä DL Systems Kuntanet rakennusvalvonta- ja karttaliittymäohjelmat.

Rakennusvalvonnan henkilöstön vastuulla olevien tehtävien monipuolisuuden takia henkilöstö on ollut täystyöllistettynä, jonka vuoksi työtehtäviä on jouduttu priorisoimaan.

Rakennusvalvonnan avulla on edistetty hyvää rakennustapaa paikkakunnalla, pyritty luomaan kunnasta myönteistä ympäristökuvaa sekä pyritty toimimaan elinympäristön viihtyisyyttä lisäävästi ohjaamalla rakentajia hyvään, laadukkaaseen ja energiatehokkaaseen rakentamiseen.

Neuvonta, lupakäsittely ja katselmukset

1. Lupahakemukset käsitellään kolmen viikon sisällä vastaanottamisesta, samalla huolehtien hyvän rakennustavan ohjaamisesta.

Rakennuslupahakemusten käsittelyaika on yleensä ollut kolme viikkoa. Tavoitteeseen on päästy.

2. Pyydetty katselmukset suoritetaan ajallaan. Vuonna 2012 myönnettyjen rakennuslupien puuttuvat lopputarkastukset suoritetaan ja kartoitetaan vuonna 2013 myönnettyjen rakennuslupien loppukatselmustilanne.

Kertomusvuonna on suoritettu lupien puuttuvia loppukatselmuksia ja kartoitettu vuoden 2012 loppukatselmustilanne, tavoitteeseen ei täysin päästy.

3. Maa-aineslupien mukaiset alueet tarkastetaan ja luvanhaltijoita ohjataan lupa-alueiden jälkihoidossa.

Voimassaolevia lupia on kunnan alueella 19 kappaletta. Vuoden aikana tarkastettiin osa maa-ainesten ottoalueista ja annettiin ohjeita ottoalueiden jälkihoidossa.

4. Asemakaava-alueella pyritään kiinnittämään huomiota asuin-, teollisuus- sekä muiden yleisten alueiden siisteyteen ja viihtyisyyteen. Seurataan myös haja-asutusalueiden siisteyttä. Seuranta suoritetaan jatkuvasti ja tarvittaessa puututaan asiaan.

Neuvontaa ja yksittäisiä korjauspyyntöjä on annettu kaava-alueen ja haja-asutusalueen kiinteistöille.

5. Kiinteistöverotukseen liittyvissä rakennustietojen tarkastustyössä ollaan yhteistyössä veroviranomaisten kanssa.

Kiinteistöjen omistajien taholta on tullut kyselyjä kiinteistöverotukseen liittyvissä asioissa. Kertomusvuoden aikana kiinteistökauppa on ollut vilkasta ja se on työllistänyt rakennusvalvonnan henkilöstöä.

Yksityistieasiat

Yksityistieavustushakemukset on käsitelty, neuvontaa on annettu kysynnän mukaan ja yksityistieitä tarkastettu muiden tarkastusmatkojen yhteydessä. Yksityistie-toimituksia pidettiin kaksi.

RAKENNUSVALVONNAN TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	2016	2017	2018
Käsitellyt pykälät	194	193	152
Rakennusluvut	62	71	55
Toimenpideluvat	22	17	38
Toimenpideilmoitukset	60	45	35
Maisematyöluvut	2	1	2
Purkamisluvat	4	2	5
Ympäristöluvut	2	1	-
Lausunnot	20	22	16
Katselmukset/tarkastukset	194	189	154
Poikkeamisluvat	9	6	2
Maa-ainesluvut	2	1	-
Korjausavustushakemukset	5	-	-
Yksityistieavustushakemukset	164	163	169
Tietoimitukset	-	3	2

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio on toteutunut odotetusti vuoden 2018 aikana seuraavasti:

Tuotot	49 200, toteutunut 53 523, ylitys 4 323 euroa
Kulut	144 200, toteutunut 139 460, alitus 4 740 euroa
Netto	95 000, toteutunut 85 937, alitus 9 063 euroa

Kyseessä kolmas vuosi kun ympäristönsuojelu oli rakennusvalvonnan alaisuudessa. Ympäristönsuojelupalvelut ostetaan Outokummun kaupungilta sopimuksen mukaan. Ympäristönsuojelupalveluiden kulut olivat odotettua suuremmat. Talousarvio on toteutunut suunnitellusti.

1.3.9. SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimi tuotti vuoden 2018 aikana kuntalaisille varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutus-, vapaa-aika-, nuoriso- ja liikuntapalveluja. Seudullista yhteistyötä tehtiin kulttuuri-, kirjasto- ja kansalaisopiston palveluissa. Sivistystoimen toiminnan tavoitteina oli mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia, elinikäistä oppimista sekä elinvoimaista elämänpolkua. Toimialan asiakkaita ovat kaikki kuntalaiset, joita päätöksenteossa edusti sivistyslautakunta.

Talouden tunnusluvut vuodelta 2018 (nettomenot tulosyksiköittäin):

Tili	Talousarvio 2018	Toteuma 2018	Jäljellä varauksesta	Ta %
2110 Koulutoimi/hallinto	170 891	127 001	43 890	74,3
2210 Peruskoulut	3 958 178	3 925 393	32 785	99,2
2310 Lukio	523 435	538 224	-14 789	102,8
2380 Varhaiskasvatus	1 640 443	1 648 966	-8 523	100,5
2510 Kansalaisopisto	63 540	58 485	5 055	92
2530 Kirjasto	181 947	183 349	-1 402	100,8
2600 Vapaa-aika	235 566	209 264	26 302	88,8
Nettomenot yhteensä	6 774 000	6 690 681	83 319	98,8

Toimintavuoden toteutuksessa huomioitiin kuntastrategian mukainen vuosisuunnitelma vuodelle 2018. Kuntastrategian vuoden 2018 tavoitteet olivat 1) *vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut*, 2) *osaava ja sitoutunut henkilöstö* ja 3) *verkostojen vahvistaminen*. Sivistystoimen asettamat tavoitteet toteutuivat hyvin vuoden 2018 toiminnassa ja toimialan nettomenot kokonaisuutena pysyivät talousarviossa ja toteuma oli 98,8 %. Kuntastrategian mukaiset tavoitteiden toimenpiteet, mittarit ja toteutumisen arviointia tehtiin puolivuosisiraportoinnissa ajalta 1.1.2018 - 30.6.2018 ja koko vuoden tavoitteiden toteutumisen arviointi tehtiin toimintakertomukseen ja *sivistystoimen vuosisuunnitelman arviointi 2018* -taulukon. Sivistyslautakunta kokoontui vuoden aikana säännöllisesti. Sivistyslautakunta uudisti jakamiensa avustusten ja palkittavien myöntämisperusteet hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämisen huomioiden. Lisäksi päätettiin palkittavien, kohde- ja yleisavustusten hakulomakkeet.

Toimintakertomuksen laadinnassa on huomioitu tarkastuslautakunnan arviointikertomukset vuosilta 2016 ja 2017 sekä lausunnot valtuustolle toimenpiteistä. Toimintakertomuksen laadinnassa kiinnitettiin huomiota valtuuston vahvistamien tavoitteiden toteutumisen laadintaan sekä esitetään varhaiskasvatuksen läsnäolopäivät ja täyttöaste myös vuosien 2016 ja 2017 osalta.

SIVISTYSTOIMEN VUOSISUUNNITELMAN ARVIOINTI 2018

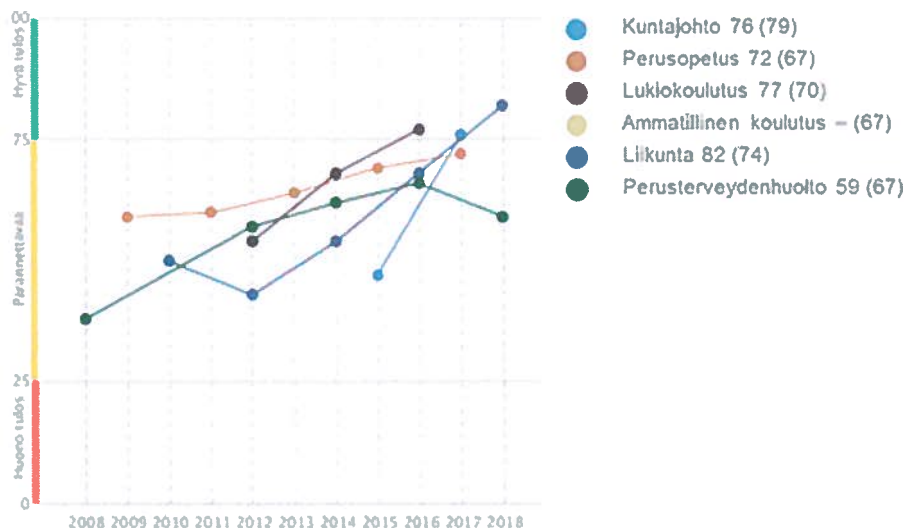
	Tavoitteet	Mittarit	Toimenpiteet	Toteutuminen
Tavoite 1 Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	<p>Kehitämme varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelman mukaista toimintaa (arviointi, toiminnallisuus, osallisuus)</p> <p>Keskeisenä tavoitteena on arviointikulttuurin monipuolistaminen ja kehittäminen, digitaalisuuden hyödyntäminen pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti sekä hyvinvointityön tavoitteiden ja toimenpiteiden huomioiminen sivistystoimen palveluissa.</p>	<p>Lukuvuoden arviointiraportit ja lukuvuosisuunnitelmat on laadittu varhaiskasvatukseen, esi- ja perus- sekä lukio-opetukseen.</p> <p>Hyvinvointi, vapaa-aika ja nuorisotyön tavoitteita esitellään taloussuunnitelun ja hyvinvointityön yhteydessä.</p> <p>Tutor-opettajien tuki, kunnan sekä seudun ICT-yhteistyöhön osallistuminen.</p> <p>Liikkuva koulu-hankkeeseen osallistuminen ja toiminnalliset oppi- ja välitunnit toteutuivat.</p> <p>Uima- ja hengenpelastus-taitojen opetusta tarjotaan kaikilla luokka-asteilla.</p>	<p>1) Toteutetaan monipuolista toiminnan arviointia eri arviointiryhmien toimesta (sisäinen, verkostot, KARVI): vertaisarviointi, sähköiset lomakkeet ja arviointiohjelmat (Webropol, kyselyt, arviointikeskustelut).</p> <p>2) Digitaalisuutta tarkastellaan ja tuetaan pedagogisessa käytössä.</p> <p>3) Liikunnallisuutta ja hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä toteutetaan kaikkien sivistystoimen toimijoiden toiminnassa.</p>	<p>1) Varhaiskasvatus toteutti toiminnan jatkuvaa arviointia ja osallistui tiimityötä sekä pedagogiikkaa syventävään koulutukseen. Henkilöstö arvioi omaa toimintaansa vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä 14.5.2018. Raportti oli sivistyslautakunnan käsittelyssä 30.8.2019 § 51. Varhaiskasvatuksen asiakkaat osallistuivat osallisuusarviointiin Joensuun seudun yhteistyössä toteutetussa arvioinnissa ja lapsille laadittiin omat varhaiskasvatussuunnitelmat.</p> <p>Myös perusopetus arvioi omaa toimintaansa osallistaen omia toimijoitaan. Perusopetuksen ja lukion toiminnasta laadittiin arviointiraportit sekä lukuvuosisuunnitelmat, joita sivistyslautakunta käsittelee kokouksissaan 14.6. ja 27.9.2018. Puolivuotisraportti sivistystoimen toiminnasta käsiteltiin 30.8.2018 § 52. Erytystä huomiota tulee jatkossa kiinnittää oppilashuollon ehkäisevän toiminnan mahdollistamiseen ja koulukuraattorin saavutettavuuteen siellä, missä lapset ja huoltajat toimivat.</p> <p>2) Digiloikka koettiin todeksi opetuksen arjessa, digitaalisuus myös haastaa opetusta ja oppilaita ja tämä on hyvä tiedostaa. Tutor-opettajat toimivat aktiivisesti kouluilla ja osaamista osoittaa monipuolinen digilaitteiden käyttö. Vuoden 2018 ylioppilaskokeet kirjoitettiin monissa aineissa yli valtakunnan keskiarvon.</p> <p>3) Liikunnallisuutta edistettiin eri keinoin sivistyksen toiminnassa. Toimintavuoden aikana laadittiin liikunstrategia. Vapaa-aikapalveluita ja liikunnan opetuksen järjestämistä haastoi koko toimintavuoden väistötiloissa toimiminen. Kouluilla toteutetut Move-testauksen sekä laajojen terveys-tarkastusten tulokset huomioidaan hyvinvointityön tavoitteiden sekä toimenpiteiden tarkastelussa. Uimaopetus toteutui toimintavuonna perusopetuksen kaikilla luokka-asteilla.</p>
Tavoite 2 Osaava ja sitoutunut henkilöstö	<p>Kehitetään tiedon käsittelyä ja dokumentointia koko sivistystoimessa (tiedolla johtaminen, tiedon muokaus, tiedon käsittely, arkistointi, viestintä)</p>	<p>Tavoite on saavutettu, kun toimintavuoden ajalta esitetään tilinpäätöksen yhteydessä 1-5 toteutunutta toimenpidettä.</p>	<p>Henkilöstön toimivia vuorovaikutusrakenteita, osallistavaa johtajuutta ja tiimityöskentelyä kehitetään sekä tuetaan.</p> <p>Käytetään seudullisesti sovittuja ja yhtenäisiä lomakkeita ja järjestelmiä.</p>	<p>1) Sivistystoimessa uudistettiin ja kehitettiin edelleen käytänteitä eri ohjelmien käytössä (kuntarekry-ohjelma, miun palveluiden lomakkeet) ja tietosuojasetuksen päivitykseenkin liittyen. Valmistauduttiin VARDA- ja KOSKI-ohjelmien käyttöön.</p> <p>2) Henkilöstölle toteutettiin perusopetuksessa työsuojelutarkastuksia ja toimenpiteinä järjestettiin henkilöstökoulutusta sekä ensiapukoulutusta.</p> <p>3) Sivistystoimessa on toimivat, perustehtävään perustuvat vuorovaikutusrakenteet.</p> <p>4) Sivistystoimen johtoryhmä kokoontui säännöllisesti ja siinä oli sivistyslautakunnan puheenjohtajan edustus.</p>

				<p>5) Varhaiskasvatuksessa kokoontui edustuksellinen tiimi sekä yksikkökohtaisesti talon-, tiimin- ja opettajien palaverit. Kehittämismateriaalina käytettiin seudullisesti sovittua Ediva-valikon materiaalia sekä toimintavuoden koulutusten materiaaleja.</p> <p>6) Perusopetuksessa oli säännöllisesti yhteistoimintaa sekä vesopäiviä henkilöstölle.</p> <p>7) Esimiehet pitivät kehityskeskustelut, joissa käytettiin samoja lomakkeita kehityskeskusteluun, tehtäväkuvaan sekä työnaativuuden arviointiin liittyen (KVTES) henkilöstön osalta.</p> <p>8) Johtamisen tukena sivistystoimesta osallistuttiin kunnan johtoryhmän toimintaan, henkilöstökoulutuksiin sekä esimiesten aamukahveille. Tarvittaessa mahdollistettiin työnohjausta.</p> <p>9) Henkilöstölle järjestettiin henkilöstötilaisuuksia ja koulutuksia, joihin osallistumista mahdollistettiin myös esimiesten toimesta.</p>
<p>Tavoite 3</p> <p>Verkostojen vahvistaminen</p>	<p>Verkosto-yhteistyö on kuntalaisten oppimisen, hyvinvoinnin ja elinvoiman edellytys. Osallisuutta mahdollistavia työskentelytapoja ja toiminnan arviointia kehitetään edelleen hyvinvointityön tueksi.</p>	<p>Toimintavuoden erityisenä painopistealueena on laajan hyvinvointikertomuksen ”turvallinen lapsuus ja nuoruus sekä hyvä kasvuympäristö” sekä osallisuus.</p>	<p>Arvioidaan ja mallinnetaan verkostoyhteistyön toteutumista ja hyviä käytänteitä (LAPE: tuettu itsearviointi Läntisen piirin alueella).</p>	<p>Kunnassa toimivat aktiivisesti liikenneturvallisuustyöryhmä, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto. Toimintavuoden aikana myös sivistystoimesta osallistuttiin aktiivisesti Siun soten neuvottelukunnan sekä osallisuusneuvottelukunnan toimintaan, osallistumista mahdollistui myös lukuisissa hankkeissa, joita toimintavuoden aikana kunnassa oli käynnissä.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa oltiin mukana LOISTO-verkostossa, VARDA-yhteistyöryhmässä ja Joensuun seudun varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen sivistyksen johtoryhmissä että maakunnallinen PTTK:n sivistysryhmä.</p> <p>Joensuun seudulle päivitettiin uusi kunta-KESU, eli kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelma, jossa linjattiin yhteisiä, seudullisia strategisia tavoitteita. Seudulla järjestettiin yhteisiä henkilöstökoulutuksia ja muuta yhteistyötä pedagogiikan ja perusopetuksen toiminnan kehittämiseksi, liikunnan edistämisen, hyvinvointityön sekä kiva-koulun että yrittäjyyskasvatuksen osalla. Maakuntalukioiden yhteistoiminta sekä lähilukioiden Juuan sekä Outokummun lukioiden yhteistyö oli säännöllistä.</p> <p>Siun soten läntisen alueen LAPE-itsearviointi ja toiminnan mallinnusta toteutettiin 24.1., 6.6. ja loppuarvioinnissa 12.12.2018. Hankkeen jälkeen kunnassa jatketaan perhekeskus-toimintaa kohtaamispaikoissa Sotkuman koululla sekä kirkonkylällä Vaparilla. Maakuntaviestin ja maakuntapäivän suunnittelu sekä toteutus tapahtuivat yhteistyössä. Senioreja liikutettiin vertaisveturi-koulutuksen voimin ja etsivä nuorisotyö toimi yhteistyössä kunnan, nuorisoverstaan sekä ohjaamoverkoston kanssa. Verkostotoiminnan toimintaa kehitetään edelleen ja jatketaan varhaisen tuen toimintatapojen uudistamista esimerkiksi oppilashuollossa esiopetukseen resurssija suunnaten ja menetelmäosaamista lisäten.</p>

Hyvinvoinnin edistäminen

Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteet ohjasivat sivistystoimen toimintaa, joista erityisenä tarkastelukohteena toimintavuonna oli *turvallinen lapsuus ja nuoruus sekä hyvä kasvuympäristö*. Sähköisesti saatavilla olevasta Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) TEA-viisarin tuottamasta aineistosta (päivitetty 20.2.2019) voi havaita, että liikunnan edistämässä ja terveydenedistämistäktiivisuudessa onnistuttiin aiempia vuosia paremmin, kuntajohdon pistemäärä oli 76 (koko maa 79). Toimintavuonna alettiin valmistella eri toimijoiden yhteistyönä hyvinvointikertomuksen raportointia vuoden 2018 toiminnan arvioinnin sekä 2019 tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta. Kunnan johtoryhmä toimi hyvinvointiryhmänä ja sivistysjohtaja/varhaiskasvatusvastaava kunnan hyvinvointikoordinaattorina. Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti esitetään valtuustoseminaarissa sekä julkaistaan sähköisesti hyväksymisen jälkeen. Kunnasta osallistuttiin hyvinvointikoordinaattoreiden sekä Siun soten järjestämiin maakunnallisiin tapaamisiin.

Terveystenedistämistäktiivisuus : Polvijärvi (koko maa)

Sivistystoimen henkilöstö ja hallinto

Sivistystoimen johtoryhmä kokoontui säännöllisesti koko toimintavuoden. Johtoryhmän työskentelyyn osallistuivat sivistyslautakunnan puheenjohtaja, sivistysjohtaja, rehtori, koulunjohtajat kirkonkylä ja Sotkuma, varhaiskasvatusvastaava, vastaava lastentarhanopettaja ja vapaa-aikakoordinaattori. Sivistysjohtaja oli perhevapailta sekä vuosilomalla vuoden 2018 aikana ajalla 1.1.- 2.12.2018. Sivistysjohtajan virkatehtävät kyseisenä aikana, mukaan lukien vuoden 2017 tilinpäätös ja vuoden 2019 talousvalmistelu hoidettiin rehtori Katja Kajava-Huhdan, sivistystoimen johtoryhmän ja koulutoimiston henkilöstön toimesta. Hallinnon menot olivat 127 001 €, 74,3 % talousarviosta ja tuloa toimintavuodelta ei kertynyt lainkaan. Hallinnon menot alittivat 43 890 €, menojen alitusta kustannuspaikalla selittävät toimintavuoden aikana sovitut sisäiset virkajärjestelyt toimialajohtajan tehtävien hoidossa.

Kunnan omien, sisäisten työryhmien lisäksi, sivistystoimesta osallistuttiin maakunnassa esimerkiksi Joensuun seudun sivistys- ja hyvinvointijohtajien sekä seudullisen varhaiskasvatusjohdon johtoryhmiin, seudullisen opetussuunnitelman pedagogisiin tapaamisiin, PTTK:n sivistystyöryhmään, hyvinvointikoordinaattoreiden, Siun soten ja LAPE-hankkeen järjestämiin tapaamisiin. Yhteistyötä tehtiin lukio-opetuksen, kulttuurin, liikunnan ja vapaa-ajan osalta yli kuntarajojen.

Lähiesimiesten johdolla tuettiin henkilöstöä uudistamaan toimialan arjen käytänteitä uusien opetussuunnitelmien vauhdittamana erityisesti opetuksessa sekä tiimityötä ja kasvatusosaamista kehittäen. Toimintavuoden aikana hallinnollinen rekrytointiprosessi uudistui, kun käyttöön otettiin sähköistä asiointia mahdollistava kuntarekry. Useissa hankkeissa oli toimintavuonna menossa jatkokausi, kuten tutor-opettajien toiminnassa sekä liikkuvassa koulussa. Hankkeisiin osallistumisesta käytiin keskustelua sivistyksen johtoryhmässä, jonka jälkeen edettiin hakemus ja toteutusvaiheisiin. Hallinnollisesti raportoinnista huolehdittiin koulutoimistossa tai tehtiin yhteistyötä hankkeen eri vaiheissa Joensuun seudun kuntatoimijoiden kanssa. Raportointiin liittyvässä tietojen keräämisessä hyödynnettiin yksiköissä hankkeiden parissa toimivaa henkilöstöä. Lukioyhteistyötä tehtiin maakunnallisesti, myös erityisesti yhteisiä verkkokursseja järjestäen Juuan ja Outokummun lukioiden kanssa.

Viestinnän osalta toimialan näkyvyyttä, esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta sosiaalisessa mediassa lisättiin. Vuoden aikana valmisteltiin uusia kunnan nettisivuja ja nuorille valmisteltiin oma kokonaisuus julkaistavaksi. Asiakastiedotteita laadittiin tarpeen mukaisesti. Wilma-viestit olivat aktiivisesti käytössä esi- ja perusopetuksessa. Toimiala edisti viestinnässä omalta osaltaan myönteistä kuntakuvaa.

Vuoden 2018 tulot olivat koko sivistystoimessa yhteensä 228 881 €. Talousarvio ylittyi 20 081 €, toteuma oli 109,6 %. Toimialalla menoja oli yhteensä 6 920 532 €. Toimialan toteutuneet menot alittivat talousarvion 62 268 €, toteuma oli 99,1 %. Sivistystoimen nettomenot olivat yhteensä 6 690 681 €, talousarvio toteutui 98,8 %.

Sisällöllinen kehittäminen ja verkostoyhteistyö

Polvijärvi osallistui Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelman (kunta-KESU) päivitystyöhön sekä tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa ja toteutumista seurattiin herkeämättä omassa ja vertaistoimijoiden toiminnassa, myös oppimisen asteelta toiselle siirtyviin nivelvaiheisiin kohdennettiin tehostettua yhteistyötä esiopetuksesta toiselle asteelle siirryttäessä. Joustavan alkuopetuksen valmistelut aloitettiin siten, että kunnassa olisi mahdollista toimia syksystä 2019 alkaen vuosiluokkiin sidotussa joustavassa alkuopetuksessa sekä kirkonkylällä että Sotkumassa. Esiopetuksen toiminnan siirtyminen koulukeskuksen yhteyteen mahdollistaa monenlaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken ja vaatii jatkossakin kaikenikäisten kuntalaisten kohtaamistarpeiden sekä kohtaamisen toimintatapojen kehittämistä.

LAPE-hankkeen siivittämänä kehitettiin perhekeskustoimintaa ja kohtaamo-tapaamispaikka toimintamallia ensimmäisenä Sotkumassa. Tarkoituksena on laajentaa perhekeskustoimintaa myös kirkonkylälle vapaa-aikatalon remontin valmistumisen jälkeen. Oppilashuollon ohjausryhmä toimi laajennettuna kuntakohtaisena LAPE-ryhmänä, joka arvioi myös toteutunutta kehittämistoimintaa Siun sotien läntisen alueen kunnista kootussa itsearviointissa. Havaittiin, että toimintavuonna oli useita henkilöstövaihdoksia, jotka heikensivät hankkeen tavoitteiden toteutumista ja toimintaan sitoutumista. Resurssit, toiminnan rakenteita ja verkoston johtamista tulisi tältä osin vahvistaa, jotta kehitettävät toimintamallit saadaan jalkautettua ja tulisivat aidosti osaksi lasten, nuorten ja perheiden ehkäiseviä palveluita. Tähän tuetaan myös valtakunnallisesti LAPE-hankkeen päättymisen jälkeen kokoontuvissa LAPE-akatemioiden.

Koulukuraattorin toimintaan kaivattiin pysyvyyttä sekä saavutettavuutta. Näin voitaisiin mahdollistaa jatkuva asiakassuhde turvaamaan arkaluonteistakin yhteistyötä ja asiakkaiden aitoa kohtaamista. Saavutettavuus tulee toteutua riittävän varhaisessa vaiheessa, tämä todettiin sivistyslautakunnassa, yhteisöllisessä oppilashuollossa ja Siun sotien neuvottelukunnassa sekä yhteistyöpalaverissa. Tuotiin esille huolta tilanteesta, seurattiin ja esitettiin parannusehdotuksia, jotta kuraattoritoiminta mahdollistuisi paremmin jatkossa. Uhkana oli, että korjaaviin palveluihin siirtymistä ja kustannusten lisääntymistä tapahtui toimintavuonna ja tapahtuu jatkossa edelleen. Tämä on ehkäistävissä laadukkaalla oppilashuollon, perhekeskustoiminnan tai toimintayksiköiden toiminnalla ja niitä muuttamalla. Olisi havahduttava nykyistä varhaisemmin varmistamaan toimivat varhaisen puuttumisen resurssit ja menetelmät lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.

Tilat

Vapaa-aikatalo Vaparin remontin suunnittelu ja uusien toimintojen, kuten esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan sijoittaminen Vaparin tiloihin, tuo valmistuttuaan uusia toiminnallisia mahdollisuuksia kuntalaisten yhteistyöhön. Uudistuneiden tilojen käyttöaste paranee ja tilat mahdollistavat yhteisöllisyyttä edistävien toimintatapojen edelleen kehittämistä koulukeskuksen alueella. Remontti haastoi tiloja käyttäviä liikunta-, kulttuuri-, harrastus-, seura- ja kansalaisopistoryhmiä, mutta toisaalta käyttäjät ovat voineet olla mukana vaikuttamassa tilojen toimivuuteen remontin suunnitteluvaiheessa. Ilmanvaihto, akustiikka ja materiaalivalinnat ovat aiempaa paremmat.

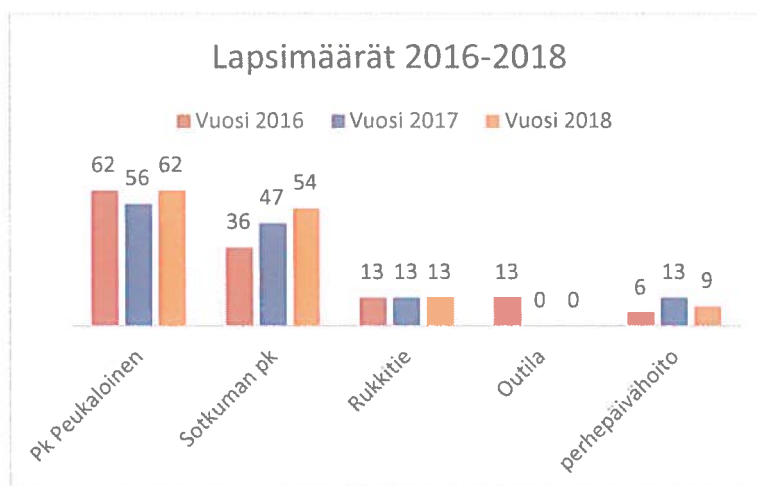
Kaikkien toimialan tilojen käytön osalta seurattiin käyttäjien kokemuksia, jotta mahdollisiin ongelmakohtiin on voitu tarvittaessa puuttua tarvittaessa yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Tilojen toimivuuteen tulee edelleen kiinnittää huomiota, jotta ne ovat toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset ja edistävät hyvinvointia, esimerkiksi tilojen säännöllistä huoltoa, hyvää siivousta ja tarkoituksenmukaista työergonomiaa mahdollistaen.

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

Varhaiskasvatuspalveluja tarjottiin perhepäivähoito-, ryhmäperhepäivähoito- ja päiväkotipalveluna. Suurin osa varhaiskasvatuksen toiminnasta toteutui päiväkodeissa ja perhepäivähoidon osuus on vähentynyt muutamaa työntekijään viime vuosina. Esiopetusta tarjottiin päiväkodeissa kirkonkylällä ja Sotkumassa. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö muuttui 1.9.2018 alkaen varhaiskasvatuslain (540/2018) muuttuessa. Toimintaa ohjasi Joensuun seudun kanssa yhteistyössä valmisteltu varhaiskasvatussuunnitelma. Nykyinen lainsäädäntö velvoittaa laatimaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman ja toteuttamaan sen arvioinnin säännöllisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa tulee uudistaa edelleen 1.8.2019 käyttöön otettavaksi. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus tuotti materiaalia myös jatkossa toteutettavaan ja järjestäjän vastuulla olevaan systemaattiseen varhaiskasvatuksen rakenteiden ja prosessien arviointiin.

Toimintavuoden aikana käynnistettiin joustavaan alkuopetukseen siirtymisen valmistelut kirkonkylällä ja Sotkumassa vuosiluokkiin sidottuna luokka-asteille 0-2 syksystä 2019 alkaen. Varhaiskasvatusvastaava oli mukana myös perhekeskustoiminnan kehittämisessä Sotkumassa ja kirkonkylällä, joka jatkuu edelleen.

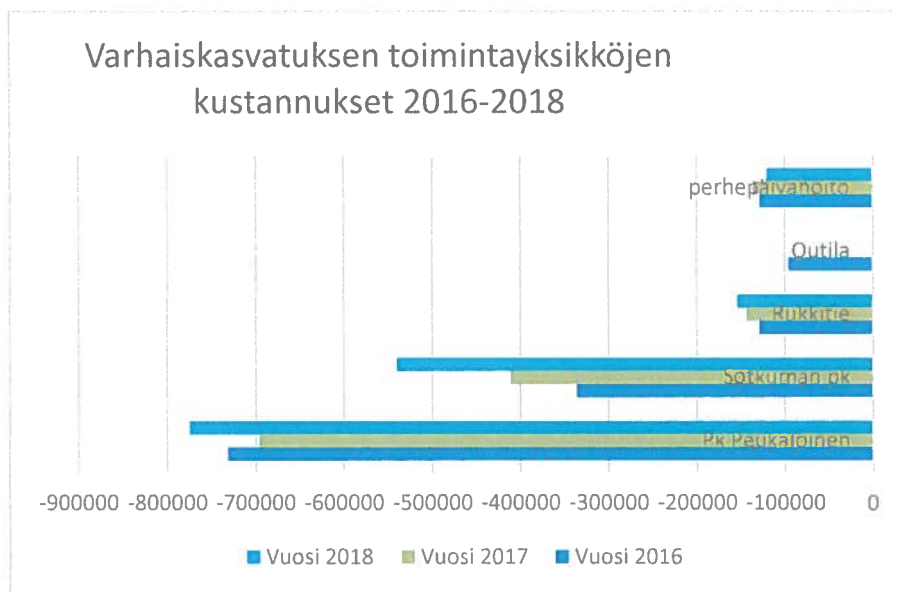
Varhaiskasvatuksen uusi maksulaki tuli 1.1.2018 alkaen ja aiempien maksuihin vaikuttavien muutosten lisäksi maksut ovat kehittyneet lapsiperheiden kannalta edullisempaan suuntaan. Pienimmän maksun raja nousi 27 €, jonka alle menevää maksupäätöstä ei laskuteta. Lisäksi tuntitoteumaan perustuva laskutus sekä maksulain muutokset ovat kaikki tässä selittäviä asioita, miksi maksutuotto pieneni vuosien 2016 - 2018 aikana. Näin tapahtui siitä huolimatta, että kokonaiskäyttö kasvoi, toimintapäivät osa- ja kokoaikahoidossa vaikuttavat lisääntyvän.

Henkilöstön käyttö oli tehokasta ja lapsiryhmät on pyritty rakentamaan siten, että ne toimivat lainmukaisina 3 kasvatusvastuullisen työntekijän muodostamina ryhminä. Tilojen mitoitus ja henkilöstön lisääntynyt suunnittelu-, arviointi- ja kehittäminen (SAK-aika) tuli myös huomioitavaksi aiempaa laajemmin toiminnan järjestämisessä. Päiväkoti Peukaloisen ja sivistustoimen hallinnon kustannuspaikalle kirjataan myös koko varhaiskasvatukseen liittyviä kustannuksia, esimerkiksi

erityislastentarhanopettajan henkilöstömeno sijoittuu päiväkotikiertävien Peukaloisen kustannuspaikalle. Kiertävä erityislastentarhanopettaja työskenteli konsultoiden ja ehkäisevällä työotteella kaikissa varhaiskasvatuksen toimintamuodoissa. Tukea tarvitsevia lapsia varhaiserityiskasvatuksen piirissä (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) oli yhteensä 11 lasta (14 lasta 2017 ja 28 lasta 2016) integroituna toiminnassa oleviin lapsiryhmiin. Lastenhoidon tuen piirissä oli joulukuussa 2018 yhteensä 66 lasta.

Varhaiskasvatuksen nettomenot olivat 1 648 966 €. Ylitystä tuli hieman henkilöstömenojen kasvusta, varhaiskasvatuksen toteuma oli 100,5 % talousarviosta. Sivistystoimen hallinnosta, esimerkiksi varhaiskasvatuksen laskutuksen toimintaan liittyen, toteutettiin sisäisessä laskutuksessa jakoprosentit 10 % esiopetuksen ja 30 % varhaiskasvatuksen kustannuksiin, yhteensä 40 %. Nämä kustannukset huomioitiin lapsimäärän mukaisesti yksikkökohtaisissa kustannuksissa.

Varhaiskasvatuksen tilastot vuosilta 2016 – 2018 kuvaa varhaiskasvatuksen toteutunutta toimintaa. Käyttöaste prosentti kuvaa kasvattaja-lapsi suhdeluvun toteutumista varhaiskasvatuksen arjessa. Täyttöaste prosentti kuvaa sitä, kuinka varhaiskasvatuksen käytössä olevat asiakaspaikat olivat käytössä eli lapsille tehtiin ryhmään sijoituspäätös. Käyttöastetta ja täyttöastetta kuvaavat prosentit osoittavat varhaiskasvatuksen käytön Polvijärvellä lisääntymisen tarkasteluvuosina ja toimintaa voidaan pitää tehokkaana. Perhepäivähoidon ryhmien toiminnassa jo kahden lapsen päivän poissaolo tiputtaa kyseisen päivän käyttöasteen perhepäivähoitajan ryhmästä puoleen. Päiväkodissa reagointi lasten sairaus- ja poissaolotilanteissa oli helpompia ottaa huomioon myös taloudellisuutta huomioiden. Liiallinen tehokkuuden tavoittelu voi heikentää varhaiskasvatuksen laatua ja siksi arviointia ja muutoksia toiminnassa tuli tehdä lasten etu edellä. Nykyinen varhaiskasvatuksen ohjelma todettiin haastavaksi tilastoinnin ja esimerkiksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sähköisen arkistoinnin osalta. Mahdollista uuteen ohjelmaan siirtymisen tarvetta, kustannuksia ja käytettävyyttä seurataan aktiivisesti tutustuen jo muualla käyttöön otettuihin ohjelmiin sekä niistä saatuihin käyttökokemuksiin.

Talvi-, syys-, kesä- ja vuodenvaihteen lasten lomien aikana varhaiskasvatuksen toimintoja yhdistettiin, mikäli se toiminnan vähäisyyden vuoksi oli tarkoituksenmukaista. Toimintojen yhdistely näkyi toimintayksikön vuoden käyttöpäivien määrässä niitä vähentäen tai lisäten. Kyseisinä ajankohtina myös henkilöstöä ohjattiin pitämään esimerkiksi vuosilomia.

Varhaiskasvatuksen tilastot vuosilta 2016 - 2018

Vuosi 2016**	Kustannus-	Toiminta-	Lapsi-	Henki-	Tuen	Lasten läsnä-		12 kk	31.12.2016	Toiminta-	31.12.2016	
Toimintamuotc	paikka	yksikkö	määrä	löstö	tarve	olopäivät/v	Kustannukset/v.	Tulot/v.	Käyttöaste %	Täyttöaste %	päivät	Hoitopaikat
Hallinto	2005	Koulutoimisto					-141645	0				
Päiväkodit	2081	Pk Peukalo	62	16	17	11504	-731855	71832	99,48	80,52	1056	77
***	2086	Sotkuman ç	36	9	7	6612	-336261	57322	88,91	59,02	733	61
Ryhmäpph	2084	Rukkitie	13	3	2	1484	-128516	21808	81,95	108,33	244	12
	2085	Outila	13	3	1	1336	-95214	18518	86,15	108,33	212	12
Perhepäivä-	2081	perhepäivä	6	2	1	2145	-127739	10186	49,63	75,00	591	8
hoito (pph)		kolmipp	*	*	*	284						
Yhteensä			130	33	28	23365	-1 419 585,00	179 666,00	81,22	86,24	2836	170

Vuosi 2017	Kustannus-	Toiminta-	Lapsi-	Henki-	Tuen	Lasten läsnä-		12 kk	31.12.2017	Toiminta-	31.12.2017	
Toimintamuotc	paikka	yksikkö	määrä	löstö	tarve	olopäivät/v	Kustannukset/v.	Tulot/v.	Käyttöaste %	Täyttöaste %	päivät	Hoitopaikat
Hallinto	2005	Koulutoimisto					-156858	1200				
Päiväkodit	2081	Pk Peukalo	56	15	10	12106	-696100	53504	99,79	87,5	1304	64
	2086	Sotkuman ç	47	9	3	8521	-411137	60720	102,01	88,68	840	53
Ryhmäpph	2084	Rukkitie	13	3	1	2071	-143517	12000	101,66	108,33	245	12
	2085	Outila	0	0	0	0	-12	0				
PPH	2081	perhepäivä	17	3	0	1879	-136315	14386	55,67	141,67	750	12
Yhteensä			133	30	14	24577	-1 543 939,00	141 810,00	89,78	106,54	3139	141

Vuosi 2018	Kustannus-	Toiminta-	Lapsi-	Henki-	Tuen	Lasten läsnä-		12 kk	31.12.2018	Toiminta-	31.12.2018	
Toimintamuotc	paikka	yksikkö	määrä	löstö	tarve	olopäivät/v	Kustannukset/v.	Tulot/v.	Käyttöaste %	Täyttöaste %	päivät	Hoitopaikat
Hallinto	2005	Koulutoimisto					-126960	0				
Päiväkodit	2081	Pk Peukalo	62	16	8	13050	-774963	50481	99,73	96,88	1109	64
****	2086	Sotkuman ç	54	14	2	9362	-540230	56688	150,99	90,00	802	60
Ryhmäpph	2084	Rukkitie	13	3	0	2189	-154069	14344	99,64	108,33	227	12
	2085	Outila	0	0	0	0	0	0				
PPH	2081	perhepäivä	9	2	1	1674	-119419	8623	65,61	112,50	567	8
Yhteensä			138	35	11	26275	-1 715 641,00	130 136,00	103,99	114,43	2705	144

* Kolmiperhepäivähoidon palvelut on tarjottu tilapäisesti/tarvittaessa.

** 1.8.2016 alkaen mitoitus 1:8 yli kolmevuotiailla, muutettiin pienten ryhmät sisarusryhmiksi sekä lisättiin osa-aikahoidon paikkoja.

*** Esiopetuksen toimintaa järjestettiin tilapäisesti kahtena ryhmänä suuren esiopetusikäisten lasten määrän vuoksi.

**** Päiväkodissa aloitti Orvokit-ryhmä, ohjelmasta puuttuvat ryhmän toimintapäivätiedot.

Esi- ja perusopetuksessa oli (20.9.2018) oppilaita seuraavasti:

- Esiopetus, päiväkotit peukaloinen ja Sotkuman päiväkotit 35 lasta
- Perusopetus, kirkonkylän ja Sotkuman koulut (1-6) ja yläaste (7-9) 357 lasta

Perusopetuksen menot ylittyivät 6 501 € ja olivat kokonaisuudessaan 4 014 279€. Toteuma oli 100,2 % talousarviosta. Tuloista 23 600 € kirjataan vuodelle 2019 ennakkotulona edelleen jatkuvista hankkeista. Tulot olivat yhteensä 88 886 €. Toteuma oli 179,2 % talousarviosta. Varhaiskasvatus ja esiopetus, kirkonkylän koulu, Sotkuman koulu ja yläaste toteuttivat lukuvuosisuunnittelua ja -arviointia toimintavuoden aikana kuullen myös oppilaita, henkilöstöä ja koulujen toimijoita, kuten oppilaskunta tai vanhempaintiimi. Iltapäivätoimintaa järjestettiin kirkonkylällä ja Sotkumassa.

Lukio

Lukiossa oli 53 opiskelijaa (20.9.2018). Opetussuunnitelman uudistuminen jatkui käytännön tasolla lukion työskentelyssä. Muilta osin lukion toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan vuosisuunnitelma (työsuunnitelma) ja sen arvioinneissa lukuvuosittain. Lukion tulot olivat 1 127 € ja menot 539 351 €. Lukion nettomenot ylittyivät henkilöstömenojen ylityksen vuoksi 14 789 €, toteuma oli 103 % talousarviosta.

Kirjasto

Joensuun seutukirjasto palveli kuntalaisia sopimuksen mukaisesti. Asukaskohtainen kustannus oli 34,6118 €/asukas. Polvijärven osalta Joensuun kaupungin budjetoidut toimintakulut seudullisessa kirjastotoiminnassa olivat 106 746 €, aineistokulut 20 700 €, joista kirjahankintojen osuus oli 15 278 €. Kirjaston nettomenot olivat 183 349 € ja kustannuspaikka ylittyi 1 402 € henkilöstömenoihin liittyen. Toteuma oli 100,8 % talousarviosta.

Kansalaisopisto

Vapaa-aikatalon remontin vuoksi kansalaisopiston toimintaa järjestettiin kylätaloilla ja vanhoilla kyläkouluilla Tästä saatiin myönteistä palautetta kuntalaisilta ja palaute huomioidaan seuraavien lukuvuosien suunnittelussa. Kansalaisopiston opetus näytti keskittyvän lähinnä kuntakeskukseen ja Sotkumaan, vaikka muihinkin paikkoihin oli opetusta suunniteltu. Seuraavalle kolmivuotiselle tilausjaksolle sivistyslautakunta leikkasi tuntitilausta 1 600 tuntiin ja määritteli ohjeellisen ehdotuksen aineryhmittäisestä tuntijaosta.

Joensuun seudun kansalaisopisto toteutti vuonna 2018 Polvijärvellä 75 kurssia (80 tilinpäätös 2017). Järjestetyillä kursseilla oli yhteensä 688 opiskelijaa (687 tilinpäätös 2017), joista lapsia ja nuoria oli 255 opiskelijaa. Opiskelijamäärä jakautui siten, että keväällä toiminnassa oli mukana 334 opiskelijaa ja syksyllä 354 opiskelijaa. Tilatuista 1 900 tunnista toteutui 1 520 tuntia (1 658 tilinpäätös 2017). Kurssien toteutumisosuus oli 61 % (68 % tilinpäätös 2017). Kansalaisopiston nettomenot olivat 58 485 € (nettomenot 62 504 € tilinpäätös 2017). Toteuma oli 92 % talousarviosta.

Vapaa-aika-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Vapaa-aika, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen menot pysyivät talousarviossa, nettomenot olivat 209 264 €. Toteuma oli 88,8 % talousarviosta. Tulojen osalta toimintavuosi ylittyi 1 832 €, toteuma oli 126,2 % talousarviosta.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin kunnan liikuntastrategia. Kuntalaisten liikunnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi korostuivat kaikenikäisten kuntalaisten terveys- ja kuntoliikunta. Toiminta tapahtui vapaa-aikatalon remontin vuoksi hajallaan eri puolilla kuntaa. Kilpaurheilutoiminta toteutui aktiivisten urheiluseurojen toimesta, kuten Polvijärven Urheilijat, Polvijärven Vauhti ja Sotkuman Haka. Uimakoulut järjestettiin yhteistyössä Outokummun kaupungin kanssa. Liikuntatempauksia järjestettiin aktiivisesti pitkin vuotta. Hankkeita oli toimintavuonna käynnissä useita, kuten Virtaa ja elinvoimaa seuroihin, VIRE 2–hanke ja ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen–mentorhanke.

Nuorisopalvelut toimivat aktiivisesti läpi vuoden tavoittaen toiminnoillaan eri-ikäisiä lapsia ja nuoria. Toiminta toteutui vapaa-aikatalo Vaparin remontin myötä väistöiloissa. Aktiivinen nuorisovaltuusto mahdollisti nuorten osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Nuoriso-ohjaaja osallistui lasten ja nuorten kulttuurin virta-ohjausryhmään. Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta toteutui pääasiassa koulujen kanssa yhteistyössä, järjestöjen kanssa teatteriretkinä Joensuuhun ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa Joulupolkutapahtumana.

Nuorisovaltuusto ja ikäihmiset ulkoilevat yhdessä koulukeskuksen alueella.

Etsivän nuorisotyön osalta jatkettiin hallinnollista yhteistyötä nuorisoverstaan kanssa. Toimintaperiaatteena oli, että ”ketään ei jätetä”. Toimintaan liittyvä valtionavustus kohdentui nivelvaiheen nuorten tukemiseen ja osallisuuden edistämiseen 13–28-vuotiaille nuorille. Yhteistyötä tehtiin laajasti koulujen kanssa ja esimerkiksi kutsuntatilaisuudessa Polvijärvellä. Etsivän nuorisotyön toimesta vuoden 2018 aikana raportoitiin 586 tapahtumaa sisältäen aktiivisesti valmennuksessa olevat sekä tavoitetut uudet nuoret.

1.3.10.   TEKNINEN TOIMI**TALOUSARVION TOTEUTUMINEN**

Teknisen toimen talousarvio toteutui hyvin.

	TA 2018	Toteutuma 2018	+/-
Tuotot	3 972 403	3 882 445	-89 958
Kulut	-3 558 403	-3 485 749	-72 654
Netto	414 000	396 696	-17 304

Kuntastrategian mukaisiksi tavoitteiksi tekniselle toimelle oli vuonna 2018

- kunnan ja vuokratyöyhtiön vuokra-asuntojen vuokraus-, isännöinti-, kunnossapito- ja kiinteistöhoitopalveluiden organisointi tehokkaasti ja taloudellisesti
- asuntotonttien markkinoinnin tehostaminen
- osallistavan johtamisen hyödyntäminen

Tavoitteisiin on päästy siltä osin, että kiinteistöpäällikön virka on täytetty toukokuun 2018 lopulla.

HALLINTO JA MUU TOIMINTA

Henkilöstö Henkilöstö on teknisen toimen merkittävin voimavara.

Talousarvion kirjauksen mukaisesti henkilöstöresursseja on pyritty kehittämään siten, että tuloksellisuus yhdistetään strategiseen tavoitteeseen ja viedään käytännön toimintaan osallistavan johtamisen kautta.

Henkilöstön ikärakenteesta ja kone-, kunnossapito- ja kiinteistöhoitotöiden raskaasta fyysisestä kuormittavuudesta johtuen henkilöstön työjärjestelyihin on tehty yhteistyössä työterveyshuollon kanssa tarvittavat järjestelyt.

Henkilöstön vaihdokset ja vajeus ovat kuormittaneet toimistohenkilöstöä.

Kaavoitus Uusia kaavoja ei ole valmisteilla.

Asuntoasiat Asuntojen vuokraustoiminnan tavoitteena oli, kunnanhallituksen hyväksymien vuokrausperusteiden mukaisesti, vuokrata asunnonhakijalle kooltaan, varustetasoltaan, sijainniltaan ja vuokratasoltaan hakijan tarpeita ja vuokranmaksukykyä vastaava asunto.

Kunnan suorassa omistuksessa on 160 ja Kiinteistö Oy Polvijärven vuokratalojen omistuksessa 132 asuntoa, yhteensä 292 asuntoa.

Vuoden lopussa asunnoista oli tyhjillään 30,14 %.

Pienistä asunnoista on kysyntää ja tyhjillään on isoja kaksioita ja kolmioita. Suuri osa tyhjillään olevista asunnoista on niin huonossa kunnossa, ettei niitä voi vuokrata asumiskäyttöön. Erityisesti kylillä olevien asuntojen vuokraus on haasteellista.

Vuokria ei korotettu vuonna 2018.

Tonttien myynti

Vuoden aikana myytiin kaksi tonttia.

LIIKUNTAPAIKAT

Hiihtolatuksen hoidossa resurssit on suunnattu kirkonkylän hiihtoladun hoitoon.

Urheilukenttää on hoidettu tarpeen mukaan, esim. kisoja varten.

Lähiliikuntapaikka on otettu hyvin käyttöön ja sen kunnossapitoon ja siisteyteen on panostettu.

TIET JA VENEVALKAMAT

Teiden kunnossapidossa oli tavoitteena säilyttää teiden nykyinen hoitotaso.

Kaavateiden aurauksen hoiti sopimusurakoitsija.

KIINTEISTÖTOIMI

Kiinteistötoimen tavoitteena oli käytettävissä olevien talousarvio- ja henkilöstöresurssien puitteissa huolehtia siitä, että kiinteistöjen käyttäjillä on turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat käytettävissään.

Kiinteistöjen kunnossapitoon kohdennetut resurssit ovat niin pienet, ettei tavoitteeseen ole päästy. Kiinteistöjen kunto heikkenee ja korjausvelka kasvaa vuosittain. Remontteja tehtiin runsaasti, mikä selittää suuret kunnossapitokustannukset.

Kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistötoimessa on tehty asuntoremontteja vuokralaisten vaihtumisen yhteydessä. Käyttövesijohtojen vuotoja on ollut useissa kohteissa. Kiinteistöjen ikääntyessä ja korjausvelan kasvaessa epäilyt sisäilman laatuun liittyvissä kysymyksissä näyttävät lisääntyvän.

Alueiden kunnossapito

Puistojen ja yleisten alueiden nurmialueet hoidettiin keskitetysti.

Siivous Siivous hoidettiin tehdyn mitoituksen mukaan.

KAUKOLÄMPÖLAITOS

Kaukolämpölaitoksen tavoitteena oli tuottaa lämpöä hakkeella kunnanvaltuuston hyväksymän toimintastrategian mukaisesti.

Haketoimituksesta vastasi MJ-Forest Outokummusta kesäkuun loppuun saakka. Heinäkuun alusta alkaen haketoimituksista on vastannut Idän Metsäkone Oy.

VESIHUOLTOLAITOS

Yleistä Vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa kirjanpidollisesti eriytettynä tulosityksikkönä.

Toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on huolehtia toiminta-alueellansa talousveden hankinnasta ja jakelusta sekä jäteveden poisjohtamisesta siirtoviemärin kautta jätevedenpuhdistamolle.

Organisaatio ja henkilöstö

Vesihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa kuntatekniikan päällikkö, sopimus- ja laskutusasioista vastaa teknisen toimen toimistos sihteeri. Laitoksen hoidosta ja kunnossapidosta vastaavat teknisen toimen laitosmiehet.

Siirtoviemärin valvonta, hoito ja kunnossapito ostetaan Joensuun Vedeltä.

Vesilaitos Vesilaitoksen toiminta-alue käsittää kirkonkylän asemakaava-alueen lievealueineen sekä Sotkuman kylältä Rantatie/Harjutien toiminta-alueen.

Vesilaitos toimittaa vettä Ruvaslahden, Kinahmon, Koronniemen ja Rauanlahden vesiosuuskunnille.

Vesi otetaan Lavalammen vedenottamolta, missä käytössä on neljä kaivoa. Lisäksi kirkonkylällä Räiskyssä on varavedenottamo.

Polvijärven talousvesi on hyvin pehmeää, kokonaiskovuus on n. 0,17 mmol/l. Raakaveden ph on n. 6,0. Verkostoveden ph on n. 7,5, ph:ta säädetään lisäämällä raakaveteen soodaa.

Ennen verkostoon johtamista vesi käsitellään UV-desinfiointilaitteella Lavalammen ja Räiskyn vedenottamoilla.

Veden laatua valvotaan valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Vesinäytteet otetaan tutkimusohjelman mukaisesti määrävälein raakavedestä ja verkostovedestä. Tutkimuslaitoksena toimii Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy. Vuonna 2018 verkostovesi täytti kaikki laatuvaatimukset jokaisella tutkimuskerralla.

Vesijohtoverkostossa oli vuoden aikana muutamia putkivauriota. Vauriot saatiin korjattua niin, ettei niistä ollut kuluttajille merkittävää haittaa. Yleisin vaurion syy oli putken vaurioituminen kaivantoon jääneen teräväsärmäisen kiven vuoksi.

Viemärlaitos

Viemärlaitoksen toiminta-alue käsittää kirkonkylän asemakaava-alueen lievealueineen sekä Sotkuman kylältä Saharilan, Harjutie/Rantatien sekä Pitkäsenlahdentien toiminta-alueen.

Kirkonkylän ja Sotkuman jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuun Veden Kuhasalon jätevedenpuhdistamolle.

Sako- ja umpikaivolietettä otetaan vastaan entisen jätevedenpuhdistamon yhteyteen rakennetulla vastaanottoasemalla.

INVESTOINNIT

Paloaseman peruskorjaus valmistui aikataulun mukaisesti ja kustannukset ylittyivät hieman.

Teknisen työtuvan halliremontti valmistu aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti.

Vapaa-aikatalon peruskorjauksen työt etenivät aikataulun mukaisesti ja sen valmistuminen aikataulun mukaisesti on tammikuun loppuun 2019. Kustannukset peruskorjauksessa pysyvät kustannusarvion mukaisena.

Sotkuman kevyenliikenteenväylä valmistui aikataulun mukaisesti ja kustannukset alittuivat hieman.

Torialueen ja kirjaston ympäristön liikennejärjestelyt tehtiin kunnan omana työnä ja torilavan rakennustyöt teetettiin paloaseman rakennusurakoitsijalla. Kustannukset ylittyivät hieman.

2. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2.1. TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA

Sisältää vain ulkoiset tulot ja menot

	TILINPÄÄTÖS 2018		TILINPÄÄTÖS 2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1.369.660,15		1.546.926,35	
Maksutuotot	185.137,94		192.772,85	
Tuet ja avustukset	387.999,08		289.530,53	
Muut toimintatuotot	<u>2.062.047,73</u>	<u>4.004.844,90</u>	<u>2.062.006,32</u>	<u>4.091.236,05</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-6.960.662,80		-7.225.383,29	
Palkat ja palkkiot	-5.539.107,63		-5.251.511,91	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1.263.827,61		-1.748.794,44	
Muut henkilösivukulut	-157.727,56		-225.076,94	
Palvelujen ostot	-19.167.480,66		-18.372.754,17	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.496.718,88		-1.415.766,78	
Avustukset	-1.033.385,56		-985.963,66	
Muut toimintakulut	<u>-370.783,42</u>	<u>-29.029.031,32</u>	<u>-368.827,34</u>	<u>-28.368.695,24</u>
TOIMINTAKATE		-25.024.186,42		-24.277.459,19
Verotulot				
Kunnallisvero	9.223.031,95		9.963.256,75	
Yhteisövero	1.124.897,29		1.240.763,52	
Kiinteistövero	<u>900.675,70</u>	<u>11.248.604,94</u>	<u>908.672,90</u>	<u>12.112.693,17</u>
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen vo.	10.020.991,00		9.870.912,00	
Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	4.871.364,00		4.953.518,00	
Opetus- ja kultt.toimen vo.	<u>-411.853,00</u>	<u>14.480.502,00</u>	<u>-269.215,00</u>	<u>14.555.215,00</u>
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	13.026,05		16.628,01	
Muut rahoitustuotot	233.270,45		248.026,82	
Korkokulut	-21.054,07		-23.541,54	
Muut rahoituskulut	<u>-50.001,94</u>	<u>175.240,49</u>	<u>-105.196,31</u>	<u>135.916,98</u>
VUOSIKATE		880.161,01		2.526.365,96
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		<u>-1.212.688,65</u>		<u>-1.231.772,11</u>
TILIKAUDEN TULOS		-332.527,64		1.294.593,85
Poistoeron muutos		374.170,30		-1.124.899,94
Varausten muutos				<u>354.030,63</u>
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		41.642,66		523.724,54

2.2. RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA

Täysin euroin

	TILINPÄÄTÖS 2018		TILINPÄÄTÖS 2017	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	880.161		2.526.365	
Tulorahoituksen korjauserät	39.444	919.605	-10.370	2.515.995
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-5.770.572		-1.358.875	
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	970.000		32.000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	22.750	-4.777.821	23.148	-1.303.727
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-3.858.215		<u>1.212.268</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	379.638		109.377	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-300.000		-300.000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		79.638		-190.623
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	329		-330	
Vaihto-omaisuuden muutos				
Saamisten muutos	-455.729		186.822	
Korottomien velkojen muutos	1.611.113	1.155.713	-1.972.913	-1.786.421
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		<u>1.235.351</u>		<u>-1.977.044</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS		-2.622.864		-764.776
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4.773.288		7.396.153	
Rahavarat 1.1.	7.396.153		8.160.930	

2.3. KUNNAN TASE

KUNNAN TASE

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017	VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	27.854.820,17	24.669.770,10	A OMA PÄÄOMA	17.189.922,78	17.148.280,12
I Aineettomat hyödykkeet	61.563,69	73.883,17	I Peruspääoma	8.880.652,75	8.880.652,75
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahasasto		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	61.563,69	73.883,17	III Muut omat rahastot		
3. Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	8.267.627,37	7.743.902,83
II Aineelliset hyödykkeet	19.221.453,22	15.978.360,08	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41.642,66	523.724,54
1. Maa- ja vesialueet	1.073.994,05	1.074.538,77	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	12.983.109,91	13.357.280,21
2. Rakennukset	10.554.248,67	10.232.362,31	1. Poistoero	7.648.178,75	8.022.349,05
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4.659.158,77	4.104.399,86	2. Vapaaehtoiset varaukset	5.334.931,16	5.334.931,16
4. Koneet ja kalusto	241.672,65	220.534,52	C PAKOLLISET VARAUKSET	95.000,00	50.000,00
5. Muut aineelliset hyödykkeet			1. Eläkevaraukset		
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2.692.379,08	346.524,62	2. Muut pakolliset varaukset	95.000,00	50.000,00
III Sijoitukset	8.571.803,26	8.617.526,85	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11.527,09	11.197,73
1. Osakkeet ja osuudet	8.119.243,48	7.779.329,01	1. Valtion toimeksiannot		
2. Osakkuusyhteisöosuudet	317.875,18	317.875,18	Lahjoitusrahastojen pääomat	11.527,09	11.197,73
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muut toimeksiantojen pääomat		
4. Muut lainasaamiset	134.684,60	520.322,66			
5. Muut saamiset					
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	-42.286,10	-42.286,10			
1. Valtion toimeksiannot					
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	-42.286,10	-42.286,10			
3. Muut toimeksiantojen varat					

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6.606.150,04	8.767.284,62	4.139.124,33	2.828.010,56
I Vaihto-omaisuus			865.998,02	1.166.146,75
1. Aineet ja tarvikkeet				
2. Keskeneneräiset tuotteet			450.000,00	750.000,00
3. Valmiit tuotteet				
4. Muu vaihto-omaisuus			30.988,90	31.137,63
5. Ennakkomaksut				
II Saamiset	1.832.861,43	1.371.131,45	385.009,12	385.009,12
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset				
2. Lainasaamiset				
3. Muut saamiset				
4. Siirtosaamiset				
Lyhytaikaiset saamiset	1.832.861,43	1.371.131,45	3.273.126,31	1.661.863,81
1. Myyntisaamiset	560.632,65	441.204,97	300.000,00	300.000,00
2. Lainasaamiset	114.977,61	108.977,61		
3. Muut saamiset	1.157.251,17	820.948,87		
4. Siirtosaamiset				
III Rahoitusarvopaperit			2.206.350,87	674.593,69
1. Osakkeet ja osuudet			106.216,64	36.411,99
2. Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin			660.558,80	650.858,13
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset				
4. Muut arvopaperit				
IV Rahat ja pankkisaamiset	4.773.288,61	7.396.153,17		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>34.418.684,11</u>	<u>33.394.768,62</u>	<u>34.418.684,11</u>	<u>33.394.768,62</u>
E VIERAS PÄÄOMA				
I Pitkäaikainen				
1. Joukkovelkakirjalainat				
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
3. Lainat julkisyhteisöiltä				
4. Lainat muilta luotonantajilta				
5. Saadut ennakot				
6. Ostovelat				
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				
8. Siirtovelat				
II Lyhytaikainen				
1. Joukkovelkakirjalainat				
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
3. Lainat julkisyhteisöiltä				
4. Lainat muilta luotonantajilta				
5. Saadut ennakot				
6. Ostovelat				
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				
8. Siirtovelat				
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			<u>34.418.684,11</u>	<u>33.394.768,62</u>

2.4. KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA

Sisältää vain ulkoiset menot ja tulot
Täysin euroin

	2018	2017
Toimintatuotot	32.002.844	30.998.263
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-56.687.776	-55.734.068
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	<u>396</u>	<u>287</u>
TOIMINTAKATE	-24.684.536	-24.735.518
Verotulot	11.248.604	12.112.693
Valtionosuudet	14.480.502	15.789.709
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15.716	12.148
Muut rahoitustuotot	243.996	279.577
Korkokulut	-63.316	-83.601
Muut rahoituskulut	<u>-50.792</u>	<u>-107.685</u>
VUOSIKATE	1.190.175	3.267.423
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.054.880	-2.042.728
Tilikauden arvonalentumiset	-39.412	-122.075
Satunnaiset erät	<u>-904.117</u>	<u>1.102.620</u>
TILIKAUDEN TULOS	-904.117	1.102.620
Tilinpäätössiirrot	370.714	-800.828
Vähemmistöosuudet	<u>194</u>	<u>-</u>
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-533.208	301.792

2.5. KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Täysin euroin

	2018	2017
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1.150.762	3.286.126
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	117.371	271.723
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-6.839.441	-7.661.853
Rahoitusosuudet investointimenoihin	986.306	45.918
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>56.285</u>	<u>87.434</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	<u>-4.528.714</u>	<u>-3.970.651</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-926
Antolainasaamisten vähennykset	270.660	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4.239.024
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1.133.025	-475.038
Lyhytaikaisten lainojen muutos	46.266	13.077
Oman pääoman muutokset	-3.083	1.593.496
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	33.236	37.543
Vaihto-omaisuuden muutos	17.020	-141.969
Saamisten muutokset	-406.297	-990.193
Korottomien velkojen muutokset	<u>1.957.331</u>	<u>1.746.338</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	<u>782.109</u>	<u>6.021.352</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	<u>-3.746.604</u>	<u>2.050.701</u>
Rahavarojen muutos	-3.746.604	2.050.701
Rahavarat 31.12.	8.108.571	11.855.177
Rahavarat 1.1.	11.855.176	9.804.476

2.6. KONSERNITASE

KONSERNITASE
Täysin euroin

	31.12.2018	31.12.2017	VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	33.428.532	29.913.066	OMA PÄÄOMA	30.536.707	31.437.172
Aineettomat hyödykkeet	95.609	121.233	Peruspääoma	8.894.948	8.874.482
Aineettomat oikeudet	8.729	15.246	Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä	1.840	1.840
Konserniliikearvo			Arvonkorotusrahasto	100.907	104.020
Muut pitkävaikutteiset menot	86.880	105.987	Muut omat rahastot	246.498	246.755
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	21.825.822	21.908.283
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-533.208	301.792
Aineelliset hyödykkeet	32.293.694	28.543.289	VÄHEMMISTÖSUUDET	46.412	46.607
Maa- ja vesialueet	1.632.320	1.634.370	KONSERNIRESERVI		
Rakennukset	21.175.365	21.049.961	POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4.746.232	4.177.054	Poistoero		
Koneet ja kalusto	970.642	890.881	Vapaaehtoiset varaukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	2.699	437.661	PAKOLLISET VARAUKSET	557.924	416.635
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3.766.436	353.362	Eläkevaraukset	5.810	7.086
			Muut pakolliset varaukset	552.114	409.549
Sijoitukset	1.039.229	1.248.544	Arvostuserät		
Osakkuusyhteisöosuudet	322.650	422.159	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	195.600	182.970
Muut osakkeet ja osuudet	715.654	564.759	Valtion toimeksiannot	176.754	165.765
Joukkovelkakirjasäämiset			Lahjoitusrahastojen pääomat	11.527	16.053
Muut lainasaamiset		260.700	Muut toimeksiantojen pääomat	7.319	1.152
Muut saamiset	926	926			
ARVOSTUSERÄT					
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	65.941	86.549			
Valtion toimeksiannot	100.901	127.676			
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	-42.279	-42.279			
Muut toimeksiantojen varat	7.319	1.152			

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
VAIH TU VAT VASTAA VAT	10.986.195	14.416.636	13.144.028	12.332.867
Vaihto-omaisuus	125.832	142.853	4.893.015	6.024.961
Aineet ja tarvikkeet	125.832	142.853	4.453.813	5.223.686
Keskeneräiset tuotteet				358.040
Valmiit tuotteet				
Muu vaihto-omaisuus			54.170	58.226
Ennakkomaksut				
Saamiset	2.751.793	2.418.606		
Pitkäaikaiset saamiset	15.084	9.941	23	385.009
Myyntisaamiset	3.973	9	385.009	
Lainasaamiset		1.301		
Muut saamiset	11.111	8.631		
Siirtosaamiset				
Lyhytaikaiset saamiset	2.736.709	2.408.665	749.012	747.899
Myyntisaamiset	1.201.688	1.078.675		
Lainasaamiset	225	31		
Muut saamiset	1.195.787	1.015.245	6.747	3.550
Siirtosaamiset	339.009	314.714	3.613.034	1.960.239
Rahoitusarvopaperit	420.535	468.223	673.275	470.974
Osakkeet ja osuudet			3.190.068	3.110.079
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	301.951	333.723	<u>18.877</u>	<u>15.165</u>
Joukkovelkakirjalainasaamiset	113.384	129.300		
Muut arvopaperit	5.200	5.200		
Rahat ja pankkisaamiset	<u>7.688.035</u>	<u>11.386.954</u>		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>44.480.678</u>	<u>44.416.251</u>	<u>44.480.678</u>	<u>44.416.251</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10.986.195	14.416.636	13.144.028	12.332.867
Vaihto-omaisuus	125.832	142.853	4.893.015	6.024.961
Aineet ja tarvikkeet	125.832	142.853	4.453.813	5.223.686
Keskeneräiset tuotteet				358.040
Valmiit tuotteet				
Muu vaihto-omaisuus			54.170	58.226
Ennakkomaksut				
Saamiset	2.751.793	2.418.606		
Pitkäaikaiset saamiset	15.084	9.941	23	385.009
Myyntisaamiset	3.973	9	385.009	
Lainasaamiset		1.301		
Muut saamiset	11.111	8.631		
Siirtosaamiset				
Lyhytaikaiset saamiset	2.736.709	2.408.665	749.012	747.899
Myyntisaamiset	1.201.688	1.078.675		
Lainasaamiset	225	31		
Muut saamiset	1.195.787	1.015.245	6.747	3.550
Siirtosaamiset	339.009	314.714	3.613.034	1.960.239
Rahoitusarvopaperit	420.535	468.223	673.275	470.974
Osakkeet ja osuudet			3.190.068	3.110.079
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	301.951	333.723	<u>18.877</u>	<u>15.165</u>
Joukkovelkakirjalainasaamiset	113.384	129.300		
Muut arvopaperit	5.200	5.200		
Rahat ja pankkisaamiset	<u>7.688.035</u>	<u>11.386.954</u>		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>44.480.678</u>	<u>44.416.251</u>	<u>44.480.678</u>	<u>44.416.251</u>
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Joukkovelkakirjalainat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat muilta luotonantajilta				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				
Siirtovelat				
Liittymismaksut				
Lyhytaikainen				
Joukkovelkakirjalainat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat muilta luotonantajilta				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat				
Siirtovelat				
Laskennalliset verovelat				
VASTATTAVAA YHTEENSÄ				

3. LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

3.1. Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

Tuloslaskelma
Rahoituslaskelma
Tase

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA
Täysin euroin

	TILINPÄÄTÖS		TILINPÄÄTÖS	
	2018		2017	
Liikevaihto	321.767		325.504	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105.337		-98.828	
Palvelujen ostot	-234.019		-167.080	
Muut toimintakulut	786	<u>-338.570</u>	-403	<u>-266.311</u>
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-23.580		-38.388	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-15.218		-19.382	
Muut henkilösivukulut	-716	<u>-39.514</u>	-1.478	<u>-59.248</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-312.465		-341.796
Maanvuokrat				
Liiketoiminnan muut kulut				
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-368.783		-341.851
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomasta 5.085.172/5 %		<u>-254.258</u>		<u>254.259</u>
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä				
Poistoeron vähennys		132.340		133.337
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-490.700		-462.773

Vesihuoltolaitoksen osalta on vuoden 2015 alusta lukien siirrytty laskennallisesta eriyttämisestä kirjanpidolliseen eriyttämiseen.

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

Täysin euroin

	TILINPÄÄTÖS 2018	TILINPÄÄTÖS 2017
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-56.317	-55
Tulorahoituksen korjauserät		
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-102.232	-97.533
Rahoitusosuudet investointi- menoihin		9.000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	_____	_____
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	<u>-158.549</u>	<u>-88.588</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	-19.770	-6.159
Korottomien velkojen muutos	<u>42.498</u>	<u>17.513</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	<u>22.728</u>	<u>+11.354</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	-135.821	-77.234
Rahavarojen muutos		

Vesihuoltolaitoksen osalta on vuoden 2015 alusta lukien siirrytty laskennallisesta eriyttämisestä kirjanpidolliseen eriyttämiseen.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE**Täysin euroin**

	TASE	TASE
	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Maa- ja vesialueet	26.339	26.339
Johtoverkostot ja laitteet	2.948.376	3.003.695
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Keskeneräiset hankinnat	18.476	18.476
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Myyntisaamiset	116.543	111.055
Muut saamiset; alv:n pal.	<u>34.359</u>	<u>20.077</u>
	3.144.093	3.179.642
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	5.085.172	5.085.172
Vesihuoltolaitoksen liittymismaksujen osuus edellisten tilikausien ylijäämästä + ed. tilik. yli-/alij.	-5.122.983	-5.179.463
Poistoero	2.776.723	2.909.064
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut	288.759	288.759
Lyhytaikainen		
Ostovelat	116.797	74.299
Ennakonpidätysvelka		
Sotovelka		
Muut siirtovelat, lomapalkkavelka	<u>-375</u>	<u>1.811</u>
	3.144.093	3.179.642

Vesihuoltolaitoksen osalta on vuoden 2015 alusta lukien siirrytty laskennallisesta eriyttämisestä kirjanpidolliseen eriyttämiseen.

3.2. Tuloslaskelman liitetiedot

TOIMINTATUOTOT TULOSALUEITTAIN (ULKOISET)

	2018	2017
Vaalit	8.102,60	0,00
Yleishallinto	341.548,92	420.720,26
Taloushallinto	574.032,70	619.613,89
Elinkeinotoimi	6.898,89	406,45
Kunnanhallitus	26.459,28	28.670,13
Rakennusvalvonta	51.570,09	57.192,57
Sivistystoimi	228.880,59	230.316,95
Sosiaali- ja terveystoimi	-2.496,20	0,00
Tekninen toimi	<u>2.769.848,03</u>	<u>2.734.315,80</u>
Yhteensä	4.004.844,90	4.091.236,05

POLVIJÄRVEN KUNTA

Valt. 12.11.1996. § 69.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	10 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	10 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	22 %
Maakaasuverkko	Menojäännöspoisto	15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	

Pienhankintaraja on 8.409,40 euroa.

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2018	2017
Osinkotuotot:		
Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy	121.801,18	121.801,18
Pohjois-Karjalan Sähkö Oy	107.579,82	107.579,82

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN JA POISTONALAISTEN INVESTOINTIEN VASTAAVUUDESTA**VUOSINA 2017 – 2021:**

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	1.439.000
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno (= investointimenot – rahoitusosuudet)	2.640.000
Ero, euroa	1.201.000
Ero, %	54,5

Valtuuston hyväksymä Polvijärven kunnan poistosuunnitelma noudattaa poistoista annetun yleisohjeen mukaisia poistoaikoja.

Kunta on varautunut joihinkin rakennushankkeisiin investointivarausten avulla.

VEROTULOT

	2018	2017
Kunnallisvero	9.223.031,95	9.963.256,75
Kunnan tuloveroprosentti 20,25		
Yhteisövero	1.124.897,29	1.240.763,52
Kiinteistövero	900.675,70	908.672,90

Siun soten vuoden 2018 maksuosuus

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen (Siun soten) menot olivat 16.332.452 euroa, eli 207.548 euroa pienemmät kuin talousarviossa.

Siun soten vuoden 2018 maksuosuuksia on käsitelty jäsenkuntien valtuustoissa keväällä 2019. Esillä ovat olleet kuntien maksosuudet Siun soten tarkentuneiden laskelmien, palveluiden käytön ja perussopimuksen pohjalta. Polvijärven kunnan vuoden 2018 maksuosuus olisi muodostumassa 65.072 euroa pienemmäksi kuin vuonna 2018 on laskutettu. Siun soten maksosuudet on kirjattu tilinpäätökseen siten, kuin ne on kunnalta laskutettu. Asiassa on noudatettu varovaisuuden periaatetta. Mikäli vuoden 2018 maksuosuus muuttuu, oikaisu tehdään oman pääoman kautta vuoden 2019 aikana, kun lopullinen maksuosuus on varmistunut. Edellä oleva menettely on Siun soten tilintarkastajan ehdotuksen mukainen.

Kunnan tytäryhtiöiden osakepääomat

Polvijärven kunta tulee tekemään kunnan taseessa olevien tytäryhtiöiden osakepääomien ja yhtiöiden oman pääoman välisen vertailun. Vertailun perusteella tehdään mahdollisesti tarvittavat arvonalennukset tulosvaikutteisesti.

Vertailun tulee perustua perusteltuihin arvioihin.

3.3. Rahoituslaskelman liitetiedot

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA

<u>Vuosi</u>	<u>Kertymä</u>	<u>2018</u> <u>5 vuodelta yhteensä</u>	<u>2017</u> <u>5 vuodelta yhteensä</u>
2018	3.858.216	6.751.240	3.348.748
2017	1.212.267		
2016	425.027		
2015	1.259.074		
2014	-3.344		
2013	455.760		

3.4. Taseen liitetiedot

POLVIJÄRVEN KUNTA**KÄYTTÖOMAISUUDEN MUUTOKSET****1010 Muut pitkävaikutteiset menot 31.12.2018**

Hankintameno 1.1.2018	73.883,17
Lisäykset 2018	
Hankintameno 31.12.2018	<u>73.883,17</u>
Sumu-poistot tilikaudella	<u>-12.319,48</u>
Hankintamenojäännös 31.12.2018	61.563,69
Muut pitkäaikaiset menot 31.12.2018	61.563,69

POLVIJÄRVEN KUNTA

KÄYTTÖMAISUUDEN MUUTOKSET

1100 Maa- ja vesialueet 31.12.2018

Hankintameno 1.1.1997	1.070.977,32
Lisäykset 1997	26.910,07
Myynnit 1997	-3.555,49
Lisäykset 1998	1.681,88
Maanparannus 1998	5.244,43
Myynnit 1998	-4.449,58
Myynnit 1999	-4.228,24
Lisäykset 2000	586,64
Myynnit 2000	-7.850,34
Myynnit 2001	-1.110,21
Myynnit 2002	-3.088,82
Myynnit 2003	-446,30
Lisäykset 2004	4.500,00
Myynnit 2004	-725,49
Myynnit 2005	-4.259,34
Lisäykset 2006	3.000,00
Myynnit 2006	-14.180,07
Lisäykset 2007	100,00
Myynnit 2007	-3.009,15
Lisäykset 2008	47.200,00
Myynnit 2008	-7.268,14
Lisäykset 2009	0,00
Myynnit 2009	-1.743,71
Myynnit 2010	-875,93
Ostot 2011	2.400,00
Myynnit 2011	-10.162,01
Myynnit 2012	-6.376,55
Myynnit 2013	-10.546,35
Myynnit 2014	-8.053,31
Myynnit 2015	-1.197,90
Myynnit 2016	-2.405,09
Ostot 2016	10.000,00
Myynnit 2017	-2.529,55
Myynnit 2018	<u>-544,72</u>
Hankintameno 31.12.2018	1.073.994,05

POLVIJÄRVEN KUNTA

KÄYTTÖOMAISUUDEN MUUTOKSET

Tilit 1110 – 1123

Rakennukset 31.12.2018

Hankintameno 1.1.1997	12.047.065,89
Lisäykset 1997	248.421,30
Lisäykset 1998	604.063,92
Vähennykset 1998	-43.883,76
Lisäykset 1999	500.963,04
Vähennykset 1999	-95.892,85
Lisäykset 2000	551.599,55
Lisäykset 2001	32.440,42
Lisäykset 2002	572.190,24
Lisäykset 2003	198.806,67
Lisäykset 2004	10.056,62
Lisäykset 2005	23.615,77
Lisäykset 2006	5.296.968,39
Vähennykset 2006	-3.731,82
Lisäykset 2007	78.979,73
Lisäykset 2008	80.266,07
Vähennykset 2009	-232.933,91
Lisäykset 2009	35.592,50
Lisäykset 2010	3.260.905,91
Lisäykset 2011	2.568.414,87
Lisäykset 2012	23.048,83
Lisäykset 2013	844.625,68
Lisäykset 2014	406.509,57
Vähennykset 2014	-21.825,82
Lisäykset 2015	87.064,78
Vähennykset 2015	-7.078,64
Lisäykset 2016	70.789,59
Vähennykset 2016	-9.900,00
Lisäykset 2017	1.665.221,84
Lisäykset 2018	<u>1.125.849,90</u>
Hankintameno 31.12.2018	29.918.214,28

Kertyneet sumu-poistot 1.1.2018 -15.301.327,05

Sumu-poistot tilikaudella -583.963,54

Hankintamenojäännös 31.12.2018 14.032.923,69

Kertyneet rahoitusosuudet 1.1.2018 -3.258.675,02

Rahoitusosuudet tilikaudella -220.000,00

Kertyneet rahoitusosuudet 31.12.2018 -3.478.675,02

Rakennukset 31.12.2018 10.554.248,67

POLVIJÄRVEN KUNTA

KÄYTTÖOMAISUUDEN MUUTOKSET

Tilit 1130 – 1150

Kiinteät rakenteet ja laitteet 31.12.2018

Hankintamenojäännös 1.1.1997	916.812,40
Lisäykset 1997	603.419,60
Lisäykset 1998	190.357,11
Lisäykset 1999	169.791,60
Lisäykset 2000	122.699,82
Lisäykset 2001	129.496,97
Lisäykset 2002	46.963,10
Lisäykset 2003	213.002,20
Lisäykset 2004	325.884,53
Lisäykset 2005	76.681,78
Lisäykset 2006	14.939,31
Lisäykset 2007	765.250,73
Lisäykset 2008	169.110,86
Lisäykset 2009	22.534,32
Lisäykset 2010	245.368,22
Lisäykset 2011	345.021,46
Lisäykset 2012	4.443.958,66
Lisäykset 2013	505.065,24
Lisäykset 2014	106.597,98
Lisäykset 2015	1.073.459,91
Lisäykset 2016	230.843,96
Lisäykset 2017	384.199,89
Lisäykset 2018	<u>1.084.707,68</u>
Hankintameno 31.12.2018	12.186.167,33
Kertyneet sumu-poistot 1.1.2018	-5.616.287,32
Sumu-poistot tilikaudelta	<u>-529.948,77</u>
Hankintamenojäännös 31.12.2018	6.039.931,24
Kertyneet rahoitusosuudet 1.1.2018	-1.380.772,47
Rahoitusosuudet tilikaudelta	<u>-</u>
Kertyneet rahoitusosuudet 31.12.2018	-1.380.772,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet 31.12.2018	4.659.158,77

POLVIJÄRVEN KUNTA

KÄYTTÖOMAISUUDEN MUUTOKSET

Tilit 1160 – 1187

Koneet ja kalustot 31.12.2018

Hankintameno 1.1.1997	247.904,13
Lisäykset 1997	61.373,12
Lisäykset 1998	209.049,86
Lisäykset 1999	41.501,21
Lisäykset 2000	47.537,98
Lisäykset 2001	221.904,29
Lisäykset 2002	130.429,28
Lisäykset 2003	212.144,94
Lisäykset 2004	165.087,12
Lisäykset 2005	168.731,23
Lisäykset 2006	491.063,83
Lisäykset 2007	99.352,54
Lisäykset 2008	149.437,85
Lisäykset 2009	133.040,59
Vähennykset 2009	-1.000,03
Lisäykset 2010	94.703,83
Lisäykset 2011	74.568,23
Lisäykset 2012	182.445,88
Lisäykset 2013	116.181,64
Lisäykset 2014	172.609,21
Lisäykset 2015	184.260,15
Lisäykset 2016	127.887,92
Lisäykset 2017	131.946,80
Lisäykset 2018	<u>107.594,99</u>
Hankintameno 31.12.2018	3.569.756,59
Kertyneet sumu-poistot 1.1.2018	-2.790.586,10
Sumu-poistot tilikaudelta	<u>-86.456,86</u>
Hankintamenojäännös 31.12.2018	692.713,63
Kertyneet rahoitusosuudet 1.1.2018	-451.040,98
Rahoitusosuudet tilikaudelta	<u>-</u>
Kertyneet rahoitusosuudet 31.12.2018	-451.040,98
Koneet ja kalustot 31.12.2018	241.672,65

POLVIJÄRVEN KUNTA

1195 Keskeneräiset työt 31.12.2018

Laajakaista/valokuituverkko	3.800,00
Urheilukenttä	7.708,45
Toimintakeskus Turvalan peruskorjaus	275.283,75
Variksen alueen kunn.tekn. suunnittelu	18.475,67
Uuden urheilukentän suunn. ja rakent.	392,00
Vapaa-aikatalon peruskorjaus	1.866.297,07
Teknisen työtuvan halliremontti	251.943,43
Torialueen ja kirjaston liik. järjestelyt	268.478,71
Hankintameno 1.1.2018	346.524,62
Vähennykset	-76.422,26
Lisäykset	<u>2.422.276,72</u>
Hankintameno 31.12.2018	2.692.379,08

OSAKKEET JA OSUDET

1203	Kuntayhtymäosuudet		31.12.2018	31.12.2017
	P-K:n koulutuskuntayhtymä		320.785,84	320.785,84
	Tuustaipaleen kuntoutumiskeskus		0	0
	Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto		735,65	735,65
	P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		0	0
	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden ky. (Siun sote)		<u>1.085.138,51</u>	<u>1.085.138,51</u>
			1.406.660,00	1.406.660,00

TYTÄRYHTIÖOSAKKEET JA OSUDET

1201	Polvijärven yrityspalvelu Oy Kv 3.5.95, Kv 29.4.02, Kv 24.8.04, Kv 21.12.05, Kv 21.12.06, Kv 19.12.07, Kv 18.12.08, Kv 21.12.10, Kv 20.12.11, Kv 18.12.13		3.289.203,72	3.139.203,72
	Kiint. Oy Polvijärven Vuokratalot Kv 29.9.92, 18.12.01 ja 21.12.04, Kv 21.12.05, Kv 21.12.06, Kv 19.12.07, Kv 18.12.08, Kv 17.12.09, Kv 21.12.10, Kv 18.12.13, Kv 19.12.14		<u>2.824.548,35</u>	<u>2.674.548,35</u>
			6.113.752,07	5.813.752,07

OSAKKUUSYHTEISÖOSAKKEET

1205	Outokummun seudun teoll.kylä Oy	Kv 12.8.85, 25.6.87	232.099,34	232.099,34
	Joensuun seudun Jätehuolto Oy 51	Kv 18.06.96	<u>85.775,84</u>	<u>85.775,84</u>
			317.875,18	317.875,18

MUUT OSAKKEET JA OSUDET

1212	P-K:n Energiaholding Oy	46489	yht.kokous 20.9.00	78.188,89	78.188,89
	P-K:n Sähkö Oy	41061	Kv 27.09.45	69.059,64	69.059,64
	Karjalan Matkailu Oy	23	Kv 16.06.69	967,08	967,08
	M-Real Oyj	175	Kv 16.06.69	1.015,35	1.015,35
	As. Oy Jääskelänpiha	1587	Kh 17.09.72	62.527,58	61.610,92
	As. Oy Rukkipelto	653	Kv 19.01.75	10.982,67	10.982,67
	As. Oy Rukkipuisto/ Willman kuolinp.	311	Valtiokonttori/ Kh 04.02.02	0	0
	As. Oy Kanervarinne	630	Kv 11.04.85	15.136,91	15.136,91
	As. Oy Peltopirtti	840	Kh 11.05.87	16.818,79	16.818,79
	As. Oy Rantapuisto	350	Kh 20.02.89	20.182,55	20.182,55
	As. Oy Jääskeläntie	198	Kh 31.12.90	42.155,78	42.155,78
	As. Oy Koivulehto	120	Kh 26.08.91	23.546,31	23.546,31
	As. Oy Mäntyhovi	126	Kv 27.05.92	40.365,10	40.365,10
	As. Oy Koistilanmäki	90	Kh 20.06.94	20.182,55	20.182,55
	P-K:n Tietotekniikkakeskus Oy		Kv 26.10.84	84,09	84,09
	Kuntarahoitus Oy	8250	Kv 26.08.93	5.045,64	5.045,64
	Kinahmon vesios.k.		Kv 30.08.76	3.195,57	3.195,57
	Ruvaslahden vesios.k.	3	Kh 17.06.82	2.018,26	2.018,26
	Rauanlahden vesios.k.	1	Kh 02.01.84	336,38	336,38
	Martonvaaran vesios.k.	2	Kv 04.06.86	672,75	672,75
	Polvij.etel.vesios.k.	10	Kv 14.07.88	3.363,76	3.363,76
	Polvijärven OP	1	Kv 14.05.37	84,09	84,09
	Metsäliitto	7797	Kv 22.12.76	61.396,00	57.588,00
	P-K:n Sairaskotiyhdistys		Kv 24.05.84	168,19	168,19
	As.Oy Välttien Karnukka	8283	Kh 12.05.97	0	0
	Josek Oy		Kh. 14.3.05	0	16.650,81
	Ktö Oy Kauppakartano/ent. Vapaasrk.		Kh 22.4.13	7.038,00	7.038,00
	Ktö Oy Metsätalo/ent. Stora Enso		Kh 22.4.13	25.507,70	25.507,70
	Ktö Oy Metsätalo/ent. Kela		Kh 22.4.13	29.800,00	29.800,00
	Maitoa markkinoille –säätio		Kv 18.12.13	6.850,00	6.850,00
	Koha Suomi ry			501,16	501,16
	Ktö Oy Polvijärven Liikekeskus	39	Kv 16.4.18	43.431,62	
	Karelia Expert	100	Kv 2.10.18	8.409,00	
				598.831,41	558.916,94
		Yhteensä		8.437.118,66	8.097.204,19

SAAMISET

	2018	2017
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset		
- Kiinteistö Oy Polvijärven vuokratalot	42.589,23	20.477,41
- Polvijärven yrityspalvelu Oy	3.393,80	823,10
Lainasaamiset		
- Kiinteistö Oy Polvijärven vuokratalot	156.977,61	156.977,61
- Polvijärven yrityspalvelu Oy	93.000,00	87.400,00
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä:		
Muut saamiset		
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		0
- P-K:n sosiaali- ja terveystalujen ky. (Siun sote)	56.812,34	138.438,20
- P-K:n Koulutuskuntayhtymä		0
- I-S laboratorion keskus		3.017,04

OMA PÄÄOMA

	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	8.880.652,75	8.880.652,75
Peruspääoma 31.12.	8.880.652,75	8.880.652,75
Liittymismaksurahasto 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Siirto edellisten tilikausien ylijäämään		
Liittymismaksurahasto 31.12.		
Edellisten tilikausien ylijäämä	8.267.627,37	7.743.902,83
Tilikauden yli-/alijäämä	+41.642,66	+523.724,54
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	17.189.922,78	17.148.280,12

LAINAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT 1.1.2022 JÄLKEEN

	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	<u>0</u>	<u>0</u>
Yhteensä	0	0

VELKOJEN ERITTELY

	2018	2017
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä:		
Siirtovelat		
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		0
- P-K:n sosiaali- ja terveystalvelujen ky. (Siun sote)	11.312,77	39.954,80

ERITTELY SIIRTOVELOISTA

	2018	2017
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	691.832,99	686.762,89
Korkojaksotukset	6.562,66	6.968,00

MUUT VASTUUSITOUMUKSET

	2018	2017
Muiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	1.103.694,00	1.103.694,00
Jäljellä oleva pääoma	329.868,66	356.762,12

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	95.000,00	50.000,00
---------------------------	-----------	-----------

Varauksesta 50.000 euroa koskee mahdollisia kunnan maksettavaksi tulevia takautuvia palkkoja ja korvauksia.

Varauksesta 45.000 euroa koskee tammikuussa 2019 maksettuja virka- ja työehtosopimukseen sisältyviä palkkojen kertaeriä, jotka maksettiin vuoden 2018 perusteella.

KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUUT

	31.12.2018	31.12.2017
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta	25.199.202	25.270.094,00
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	16.189,32	16.701,37

VASTUUSITOUMUKSET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN OSALTA

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset	2018	2017
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 31.12.

	2018	2017
Yleishallinto	7	7
Taloushallinto (siitä keskuskeittiöllä 15)	20	21
Rakennusvalvonta	2	2
Sivistystoimi	94	92
Tekninen toimi	<u>28</u>	<u>26</u>
	151	148
Palkkatuella palkatut (menot kirjataan yleishallinnon tulosalueelle, mutta henkilöt työskentelevät eri hallintokunnissa)	<u>16</u>	<u>21</u>
Yhteensä	167	169

HENKILÖSTÖKULUT

	2018	2017
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	5.613.743,21	5.331.715,89
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1.263.827,61	1.748.794,44
Muut henkilösivukulut	157.727,56	225.076,94
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-74.635,58	-80.203,98
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	6.960.662,80	7.225.383,29
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	1.647,48	2.553,42

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2018	2017
BDO Audiator Oy		5.938,00
TALVEA Oy	8.624,50	

3.5.   Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT 31.12.2018

	Omistus- osuus	Osuus omasta pääomasta	Osuus vieraasta pääomasta	Osuus tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt				
- Kiinteistö Oy Polvijärven vuokralatot	100 %	2.815.488,54	978.978,36	-114.899,39
- Polvijärven yrityspalvelu Oy	100 %	1.778.778,50	101.959,94	-8.441,67
Kuntayhtymät				
- Siun sote	3,68 %	1.172.239,82	7.922.981,88	-377.269,09
- P-K:n koulutuskuntayhtymä	2,60 %	2.072.134,85	424.773,59	-67.039,22
- Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto	2,57 %	45.447,01	59.363,85	-7.201,38
Osakkuusyhteisöt				
- As. Oy Jääskelänpiha - ei yhdistelty taseeseen eikä tuloslaskelmaan KPL 6:12.2 §:n nojalla	32,84 %			

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot ja Polvijärven yrityspalvelu Oy sekä kuntayhtymät.

Tytäryhtiöt on yhdistelty kokonaan, koska kunta omistaa ne 100 %:sti. Kuntayhtymät on yhdistelty Polvijärven kunnan omistusosuuksien mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt on merkitty konsernitaseeseen vain niiden hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa, niitä ei ole muutoin yhdistelty KPL 6:12.2 §:n nojalla.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhtiöillä tai kuntayhtymillä ei ole kunnan tilikaudesta poikkeavia tilikausia.

Vähemmistöosuudet

Kunnan tytäryhtiöissä ei ole ulkopuolisten omistusta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalojen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhtiön oman pääoman erää "edellisten tilikausien yli/alijäämä" vastaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on siirretty ohjeen mukaisesti konsernitaseeseen omaan pääomaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2018 tiedot ovat vertailukelpoisia vuoden 2017 tietojen kanssa.

KONSERNITASEEN OMA PÄÄOMA

	31.12.2018	31.12.2017
Peruspääoma 1.1.	8.876.321,93	8.884.730,12
- Itä-Suomen päihdehuollon ky.	20.467,04	-10.248,19
- Säänt. ja yhdist. po. Siun sote	<u> </u>	<u>1.840,00</u>
Peruspääoma 31.12.	8.896.788,97	8.876.321,93
Arvonkorotusrahasto 1.1.	104.019,64	104.992,99
- Arvonkorotusten vähennys tilikaudella	<u>-3.111,76</u>	<u>-973,35</u>
Arvonkorotusrahasto 31.12.	100.907,88	104.019,64
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	246.755,49	228.891,99
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		
-Siun sote	209,60	+18.286,49
- P-K:n koulutuskuntayhtymä		
- P-K:n Maakuntaliitto	-466,47	+3.931,14
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä	<u> </u>	<u>-4.354,13</u>
Rahaston pääoma 31.12.	246.498,61	246.755,49
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1.	21.908.283,36	16.833.288,15
muutokset tilikaudella		
- K. Oy Polvijärven Vuokratalot poisto-oikaisu	-374.170,30	3.214.866,85
- kunta	523.724,54	1.678.416,26
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.	-50.915,32	135.234,23
- P-K:n koulutuskuntayhtymä	932,31	52.182,50
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä	-10.248,19	10.615,84
- P-K:n Maakuntaliitto	-4.676,12	687,75
- Polvijärven Yrityspalvelu Oy	-150.085,65	-47.987,19
- Kiinteistö Oy Polvijärven Vuokratalot	<u>-17.122,60</u>	<u>30.978,97</u>
	21.825.722,03	21.908.283,36
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	21.825.722,03	21.908.283,36
Tilikauden yli/alijäämä	<u>-533.208,09</u>	<u>301.792,01</u>
Oma pääoma yhteensä	30.536.709,40	31.437.172,43

PAKOLLISET VARAUKSET

	2018	2017
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevastuuvaraus		
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.	5.810,05	7.086,40
Potilasvakuutusvaraus		
- P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		
- Siun sote	435.814,92	338.248,60
Muut pakolliset varaukset		
- P-K:n Maakuntaliitto	0,00	0,00
- P-K:n Koulutuskuntayhtymä	1.300,00	1.300,00
- Polvijärven kunta	95.000,00	50,000,00

VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Polvijärven kunta		
- Investointivaraus	5.334.931,16	5.334.931,16
P-K:n koulutuskuntayhtymä		-
P-K:n sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen ky.		-

PIENYRITYKSEN LIITETIEDOT

Tieto tilinpäätöksen laatimisessa käytetystä säännöstöstä

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) mikroyrityssäännöstöä.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Poikkeukselliset erät

Poikkeuksellisten olennaisten kuluerien sisältö

Tilikaudella palautuneet myyntisaamisten arvonalentumiset ovat yhteensä 40 390,28 euroa, jotka sisältyvät tuloslaskelman erään liiketoiminnan muut kulut.

Annetut vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläkevastuut

Muut annetut vastuusitoumukset

Annetut vakuudet lajeittain	Velan tai sitä pienemmän vakuuden	Kenen puolesta
Käteispannit	8 500,00	omasta
Kiinteistökiinnitykset (25 200)	15 000,00	omasta

Muut taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen

Arvonlisäverolain mukaiset kiinteistön uudis- ja perusparannusinvestointien tarkistusvelvollisuudet:

Kiinteistöinvestoinnin sisältämä arvonlisävero 59 618,85 tarkistusvelvollisuus päättyy 31.12.2019.

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ

Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot olivat 1045,00 euroa (730,00 euroa vuonna 2017).

Tiedot emoyrityksestä

Yhtiö on Polvijärven kunnan 100%:sti omistama tytäryhtiö. Konsernitilinpäätöksestä on saatavissa jäljennös Polvijärven kunnan talousosastolta.

OSAKEYHTIÖLAIN TARKOITTAMAT TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

Oman pääoman erittely

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	2018	2017
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	2 825 100,00	2 825 100,00
Osakepääoma 31.12.	2 825 100,00	2 825 100,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	2 825 100,00	2 825 100,00
Muut rahastot		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	80 000,00	80 000,00
Lisäykset	150 000,00	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	230 000,00	80 000,00
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	-1 267 879,83	-1 117 794,18
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	-1 267 879,83	-1 117 794,18
Tilikauden voitto	-8 441,67	-150 085,65
Oma pääoma yhteensä	1 778 778,50	1 637 220,17

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi sekä esitys mahdollisesti muun oman pääoman jakamiseksi (OYL 8:5.2)

Hallituksen esitys yhtiön tilikauden tuloksen käsittelystä

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikauden tappio -8 455,77 siirretään aikaisempien tilikausien voitto/tappio-tilille ja että osinkoa ei jaeta.

TASE-ERITTELY 31.12.2018**VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineelliset hyödykkeet**

Maa- ja vesialueet

		€	€
Maa-alueet	Teerikartano	4 240,35	
	Polvihovi	14 013,42	
	Polvikumpu	41 776,30	
		60 030,07	60 030,07

Liittymismaksut:

	Teerikartano	19 250,96	
	Välitienkartano	13 305,01	
	Vanamotie	10 121,55	
	Polvikumpu	24 932,18	
	* Kirkkojoenrinne	17 633,53	
	* Kirkkoj.rinne liitetty kaukol 1.9.2007 liitt.maksu 6604,74 €		
	Näkinpuisto	23 625,36	
	Ahdinpuisto	17 590,44	
		126 459,03	126 459,03

Rakennukset

	Teerikartano	252 006,18	
	Välitienkartano	246 396,12	
	Polvihovi	202 198,52	
	Vanamotie	269 947,77	
	Polvikumpu	926 870,71	
	Kirkkojoenrinne	273 940,32	
	Näkinpuisto	635 186,71	
	Ahdinpuisto	532 197,36	
		3 338 743,69	3 338 743,69

Koneet ja laitteet:

	Teerikartano	1 057,01	
	Välitienkartano	2 530,45	
	Polvihovi	1 583,32	
	Vanamotie	2 658,74	
	Polvikumpu	139,93	
	Kirkkojoenrinne	2 639,84	
	Näkinpuisto	77,56	
	Ahdinpuisto	5 263,33	
		15 950,18	15 950,18

PYSYVÄT VASTAAVAT**3 541 182,97**

VAIHTUVAT VASTAAVAT

	€	€
Vuokrasaamiset		
Teerikartano		
Välitie 16	3 440,70	
Välitienkartano		
Välitie 11	1 504,77	
Polvihovi		
Kansantalontie 3	604,16	
Vanamotie 3		
Vanamotie	2 014,32	
Polvikumpu I - II		
Vasaraniement. 6-8	8 093,45	
Kirkkojoenrinne		
Kansantalontie 12	716,06	
Näkinpuisto		
Näkintie 2	8 703,01	
Ahdinpuisto		
Tapiontie 2	1 164,62	
Yhteensä vuokrasaamiset		26 241,09

Rahat ja pankkisaamiset:

OP vuokratalot	204 384,98	
OP vuokravakuutili	23 206,37	
	227 591,35	227 591,35

VAIHTUVAT VASTAAVAT**253 283,93****VASTAAVAA****3 794 466,90****VASTATTAVAA****Oma pääoma**

€ €

Sulautuneen yhtiön osakepääomat fuusiosopimuksen mukaan:

Sidottu oma pääoma

Teerikartano	osakkeita 150 kpl	2 522,82
Välitienkartano	osakkeita 97 kpl	1 631,42
Polvihovi	osakkeita 360 kpl	6 054,77
Vanamotie	osakkeita 100 kpl	1 681,88
Polvikumpu	osakkeita 1280 kpl	21 528,05
Kirkkojoenrinne	osakkeita 90 kpl	1 513,69
Näkinpuisto	osakkeita 930 kpl	15 641,48
Ahdinpuisto	osakkeita 100 kpl	1 681,88
		52 255,99

KIINTEISTÖ OY POLVIJ. VUOKRATALOT

Osakepääoman korotus

Rekisteröity 13.1.2003

Siirto vapaasta omasta pääomasta (29.11.2002)

Uusia osakkeita 3957 kpl x 17,- € (27.11.2002) 563,01

Uusia osakkeita 14705 kpl x 17,- € (7.4.2005) 67 269,00

Uusia osakkeita 8823 kpl x 17,- € (28.4.2006) 249 985,00

Uusia osakkeita 8823 kpl x 17,- € (30.4.2007) 149 991,00

Uusia osakkeita 11765 kpl x 17,-€ (4.6.2008) 200 005,00

Uusia osakkeita 5882 kpl x 17,- € (18.12.2008) 99 994,00

Uusia osakkeita 17647 kpl x 17,-€ (14.12.2009) 299 999,00

Uusia osakkeita 8823 kpl x 17,-€ (6.10.2010) 149 991,00

Uusia osakkeita 11764 kpl x 17,- € (26.7.2011) 199 988,00

Uusia osakkeita 11764 kpl x 17,- € (21.9.2012) 199 988,00

Uusia osakkeita 11764 kpl x 17,- € (28.5.2013) 199 988,00

Uusia osakkeita 5883 kpl x 17,- € (20.12.2013) 100 011,00

Uusia osakkeita 16470 kpl x 17,- € (12.5.2014) 279 990,00

Uusia osakkeita 11764 kpl x 17,- € (13.5.2015) 199 988,00

Yhteensä osakkeita 152 941 kpl

2 599 997,00

2 599 997,00

Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo 17,00 €

Vapaa oma pääöma

Osakepääoman

muutos fuusiossa

Välitienkartano

976,16

Polvihovi

4 036,51

Vanamotie

840,94

Polvikumpu

5 382,01

Kirkkojoenrinne

1 009,13

Näkinpuisto

10 427,65

Ahdinpuisto

840,94

23 513,34

Siirto omaan pääömaan (29.11.02)

-563,01

22 950,33

22 950,33

Vararahasto

Sijoit.vap.oman pääom.rahastoon

450 000,00

450 000,00

(Osakkeen om.Pj.kunta maks.suor 4.2.2016, 17.2.2017 ja 12.3.2018)

Voitto/tappio

Edell.tilikaudelta

-142 559,40

Tilikauden tappio

-114 899,39

-257 458,79

-257 458,79

Oma pääöma

2 815 488,54

Vieras pääöma

Pitkäaikainen vieras pääöma

€

€

Lainat rahoituslaitoksilta Valtiokonttorilta

Näkinp. 1300/11070

114 371,79

Näkinp. 1300/14990

51 736,86

Ahdinp. 1300/1890

239 907,59

406 016,24

406 016,24

Saadut ennakot

Vuokratakuu

23 181,49

23 181,49

(luettelo henkilöittäin vuokratakuista, liite nro 2)

KIINTEISTÖ OY POLVIJ. VUOKRATALOT

Lainat Polvijärven kunnalta

Polvihovi (12.6.03)	41 710,40	
Polvikumpu	16 906,34	
Näkinpuisto	14 676,92	
Näkinpuisto	14 300,84	
Ahdinpuisto	47 090,10	
	134 684,60	134 684,60

Pitkäaikainen vieras pääoma

563 882,33

Lyhytaikainen vieras pääoma

Valtiokonttori lainojen vuosilyhennykset

Näkinp. 1300/11070	39 494,17	
Näkinp. 1300/14990	35 189,93	
Ahdinp. 1300/1890	59 652,31	
	134 336,41	134 336,41

Saadut ennakot

Ennakkomaksut		
Tammikuun ja helmikuun vuokria		
(Luettelo henkilöittäin ennakkomaksuista, liiten nro 3)		5 583,51

Ostovelka

Ostovelka muut

PKS	2 893,02	
P-K:n käräjäoikeus	258,00	
P-K:n LVI-Piste	350,00	
Teboil Oy	14 785,30	
Schneider Electric Oy	526,75	
Polvijärven Ostola	944,10	
Oulun Sähkömyynti	1 378,11	
OP Palvelumaksut	137,00	
Erno Pajarinen	1 011,84	
Polvijärven Sähkö	342,50	
Joensuun Kierr. Ja Kulj.	305,72	
Polvijärven Kone ja Tarvike	151,93	
Puhas Oy	1 222,02	
Kela	330,34	
	-146,36	
	146,36	
	24 636,63	24 636,63

Lainat Polvijärven kunnalta (vuosilyhennykset)

Polvihovi	10 427,59	
Polvihovi	6 273,19	
Polvikumpu	10 764,04	
Polvikumpu	16 906,33	
Kirkkojoenrinne	261,20	
Kirkkojoenrinne	12 345,26	
	56 977,61	56 977,61
Tilapäislaina	150 000,00	150 000,00
Polvijärven kunnalta		

KIINTEISTÖ OY POLVIJ. VUOKRATALOT

Ostovelka Polvijärven kunnalle

Kaukolämpölaskut 12 146,37
Vesi- ja jätevesilaskut 11 176,14
Kiinteistöjen korjaustyöt 19 266,72

42 589,23

42 589,23

Siirtyvät korot

972,64

972,64

972,64

Lyhytaikainen

415 096,03

Vieras pääoma yhteensä

978 978,36

VASTATTAVAA

3 794 466,90

4. LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

- atk-tulosteiset päiväkirjat
- atk-tulosteiset pääkirjat
- tasekirja sidottuna

LUETTELO TOSITELAJEISTA JA SIIRTOTAULUISTA

Tositelajit

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDNET	Budnetti-tositteet
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
MUISIS	Muistiot/sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontramaksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISRON	Sis. laskut Rondo
VANHAT	Vanhat saldot
YMR10	MR Myyntilaskut, laskulaji 10 alkaen
YMR99	MR Myyntilaskut, laskulaji 99 saakka
YMRHYV	MR hyvityslaskujen kuittaus
YMRMAN	MR manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset
ZAPU	UDP-raportointi

Siirtotaulut

PALKA2	Populus/palkat kirjanpitoon
PANKKI	Pankkitositteet/Basware
R8HYVL	Hyvityslaskujen kuittaus/R8 laskutus
R8LASK	Laskut/asiakkaat/R8 laskutus
YMRVII	MR, viitesuoritukset

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Kunnan tasekirja säilytetään pysyvästi. Muut tilinpäätösasiakirjat säilytetään kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n mukaisesti vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien.

Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto ja koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto säilytetään vähintään 6 vuotta.

5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

POLVIJÄRVEN KUNTA

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Polvijärvellä 1. huhtikuuta 2019

POLVIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Asko Mustonen
puheenjohtaja

Riitta Kuronen
I varapuh.johtaja

Jorma Huttunen
II varapuh.johtaja

Maiju Anttilainen
khall. jäsen

Raili Tanskanen
khall. jäsen

Harri Kaituri
khall. jäsen

~~Jukka Mutanen~~
~~khall. jäsen~~
Matti Härmäläinen
khall. varajäsen

Pauliina Kuhlmann
khall. jäsen

Pauli Sahlsten
khall. jäsen

Jari Tuononen
kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

SUORITETUSTA TILINTARKASTUKSESTA ON
TÄNÄÄN ANNETTU KERTOMUS.

POLVIJÄRVELLÄ 29. TOUKOKUUTA 2019

TALVEA JULKISHALLINNON PALVELUT OY
JHTT-YHTEISÖ

TIMO NUUTINEN

HT- JA JHT-TILINTARKASTAJA